

Dr. Marczell Mihály:

ELMÉLKEDÉSEK – kispapoknak

III. sorozat

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

112. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Szerkesztői megjegyzések	5
ELMÉLKEDÉS – AZ ELMÉLKEDÉSRŐL	5
IDEÁLOK	5
AZ ÉLET NAGY SZIMBÓLUMAI	6
A VALLÁS TÁRGYI TARTALMA	6
KRISZTUS – AZ ISTENEMBER	7
CORPUS CHRISTI MYSTICUM	7
Az Egyház	7
KRISZTUS HÁRMAS HATALMA	8
GAMALIEL	8
A KRISZTUS SZOBOR	9
AZ ÉLET FORRÁSAINÁL	9
BEHATÁSOK	10
KÜLÖNBÖZŐ FELFOGÁSOK	11
MENNYIBEN KAPCSOLÓDIK AZ IDEALIZMUS A REALIZMUSHOZ?	11
AZ ÁLLOMÁSOK	11
ÉLETHULLÁMOK	12
FAVETE LINGUI	12
AZ ISTEN KÖZELHOZÁSA	13
AZ OLTÁRISZENTSÉG – ISTEN REÁLIS JELENLÉTE	13
AZ OLTÁRISZENTSÉG MINT LELKI TÁPLÁLÉK	14
A SZENTSÉGLÁTOGATÁSRÓL	14
Szentségimádási gondolatok	15
AZ EGYÓRÁS ADORATIO	15
Adoratio nap hamvazószerda előtt	15
A GYAKORI SZENTÁLDOZÁS	15
ELŐKÉSZÜLET A SZENTÁLDOZÁSRA	16
HÁLAADÁS A SZENTÁLDOZÁS UTÁN	16
QUAM DILECTA TABERNACULA TUA	16
A BOLSEVIK FORRADALOM	17
I. nap	17
II. nap	17
FORRADALMI VIHAR	17
SÖPRÉS	17
„ÚJ BEKÖSZÖNTŐ – EGY HÓNAPI FORRADALMI SZÜNET UTÁN”	18
EMBER ÉRTÉKELÉSE	18
MI AZ EMBER CÉLJA?	18
HOGYAN ÁLLÍTHATÓ AZ EMBER CÉLJA A MAI GONDOLATKÖRBE, ÉS MI GÁTOLJA A LELKET ENNEK ELÉRÉSÉBEN?	19
CSAK A KALAPÁCS AD PRODUKTÍV MUNKÁT?	19
REALITÁS-E A LELKI ÉLET?	20
A LELKISÉG MIBENLÉTE	20
A LÉLEK LEGÓSIBB LENDÜLETE	20
A LELKI ÉLET MIBENLÉTE	21
AZ ÖNMEGTAGADÁS TÉNYE	22
MIBEN ÁLL AZ ÖNMEGTAGADÁS?	22
ÉLETCSÍRÁK	23
TERVSZERŰSÉG – ÖSSZESZEDETTSÉG	23
A KÖZ ÉS EGYÉN VISZONYA	23
AZ EMBEREKNEK EGYMÁS IRÁNTI SZERETETÉRŐL	23
Örök útitársaink	24

A hullámok magassági pontjai	24
KAPUNYITÁS (1918!)	24
A SZEMINÁRIUM	25
KALAPÁCSÜTÉS ÉS SZEMINÁRIUM	26
ÉLETVÁLTOZÁSOK	26
„PIETATI ET SCIENTIES”	27
MI A PAP?	28
PAPOK FÉNYKÉPE	29
ÖRÖKMÉCS	29
LOBBANÓ TŰZPONTOK	29
URUNK BÁRÁNYKÁINAK PÁSZTORAI KÖZÖTT	30
A PAPSÁG SZEREPE AZ INTELLIGENS KÖZÉPOSZTÁLY KÖZÖSSÉGÉBEN	31
A MODERN PAPI TÍPUS	32
SZIMPTÓMÁK	33
A CSÁBÍTÓ RÉSZVÉT	33
AZ OKTALAN TÉRÍTŐK	34
HIVATÁS KIDOLGOZÁSA	34
1. elmélkedés: Találkozásom az Úrral	34
2. elmélkedés: Találkoztatásom az Úrral	35
ECCE EGO	35
„QUAE SURSUM SUNT QUAERITE!...”	35
„PARATE VIAM DOMINI”	36
AZ ERŐS HIT EMBERE	36
EMBERI ÍTÉLETEK – „ZSÁKOK”	36
A PAPOK ÚTJA	37
VIZSGÁLATTAL VAN TELE AZ EMBER FEJE, REMEG MINDEN DIÁK	37
A FÉLÉV VÉGÉN	37
KÉRDÉSEK – FELELETEK	38
FEJLŐDHEK-E A VAKÁCIÓBAN A HIVATÁS?	38
HOVÁ TÖR AZ EMBER LELKE?	38
LEGYÜNK „AZ ÜDÜLŐ” – ÉLŐ „KILÁTÓI”!	39
AZ ÉLŐ VIZEK FORRÁSÁNÁL	39
AZ ELMÉLKEDÉS	39
„ÉN VAGYOK A TE URAD, ISTENED...”	40
„ISTENNEK NEVÉT HIÁBA NE VEGYED!”	41
„MEGEMLÉKEZZÉL, HOGY AZ ÚR NAPJÁT MEGSZENTELJED”	42
„ATYÁDAT ÉS ANYÁDAT TISZTELJED, HOGY HOSSZÚ ÉLETŰ LÉGY”	42
„NE ÖLJ!”	43
„NE PARÁZNÁLKODJÁL!” – „FELEBARÁTOD FELESÉGÉT BŰNRE NE KÍVÁNJAD!”	44
„NE LOPJ!” – „SE HÁZÁT, SE ANNAK EGYÉBNEMŰ JÓSZÁGÁT NE KÍVÁNJAD!”	44
„HAMIS TANÚSÁGOT NE SZÓLJ FELEBARÁTOD ELLEN!”	45
Mt 6,16-18:	46
Mt 6,19-21:	46
Mt 6,24:	47
Mt 8,1-4:	47
Mt 8,5-10:	47
Mt 8,11-12:	48
Mt 8,14-17:	48
Mt 8,18-22:	49
Mt 8,23-26:	49
Máté 8. fejezetének összefoglalása	50
Mt 9,1-7:	50
Mt 9,9-13:	50
Mt 9,14-17:	51
Mt 26,6-13:	51

Mt 26,14-16:.....	52
KI A MESTER?	52
KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSE	52
A KERESZT ÚTJA	53
MI SEGÍT A KERESZTÚTON?	53
DE LUCE VERA	53
„LUCE TUA DIRIGE”	54
DE CRUCE VERA	54
A KERESZT ÉRTÉKE	54
PER CRUCEM –AD LUCEM!	55
PER LUCEM – AD CRUCEM!	55
MESTERÜNKEL A HEGYORMOKON.....	55
SEMPER FIDELIS!	56
IMMACULATA ÜNNEPE	56
AZ IMMACULATA SZOBOR	57
ANNUNTIATIO B.V.M.	57
A RÓZSAFÜZÉR	57
(változat:).....	58
A RÓZSAFÜZÉR	58
ALMA REDEMPTORIS MATER	59
GÁBRIEL...	60
„KÖZELEDIK AZ ÚR...”	60
A PÁSZTOROK LELKÜLETE...	60
SZENT JÓZSEF	61
AZ ÚR NÉVÜNNEPE	61
ERAT JOANNES...	61
EPIPHANIA VIGILIÁJÁN	62
PÁLMAVASÁRNAP	62
„AZ EMBERTÍPUSOK” – MINDENSZENTEK ÜNNEPE	62
„A SZENTEK EGYESSÉGE” – „HALOTTAK NAPJA”	63

Szerkesztői megjegyzések

„Az Igehirdetés Lexikona” című nagy mű egészére vonatkozó szükséges megjegyzések az **általános bevezetésben** találhatóak.

*

Csaknem az egész III. sorozatra vonatkozik: a kéziratok a háborús időkben pusztulást szenvedtek. – Nagy részükre a szerző életéből már nem futotta a teljes kidolgozásra és osztályozásra.

*

Ebben a kötetben főként a 2. világháború utáni elmélkedések vannak.

* * *

ELMÉLKEDÉS – AZ ELMÉLKEDÉSRŐL

Bev.: Mese a meséről, beszéd a beszédről... nem más, mint oktatás a dolgok elméleti részéről. (A lelkigyakorlat előtt) beszéljünk az elmélkedésről. De ne beszédben, hanem elmélkedésben!

1. A téma legyen ez: hogyan is elmélkedem én? Az első pontról én semmit sem mondhatok. Olyan pont ez, melyet mindenki maga kezelhet. A feleletet is maga adja. De elégséges-e, ha csak azt feleli: én jól; a másik: én rosszul. Ez igen szerény lenne. Aki jól elmélkedik, annak vigyáznia kell, hogy ez ne egyszerű megállapítás legyen, de annak másik kérdése: marad-e magva a sok gondolkodásnak? Aki szomorúan állapítja meg magáról, hogy neki ez nemigen megy, az kérdezze magától: ha összehasonlítanám azzal, amit kellene, hol találnám az okát?

2. A második pont ez: mi az elmélkedés, hogyan kellene elmélkedni? Az elmélkedés az élet realitásának elgondolása. Az embert a realitás formálja. Forradalmi hangulat! Eleven, lüktető! De meditálni is lehet róla. Halál, betegség, öröm, vallási érzület stb. Mind élet. A meditáció csak kép. Minél élénkebb, annál reálisabb. Vagy legalábbis annál jobban hat a lélekre.

a) Ebből következik az első főszabály: **erős átgondolás. Színezés.**

b) A második: **magamra alkalmazás.** Akármelyik gondolatot fogom meg. Nem lényeg egész gondolatfűzés átgondolása, de lényeges: **egyes gondolatok erős megkapása.** – Ezt magamra alkalmazom...

c) Eredmény **levonása** – a napra. Ima legyen az! Üdítő ima. Gondolat, fohász! Termékenyítő. Jegyezve tán könnyebb, de nem szükséges.

Bef.: Ez a lényeg. A többi segítő technika. A lelkigyakorlatnál is ezeket kövessük!

* *

IDEÁLOK

Bev.: Esmékért dolgozunk. A világ hat reánk. Inspirál. Az eszmék is inspirálnak.

1. Hogyan alakítandók olyanokká, hogy inspiráljanak?

Természet, tavasz inspirál. Magától is. Hősök is. Kár ellenük ágálni. És az ideálok? Csak akkor hatnak, ha megszeretjük tartalmukat és elfordulunk ellentétüktől, a bűnöktől. Az erkölcs szépsége és a bűn undoksága közti választás. Sokszor színezendő. Öntsünk bele tartalmat. Olajos kancsóként. Magam és nagy ősök, emberek tapasztalataiból. Próbáljam megkedvelni őket.

2. Milyen tevékenységet váltsanak ki?

A hangsúly a tevékenységen van. Nem megállapítani! Rongyos gyerek, szegény nép, – ne ezt eredményezze. Íme, az eredeti bűn káros következményei. Vagy: majd megjutalmaz az Isten. De ne legyen nyugtód! Próbálj segíteni! Felkavarni a kedélyt! Az életet hullámvásba hozni. Ne félj ilyen zavartól. Ez fontos. Ez fenékhullám. Nem vacsorázol így nyugton? Ez igaz. De többet tettél. Gyakorlatilag? Kis dolgokban keresd. – Uram, add az ilyen ideálok szeretetét!

Bef.: Félév végi lelkiismeret-vizsgálat. Kisap: itthon, templomban, társaságban. Kis jelentőségű dolgokról volt szó. Mit és hogyan tettünk meg eddig? Mi a reformálandó?...

* *

AZ ÉLET NAGY SZIMBÓLUMAI

Bev.: Előttünk a világ, benne élünk, mozgunk. Milyen lelkülettel járunk benne? Embere válogatja. De milyen lelkület a helyes? – ez a kérdés.

1. A világ, az élet látszólag mindnyájunk részére azonos. Egymás mellé helyezett tárgyak, bolygók, élők és élettelenek halmaza. De a meglátás mindenkién más és más. Nem hiába alany, **személy** az ember! A szőlőmunkás, a végrehajtó a tárgyakat szétszórva látja. Egyiket a másiktól elkülönítve és állítólag világosan látja és ismeri a tőkét, a fürtöt, a káros és jótékony befolyásokat. A **világról** keveset tud, de azt hiszi, hogy teljesen világosan ismeri. Benne a világ egyszerű szemlélet. Úgy jár a világban, mint a kirakatba helyezett tárgyak között. Kerüli a keserűt, szedi a mazsolát, mert éhes.

2. A tanult ember ugyanezt látja. Többet tud a dolgokról, és mégsem olyan világosak előtte a dolgok. A természet titkos fejlődését, az egyesek pusztulását, újak keletkezését problémának látja. Amit lát, azt ködösen, homályosan látja. Mintha a napfény elé párás felhők szálltak volna...

3. A tudós, a mindent részletekre bontó ész embere, a legtöbbet tudja. Behatol görcsöveivel a tárgyak legparányibb részeibe, távcsövével leküzdí a távolság hatalmasságait, kémiai műszereivel bejut abba a titkos kohóba, ahol az erők csodás varázslattal alakulnak másokká!... Ő is látja a csillagok járását, de előtte nem költői hangulatok felkeltésére alkalmas az, hanem a mérhetetlen erők bámulatára, s az egész égboltozatot titokzatos tejútnak, érthetetlen nagy titoknak nézi. Ő is látja a végrehajtó szemével az asztalt, a széket, de nem venne leltárt róluk, mert azok ebben a holt masszában is titkos erők hatásainak látszanak. Nem érzi, hogy ezek a tárgyak egymástól különváltak; ezeknek titkos erőhatásai révén való kapcsolódását, szoros összefüggését látja... Az élők világában, a szőlő fejlődésében, az ember erőiben nagy-nagy titkot érez. – A világ megismerést adó napja elé sötét felhő borult. Nem is így! Kialudt a nagy fény! Az alakok szifnx formát mutatnak. Mi az értelme lételemnek? – kérdezik bambán bámulva.

Ignoramus – feleli a megalázkodó elme. – A megismerésnél is első a külső forma. Később mélyebb ismerettel jutok el az ember igazi értékének a megismeréséhez. Az utóbbi a felsőbb ismeret. – A tudós tud legtöbbet. A tudós ért legtöbbet, mert a Végtelen világáig jutott. Szent homályba. A nagy világ monumentális, gótikus épület lesz, melynek homálya szent áhítatot gerjeszt. Ez a szent, áhítatos hangulat a **vallásos** lelkület legmélyebb érzése. Ő a világban nem a vak erők csodálatosan egybehangzó működését, de a mögöttük, a bennük működő személyes Isten nagyszerű megnyilvánulását látja. Ő mindent összefog az Isten nagy művének nagy szempontja alá. Ha egyszerű ésszel nézi, akkor a szántó föld áldásával dicséri az Urat, ha tudós szemmel néz bele a világba, akkor titokzatos kohókban, erőátvitelben ismeri fel és hódolva tiszteli a végtelen Istent. Ez az ember sokat ismer, de nem büszke kérdéssel, hanem a szerény, meghajlott ésszel. „Dominum maximum”. Szelíd fényt, mécset kap, mely vezeti őt. Melege a lélekbe hat. Átértzi, nem vagyok egyedül itt ebben a nagy végtelennek látszó űrben. Velem van az Atyám! Ez a legfőbb ismeret! Ebben a világ nagy szimbólum: Isten szeretetének, Szíve dobbanásának realizálása. A világ elveszti előttem merev szikla formáját, könnyedén beszédes lesz... Az Isten szól minden parányból. Ez a vallásos lélek nagy Isten-adománya.

Bef.: Uram, ezt a látászöveget add nekem! Amen.

* *

A VALLÁS TÁRGYI TARTALMA

Bev.: Főbb **gondolatok**: Isten, Krisztus, Egyház – külső erők-e? – Istent Krisztus közli, az Egyház közvetíti. – Első az Isten. Nem külsőséges hatalom-e? Minő nekem az Isten? Itt képet kell rajzolnom.

1. Isten a hatalom.

Az erő. A teremtő. Világokat, életet lendít.

2. Isten az életet fakasztó.

Rügy. Fejlődés. Alakulás. Ez nagyobb. Kreál érzést.

3. Isten személy.

Több vagyok-e a fánál? A háznál? A műnél? Személy vagyok én is. Mi ez? Önbírák. Ez a legnagyobb. Maga és más. Egyik elfér a másikban. Szerető lény. Egymáshoz közel juthatnak. Ez a legtöbb és legfőbb. Nem két formula. Törvény. Vaskényszer. Nem mindent magába foglaló, de önmagát bíró személy.

Bef.: Isten a végtelen Minden!

* *

KRISZTUS – AZ ISTENEMBER

Bev.: Van-e ennek a dogmának vallási tartalma?

1. Mi ez? Mit foglal magában? – Krisztus Istenember.

a) Az ember fogalmait in semine hordozza. A fejlődés kora szerint más és más működést fejt ki. Szellemi, emberi mivoltában bontakozik. Krisztus ilyen értelemben is ember.

b) Isten. Fix pont. Túlról ide. Ember innen oda. Isteni benne az, hogy keresi az Istent. Közben megvan az istenség transcendentia-ja.

c) Nem ellentét. Az embernek való az Isten. Hiszen teremtménye. A mi teremtett fogalmi világunk való nekünk.

2. Milyen módon bensőíthető?

Annak apotézise, hogy az ember isteni lehet. Fejlődhet. Jobb és több, mint az állat. Isten: nem lesz, de isteni: igen. Szt. Atanáz szerint az Isten ember lett, hogy az ember isteni legyen. – Ez jelentős? Hogyne! Buzdító, emelő, vigasztaló! Igazi életalap, mely felfokozza tevékenységünket.

Bef.: Így lesz Krisztus, az Istenember életem igazi tevékenységének éltetője.

* *

CORPUS CHRISTI MYSTICUM

Bev.: Sokszor halljuk ezt a tételt. – Vizsgáljuk most tartalmát. Mit jelent ez a tanítás?

1. Mindnyájan Krisztus testéhez tartozunk.

a) Belőle élünk... „Amint a szőlővessző sem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem (Jn 15,4). – Továbbá olvasd: Róm. 11,16-24-ben foglalt apostoli szavakat, majd XII. Pius őszentsége 1951. évi karácsonyi elocutioját.

b) Tőle vett erőket közvetítünk... Szeretetsugárzásunk alapja Krisztus. „Ti Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené” (1Kor. 3,23). – Papi hatalmunk és erőnk gyökérzete Krisztus. Övé a küldetés ereje: „Menjetek tehát... tanítsátok őket (minden népet)... (Mt 28,19). „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (Jn 20,21).

2. A misztikus test Feje pedig Krisztusunk.

a) Ő az éltető... „Mindent lába alá vetett és az egész Egyház fejévé tette őt: ez az ő teste és teljessége, aki mindent mindenben betölt” (Ef. 1,22-23). És olvassuk: Róm. 12,1-8 szövegét.

b) Ő mindenkit Magához fűző... Itt a földön – vonzva: „Jöjjetek hozzám mindnyájan...” (Mt 11,28). – Ott az égben – boldogságban birtokolva. „...azért megyek, hogy helyet készítssek nektek...” (Jn 14,2).

Bef.: Így emelkedjünk – az isteni élet szintjára.

*

Az Egyház

Bev.: Bensőíthető-e?

1. Az igazság akkor érték, ha:

a) Valódi.

b) Valósul.

c) Valósít.

- 2. Jele:** az eszmék forgatagába kerül, de a személyes Egyház képviseli.
 a) Személy révén közöltetik.
 b) Lásd: Nagy L.: „Katolikus kereszténység szelleme”.
 Bef.: Corpus Christi mysticum.

* *

KRISZTUS HÁRMAS HATALMA

Bev.: Az „ember Krisztus”-nak szóló, az Atyától származó égi ajándékok azok a felhatalmazások és képesítések, amelyek a megváltó munkában érvényt találnak. – Mik ezek?

1. Krisztus tanító hivatása.

Ez – előkészület jellegű. Tanítása azonban nem új...

- a) Az Ő szava cseng az ószövetségi igékben...
 b) Az Ő szava cseng az újszövetségi igékben: „Mindnyájan az ő teljességéből merítettünk, kegyelmet kegyelemre halmozva...” (Jn 1,16)...
 c) Az Ő szava tökéletesít az Újszövetségben: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Bizony, bizony mondom nektek: Míg ég és föld fennáll, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, hanem beteljesedik az egész” (Mt 5,17-18).

2. Krisztus papi hivatása.

Ez – áldozat jellegű.

- a) Ennek előképe – Melkizedek.
 b) Ennek előképe – a húsvéti bárány.
 c) Ennek megvalósítása – a Kereszt.

3. Krisztus királyi hivatása.

Ez – tovaépítő jellegű. Krisztus nem a múlté, Ő az örök Jelen.

- a) Királyi hatalma – erős a múltban.
 b) Királyi hatalma igaz – a jelenben.
 c) Királyi hatalma örök – az idők végnélküliségén túl. – Igéi... Életerői... Kegyelmei...

Bef.: Így Krisztus szentélyének továbbvivője az Egyház és annak szolgálói, mert **ezen keresztül** dolgozik állandóan az isteni Megváltó, Jézus Krisztus.

* *

GAMALIEL

Bev.: A fenségében van valami a rémületesből. De a zúgó vihar fenséges, rémületes jelensége lassanként csendet von a boltozatra, s azután üdőbb a természet. A nehéz, ólmos felhők elhúzódnak, s azután derűsebb az ég...

1. Világégekben ideákat fődnek el a füstfellegek.

Régi kereteket éget a tűz és feketére festi az értékeket a korom. Új világ alakul. Belekiáltanak a rikoltó hangok: nincs többé vallás! Nem kellene papok! – Csak hangok ezek. Nolite timere! Az ideákat nem hanggal termelik, nem hangok döntik meg. A szellemi megnyilvánulás a legfőbb ideale. Ez Isten és az ember kapcsolata. Ez az erkölcsi, egymást szerető érzések forrása. Ami ilyen örök érték, az leronthatatlan.

2. Ha értéktelen, magától szűnik meg.

„Ha ugyanis ez a törekvés vagy ez a mozgalom emberektől származik, fölbomlik, de ha az Istentől van, nem tudjátok szétszlatni őket” (Ap.Csel. 5,38). Minek hadakozni kis vakondtúrások ellen? Gamaliel, jelenj meg és tégy tanúságot. Bölcs és öreg zsidó! Szükség van a bölcsességedre. Ténnyel igazolta a múlt. Szólj most is!

Bef.: Uram, mi érezzük, hogy Te Igazság vagy! Értéked örök!

* *

A KRISZTUS SZOBOR

Bev.: A Kúria tetején a bekötött szemű istennő mérleg serpenyőket tart. Figyelmezteti a csarnokba lépő bírót: az elfogulatlan igazság szolgája légy! Az Andrassy út végén obeliszk áll szoborcsoportozattal. Inti a járókelőket, hogy szilaj háborúk révén, nagy királyok vezetése mellett jutottak a béke áldásához, mely földművelésre, iparra és kereskedelemre oktat! – A Szeminárium kapujában **Krisztus szobra** áll! Mi ennek a jelentősége?

1. Egyszerű, faragott szobor! Írás is van rajta, de nem szükséges. Magától is azt mondja a szobor: „Discite a me!” A szobor **első beszéde a felfelé mutató ujj!** „**Sursum corda!**” Ezt mondja ez a jel.

Az élet anyagián lekötő utcáiról, poros útjairól lépünk be a szent falak közé. Kell egy kis emelkedettség. A fejedelmi udvarba lépve lerázom az utca porát, az Úr udvarába lépve a szellemtelen élet porát... A hétköznapi élet lefog. Tanulás, szükséges szórakozás, társas élet, test kultusza... mind a földhöz köt. Prométheuszaként vagyunk ideláncolva!! Sőt érezzük, midőn már azt hisszük, hogy eleget szereztünk tudásban, akkor új probléma nyílik; mikor erősnek érezzük magunkat testben, akkor reánk tör újra a betegség. Szóval: Prométheuszaként van saskeselyűje is, mely felfalja a már késznek hitt májat... s a szegény embert új és új munkára, földi életének boldogságot szerző munkájára serkenti. – Van-e itt idő, alkalom arra, hogy a szobor ujj-mutatását követve: Sursum corda-t énekeljünk?... Az utca kocsizöreje, a város dohogó gyárai, a vonatok füstje mellett nehezen hallható ez a szeráfi ének... Pedig mégis bele kell vinni az életbe. Úgy kell belevinni, hogy minden pillanatnyi hangszünetben ennek akkordjai zsongjanak! Különben mechanikus lesz az ember. Agyontapossa, kiéli a gépies, a kenyérért, kultúráért rohanó élet. – De hogyan? **Mindent felsőbb szempontból!** Lélekért, másokért, Istenért! A végkifejlődés felé haladó lélekért, az embertársak testi-lelki életéért, az Úr akarata szerint a szerető Istenért!... **A motívum átjártssza** majd ezt a zúgó-búgó életet a Wagner-i erős akkordok szimfóniájába, az olasz mesterek pedig finom hárfák hangjait játsszák... A „Tannhäuser” küzdelmes nyitányában az alsóbb, ösztönös ember motívumain győz a diadalmas isteni ember búgó motívuma. A föld felett az ég, az alsón a felsőbb, az emberin a krisztusi. „Sursum corda”!

2. A Krisztus szobor másik keze **világot tart**. Agyagból teremtett földgolyót, de **rajta aranyozott kereszt csillog**.

Az eredeti Kereszt durván ácsolt fatönk, véres, elcsúfított, a gyalázat jele. A pogányoknak nevetés, a zsidóknak botrány, nekünk az élet jele (Lásd: 1 Kor. 1,23). Győzelmi jel lett, mely a világ fölé akar kerekedni! A halál, az anyag felett győzedelmes szellemnek, az örök életnek, az Evangélium szerint az erkölcsi élet győzelmes voltának jele... Ezért hordja Krisztus a föld felett. – A kutató ember nagy áldozatokat hozott, míg a pólusokra kitűzhetette a **diadalmas ember** zászlaját. Sokat temetett el eddig a hó és a jég. A krisztusi lobogót is a világ fölé kell tűzni. – A demokraták a vörös lobogót tették jelül. Világosságul a maguk számára, a szabadkőművesség a fényt. Nekünk a csörgő és zörgő láncot hagyták. De nekünk ez sajátunk! Nem engedjük leláncolni aspirációinkat! Szellemünk szabad csapongásában is az isteni erők feszülését hisszük... A mi jelvényünk a Kereszt! De ez ismét program! **Hogy tényleg olyan pólus** legyen a Kereszt! – Egy demokrata fémászott az Erzsébet templom tetejére és kitűzte a vörös zászlót. A katonák kitűzik a vörös lobogót. Az „Ember tragédiájában” megjelenik a világot változtató csillogó Kereszt!! A tudomány csarnokába bevitték, a hívek hordják kifelé és vallják. Ne csupán a templom tetején, hanem leginkább a szívünk fölött legyen és uralkodjék. Papi emberek diadalmat akarnak szerezni a Keresztnek más lelkek felett is. Ott is Krisztus Keresztje legyen a jel! A diadalmas jel. Ne féljen a munkás attól, hogy ő keresztény. Az intelligens ember nagyra tartja, hogy ezen jelvény alatt él. ám, ezt a papság szociális, tanító, fáradó munkája valósítja. Értem a szobor titkos beszédét? Akkor egész papi lételemmel a Kereszt diadaláért dolgozom.

Bef.: Uram, kegyelmet kérek, hogy ezt megértsem és valósítsam! Amen.

* *

AZ ÉLET FORRÁSAINÁL

Bev.: Az élet nagy szimbólumai az Istenhez, az élet Forrásához visznek. Úgy érzem, hogy üdítő légköre jótékony rám, csobogása megnyugtatja a zaklatott embert. Oda tud borulni az Úrhoz és elmondja Szt. Ágostonnal: mint a szarvas az üdítő forráshoz, úgy kívánczik lelkünk utánad Urunk s meg nem nyugszunk, míg el nem érünk. – Miért van mégis, hogy alsóbbrendű embernek, kulturálat-

lannak mondják azt, aki az élet forrásához eljut? Honnan hangzik a vád? Azok részéről, akik nem értik ezt a nyelvet. Nem értik a világ szimbolikus nyelvét. Nem csoda, ha idegen előttük az Isten Személye.

1. A világban csak kenyérkereseti eszközt, az emberben csak emésztő és lélegző szerkezetet nézők nehezen jutnak el az élet forrásáig.

Nem vetem meg, de nagy részvétellel hallgatom e szegény Lázárokat! A füstös gyárkéménynek levegője, a zakatoló gépek csattogása, a kazánok fojtott levegője mellett nehéz nekik forrásról gondolkodni... Főleg, mikor nap nap után ugyanaz a kemény egymásután következik. A több-termeléssel, a kevesebb munkaidővel, a választójoggal, a jobb megélhetéssel, több tudással megelégednénk. Legalább ők azt hiszik. Ez a kultúra megnyugtató a bágyadt és kiszípolyozott, agyoncsigázott emberpáriát. Szegény ember! Csak dolgozzál! Ez nagyon jó lesz. Lesz pihenésed... Lesz nyugodalmad... Gondolatod... De akkor azután előtérbe lép majd a lélek igénye! Ezek az igények azután kicsinynek fogják találni a teret. Nagyobb feszültség fog mutatkozni... Az első lesz az értelem igénye. Ez nagy kérdésként lép fel. Miért élsz ember? Honnan jöttél és hová mész? Mit ér az évtizedes élet? Miért fáradni a jövő kultúra emberéért?... El sem lehet hallgattatni ezeket a hangokat. Tán néhány derűs nap letompítja a hangos szavakat, de hangfogóval nem lehet végig muzsikálni. A fortisszimók belekiáltanak a szimfóniába. – A második lesz érzés igénye. Nekünk melegség kell. Az atyának, a testvérnek, családnak szeretete kis kályhácska... Ha hideg jégverem, személytelen a világ...

2. Szentítív lények vagyunk. Boldogságot keresünk.

Anyagi boldogsággal nem elégszünk meg. Az életből különben sem kapcsolható ki a boldogtalanság érzete. A szenvedés, a küzdés erős jegye az életnek. „Ember küzdj és bízva bízzál!” Miért és hogyan? Csak ez a felsőbb gondolat segít: mindenben, bennem igényeimben az Isten szól hozzám. Ő fel-fokozást, lélektökéletesítést akar. Az Ő indításait érzem vágyaimban, az Ő indításait érzem kielégüléseimben. Ez nem tespesztő megnyugtató. Ez igényli a földi munkát is. Hisz ott is Isten mutatkozik be... Nem vetem meg a földet. De kultúráját lelkeim kultúrája alá rendelem!... Mindenben a felsőbbet keresem. A föld alakulataiban is az Istent. – A természetfeletti megnyugvás ne legyen quietizmus. Tehetetlenség nem lehet a mindent mozgató Isten gondolata. Az élettelen világban sincs quies, hát még az élő, fejlődő emberben. A babonás megnyugvás tényleg antikultúra. Ettől elfordulok. Ez nem az Úr tiszta forrása. A kenetesség nem a vallásos lélek igaz formája. Főként nem azok szájából, kik az élet igéjét nem viselik, csak megülik és a súlyukkal erősen nyomják a sárba a szekér kerekeit. Az igazi vallásos érzés szférája az Isten-keresés nagy vágya. A tökéletesebb formák keresése. Munkában, kultúrtörekvésben, lelki emelkedettségben. Minél tökéletesebb vagyok, annál jobban közelítem Istent. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). – Persze, aki gátat emel a kultúra haladásának, aki belekapaszkodik a haladó szekér kerekébe, az ne csodálkozzék, hogy antikultúrának tartják. – Én nem a demagóg kis hibájára, de a gondolkodó fők véleményére gondolok. – A vallásos lélek, azután, bízó. Az igazság erejében bízó. De nem elbizakodott! Győzzön a jobb! Hisz a tökéletes jobban közelíti az Istent. – A vallásos lélek megértő és szerető. Nem kell mindig félni a hitet. Nem szorul az mindig csak a véletlenre. Az igazságnak van szuverén ereje is. De nem szabad mindjárt másra húzni a hitetlenség rozoga gúnyját. Ez a dísztelen öltöny nem áll jól olyanokon, kikben a szív keménység hiányzik, vagy tán az értelem kérdése mutatkozik. Az Úr Jézus példáján indulva szamaritánus a gyötrődővel szemben, meginduló a halott fiát sirató asszony mellett, tárt szívű a Zakeusok látásakor, megbocsátó a Magdolnák és Péterek közeledtekor. Ezt a vallásos érzést és életet nem fogják antikultúrának mondani. Ez előtt meghajolnak még a más utat járók is. Ez a felsőbb és belsőbb kultúrának forrása lesz. Ez ideális szépségével hat. Erre tán lehet mondani: álmodozó, idealista felfogás... De azt mindenki érzi, hogy ez az alsóbb erők fölött a felsőbbek diadalát hirdeti. – Vágyakozva mondotta egy kétkedő: a világ legboldogabb embere lennék, ha e szép ideálok realitásában hinni tudnék. Itt már én is leborulok az Úr előtt mondván: „Domine”...

Bef.: Magam és mások gyengeségét erősítsd, Uram. Tudjak hinni ezekben! Amen.

* *

BEHATÁSOK

Bev.: A világ és az ideák hatnak reánk. Kiváltanak hatásokat. Miért más és más a hatás az emberekben?

1. Más a receptív alany.

Mint a fa, a márvány másként fogadja be a művészi formálást. Finom, durva, kocsmás ember másként fogadja a beszédet. Szeizmográf... Hegedűfa... Húr... Mind másként fogadja be, másként adja vissza.

2. Milyen vagyok én?

Legyen lelkiismeretvizsgálat. Alkalmos vagyok finom behatások fogadására? Érzékeny vagyok-e? Kemény-e? A művészi lélek a holtak látszó Wagner kottás-könyvből dalt, érzést, művészetet csíhol ki. A fűszeres zacskót ad és csomagolópapírt. – Egyiknek beszéd, a másiknak néma kötet; vagy kilóval mérí...

Bef.: Fontos, hogy finomítsuk magunkat.

* *

KÜLÖNBÖZŐ FELFOGÁSOK

Bev.: Olyan világos nekünk a mi felfogásunk. De hát miért nem fogadja el mégis mindenki?

1. Alanyok vagyunk.

És kivetítjük felfogásunkat. Ez ismét kreálja a világot. Ezért nevelik az embert. Színes üveg. Kaleidoszkóp. Más és más. A fájdalom lever és felemel. Ahogyan veszem. A tudomány unalom, vagy élvezet. Ahogyan veszem. A boldogság alanyi. Így az élet is. Gyakorlati jelentősége: magad kreálsz Isten országát a földön.

2. Más a szempont.

A szemszög különféle. Egy dolgot máshonnan nézhet. A pénznek is két lapja van. A tudós is más szempontból nézhet. Keresni a találkozó pontot! Lesz. Akkor megértene. Gyakorlati jelentősége: ne légy igazságnak monopolizáló kereskedője. Csak te árulsz észet és igazságot, mert kisajátítod a józan észet?

Bef.: Keresni és megérteni az embereket!

* *

MENNYIBEN KAPCSOLÓDIK AZ IDEALIZMUS A REALIZMUSHOZ?

Bev.: Forrongó idők! Vajúdó világ! Új perspektíva!

1. Az idealista mindig hisz.

Rajongó lélekkel, mindjárt elragadja a szebb, a jobb ideája. Aki először írta le a kommunizmust, az szent idealizmussal hitt benne. – Szeretem én is. Hisz ki idealistább a papnál? Végtelen perspektívákat keres. Hát a földiekben is idealista... De anyagi lélek kell hozzá...

2. A realitás is számít.

Számoljon vele az idealista. Akkor lesz az élet szent gondolat. Aki reformál, az behangolja azt is a számításába. Ha tán látszat szerint pusztulás is követi. Az nem baj. A nyomában virulás fakad. Csak hadd fakadjon!

Bef.: Uram! Lelket, a jobbat szerető, vágó lelket add nekem! Amen.

* *

AZ ÁLLOMÁSOK

Bev.: A lélek erőfeszítéseiben és megnyugvásaiban Isten, a legfőbb lény ad erőt. Belőle merítve új munkára indulunk. Benne megnyugodva szintén új munkás életet élünk. – De kérdés ez: hogy van az, hogy mégsem merít minden ember ebből a forrásból? – Az ősember is odavonult a pogány bálványhoz, hogy ott életerőt merítsen. A szegény kövező épp úgy, mint a birodalmi herceg... De a modern emberek nagyrészt távol vannak Tőle. Pedig különös ez, mert hisz ha igaz, hogy az ész és a szív lendülete az Istenhez vezet és ha igaz, hogy még a barbárt is odavezeti, akkor probléma, hogy miért nem vezeti oda a magát modernnek nevező dolgozó kultúrembert?

1. Vannak a vonaton állomások.

Az egyik ember itt, a másik amott száll le. Kit hova hív a dolga, szíve... A lélek világában sincs

másképp. Ott is vannak állomások... Bár a vonat nem áll meg végleg, de egyesek leszállnak, mások tovább utaznak. – Mik ezek az állomások? Az érzékes élet, a természetes élet, a természetfeletti élet.

a) A boldogság első állomása az **érzékies** boldogság. Ez a legközelebbi. Ezt a legkönnyebb érezni. Testies érzések, durvább ösztönök és megnyilvánulások adnak boldogságot. Igaz, hogy részlegesekeket; de ezen állomáson leszálló utasok azt hiszik, hogy ezek felfokozása és felhalmozása adja az igazi életörömet. Azt hiszik, hogy itt kielégülést nyert az emberi szív vágyakozása.

b) Némelyek ezt alsóbb megnyilvánulásnak tartják. Nem is szállnak itt le. Ők az ösztönös életben állatiasat látnak, tovább húzatják magukat szívük vágyakozásával. A természet erőinek harmonikus egybefoglalásában és kifejlesztésében, a **szép** életformulákban keresik a boldogságot. Ez tényleg szebb. Itt erősebben kidomborodik az etika és a szebb emberi formát adja. Másik állomáshoz jutotunk. Hisz úgy látszik, itt már leszállhat az emberi életet hangsúlyozó ember.

c) De az emberré levés is kevés. Az Evangélium emberei itt nem szállnak le. Ők isteniek akarnak lenni. A természetes élet mellett természetfeletti igényeik is vannak és azoknak kifejlesztése is igényük lesz. Íme: a **végállomás!** Itt már az Úr Jézus! Szebb és több, **istenies élet!**

2. De véglegesek-e ezek a megállapodások?

Aki leszáll a vonatról, folytathatja-e az útját?... Az erkölcsi életben is így vagyunk. Sokan megundorodnak az első állomáson. Vagy szomorú testi lerongyolódásuk igazi tékozló fiúkká teszi őket. Moslékot esznek. Ezek újra útra kelnek. Előbb új öltönyt vesznek, levetik a régit, amivel nem lehet a vonatra szállni. Majd mások kevésnek találják emberi mivoltukat, emberi mivoltuk szerinti kifejlődésüket. Kezdek érezni, hogy a lélek szférája messzebb van. Feszülnek felé a lélek szárnyai. Kicsiny a világ és kevés a föld. Akár ész, akár szív visz erre, belátás, vagy nem enyhülő fájás, betegség, nyomor... Ezek is felszállnak az új vonatra. Tovább robognak és az új állomásra, a végállomásra érnek. Soknál életben, életerős korban, másnál a halál percében áll be. Megtérésnek mondják. Az is! De olyan, hogy tovább utaznak a szebb, a többet és tökéletesebbet ígérő végállomás felé. Itt bízva nyúlnak a forrás vizéhez. A végállomáson, a természetfeletti éltető forrásnál Isten ereje fakad. Ez üdít, éltet, isteni emberre fejleszt.

Bef.: A papi lélek imádkozik, hogy minél több ilyen utas legyen. Amen.

* *

ÉLETHULLÁMOK

Bev.: Nincs elszigeteltség. Minden viszony. Hatás. Az anyagon kívül élő személyek hatása. Ezek mind jól, vagy rosszul hatnak.

1. Minket formálnak. Emberré gyúrnak.

Események... Környezet... Twist Olivér. Evangéliumi kisdedek. Utca gyermekei. Van mindenkiben lélek. Él a vágy a jobb iránt. De hogyan bontakozik ki? Ha felfogja a hatást és előnyösen értékesíti. Reánk mi hat? A Szeminárium, a vallási légkör, a tudás és a munka. Hogy értékesíthető?...

2. De minket arra küldenek, hogy másokat segítsünk át az élet hullámain.

Ne csak magunk vessük át magunkat. Ez kevés. – Hogyan? Mi a gyakorlat?

a) Gyerekek az iskolában.

b) Felnőttek testi-lelki bajai.

c) Bűnösök. Érezni, s érezd is, hogy neked kötelességed ezeken segíteni. A jó úszó és a fuldokló... Milyen csúnya a közömbösség. De milyen felemelő a mentés hivatása. Wesselényi és a pesti árvíz. S.O.S. és a hajósok. Magasztos tudat. Boldogság, ha mást megmenthetünk – az Úr részére. Mikor a Genezáret taván hozzánk fordulnak, így fordulnak hozzám. Így érezzünk!

Bef.: Uram, segíts engem, hogy mást én segíthessek át az élet hullámain! Amen.

* *

FAVETE LINGUI

Bev.: A nívó mértéke a nyelv. Amilyen az ember gondolata, érzésvilága, olyan a beszéde. Milyen típusú beszélők vannak?

1. A hangadó.

Gégészek. Értéktelen elem. Csak ott van beszélőnivalója, ahol zúgni, deklamálni kell. Az oszlop mögötti elem. Rejtett rajongók és lázongók. Nyíltság kevés. Tudás, komoly gondolkodás még kevesebb. – És én?...

2. A kritikus nyelv.

Ez élre tör. Asszonyi nyelv. Másért... Vagy fecseg ok nélkül. Ez utóbbi legalább kedves, de gyerekes. – És én?...

3. A súllyal és okkal szóló.

De ez nem „memento homo”-s lélek. Ez nem a világi pap modora. „Est modus...” Tehát itt is. Tempore et opportuno. És annyit, amennyit kell. Ekkor is szeretettel és megértéssel. Az elfogultság nagy hiba. Még a tudományos beszélgetésnél is. – És én?...

Bef.: Az utolsó típust akarom elsajátítani. Ez nem taszít, hanem vonz.

* *

AZ ISTEN KÖZELHOZÁSA

Bev.: Szálljunk ma le a nagy magaslatról. Közvetlenül nézzük a kérdést. A pap hogyan viheti a messzebbi állomásra a lelkeket?

1. Az iskola és a tanítás...

A gyermek érdeklődve nyitja meg a fülét... A tanítás olyan mederben folyjék, hogy következőképpen mindig az Úr Jézusra gondol... Későbbi korban is felüti fejét a régi mag... Ezzel szeretettel bajlódni! A kicsikék a jövő emberei. A szívek tanítása könnyű, mert az ilyen tanítást könnyen befogadják... Lelkük érzékeny a jó Istennel szemben. – De jó figyelmüket erre terelni. Mindig Isten nevével kezelni. Reá gondolni a bajban, szenvedésben és örömben szintén.

2. De a **közeledési mód** nem mindegy... Nemcsak a tanítás fontos. – A nép nagy része Lázár vagy összetaposott beteg. Itt a szép szó nem használ. Itt előbb tenni kell. Oda kell állni mellé – valóban. Segítséget nyújtani! Nem alamizsnát, de igazi segítséget. Beteget, szegényt stb. segíteni... De miért most hangzik ez? Mert ebbe bele kell élni magunkat. Ezt a tengelyt itt kell lefektetni. Különben csak játékos sóhajokkal kísértjük az embereket!

Bef.: Uram! A gyakorlati munka után Te beszélsz a lélekhez... Ezért dolgozom! Most ezt vezető gondolatommá teszem. Amen.

* *

AZ OLTÁRISZENTSÉG – ISTEN REÁLIS JELENLÉTE

Bev.: Belépek a templomba, meghajlik a térdem az oltár előtt. Odalépek az oltár lépcsőjére, tömjént dobok az izzó parázsra s elégetem az Úr tiszteletére. Nem a templomnak, nem az oltárnak szól a tiszteletem, de az oltáron élő rejtett Istenségnek, az Oltáriszentségnek.

1. Jelen van az Úr! – ez a gondolat domborodik ki az Oltáriszentség imádásánál.

A lélek igényli, keresi az Urat. A virág a nap felé fordul, a lélek az Isten felé igazodik. Nagy és kis természetben, nagy és kis világban egyaránt. Mert szükség van reá, hogy az egész életet befogni és megfogni tudja. A pogány vallásokban igen közel volt. Fából faragott, márványból vésett massa volt. Az anyag az emberhez igen közel áll. Az anyagi emberhez mért, hús a húsból, vér a vérből. De annyit mutat ez a történet, hogy az embernek kellett az Isten közelsége. – A zsidó vándorlás idején világító felhő kísérte a népet. Az Úr jelen van! A szentek szentjébe nem is léphetett be a halandó – a főpapon kívül. Előtte is évente egyszer, vagy rendkívüli alkalmakkor lebbent szét a függöny. – Az Úr háza az Úr megjelenésének a helye. Bármennyire is idealista a lélek, másrészt mégis pozitívista és konkretista. Konkrét forma, adott hely, biztos támpont kell neki. A kinyilatkoztatott vallásban a mi természetünk nyer kielégülést. Krisztus a földön járt mint ember. Az Isten-Ember! Konkrét, pozitív, erős és biztos támpont. Nem elvont, gondolatködökbe vont, de reális életkövetelmények körébe visz. Programról élt és életprogramot adott. Tehát **élet**, a legtökéletesebb élet a legtökéletesebb életmintát kéri. S az Úr Krisztus isteni hatalmával realizálja, hogy köztünk maradjon mindvégig: „Ez az én testem... ez az én vérem...” (Lk 22,19 és 20) – ez a misztikus realizálódásnak szava. A kenyér nem kenyér többé, de az Úr Szent Teste. Isten közelsége, jelenléte látható, érzékelhető formában valósul. Az

oltár már Isten trónusa, a templom valóságos Isten háza, a tömjén égetés igazi áldozati cselekedet. Az Úr előtt, az Isten előtt!!!

2. Ha jelen az Úr, nem vagyok elhagyatott.

Az Atya jelenléte emeli a gyermek biztonságérzetét – megszokott közbeszéd. Az élet tengerén hajózunk. Viharról, szenvedésről, küszködésről beszélnek szónokok, poéták. Reális emberek ezek s igazat mondanak. Hisz érezzük ezt... Nem tudjuk, miért van így... Merre?... Honnan?... Miért nincs nyugalom a földön? Miért volt a Genezáret tenger viharverte vize, mint szélcsendes, napfényes tükörfelület?... Szeretném az utóbbit, de nem megy. Utópisták hiszik! Legalább hirdetik, hogy van ilyen világ! Én nem látom! Mindenki bajjal születik. Hát ha ilyen vízen kell evezni, itt kell vitorlát húzni, kohót fűteni, kazánt hevíteni, szélirányt figyelni és hosszúságikör metszést számítani, hát akkor mennyire megnyugtató érzés az a tudat: itt az Úr! Az élet teremtője, az élet titokzatos útjainak, céljainak biztos ismerője. Ez felel meg. Megnyugtat. A szentek típusai az életnek mind ebben találtak szent megnyugvást. Nem is kell messze menni. Itt az Úr! Fizikai szemmel csak ostyát látok, de lelki szememmel az Urat szemlélem. Áthatolnak szemsugaraim a külső színeken. A hit szemével látják az Urat! Olyanféle képpen, mint a művészi alkotásban is látom a művészt. El tudom tüntetni a művet, és ott áll előttem a teremtő lélek. Itt ez megtörtént isteni erővel. Nekem csak ez marad: követem ezt és érzem az Úr jelenlétét. Örvendező lelkem bátor lesz. És ez a legfontosabb. A többi ebből folyik. Tisztelet, imádás, szentáldozás... mind, mind önkéntes folyamat. Csak ezt kell átéreznem: jelen az Úr!

Bef.: Istenem, add, hogy ez igazi érzésem legyen, ne elvont hitem. Biztos reményem és örvendező szeretetem. Amen.

* *

AZ OLTÁRISZENTSÉG MINT LELKI TÁPLÁLÉK

Bev.: Az erőket gyűjteni kell. Csak képességek vannak adva. Minél több van, annál könnyebb minden. Gőzkazán fűtés kell, hogy nagyobb legyen a feszítő erő. Az elhasznált azután mint fáradt gőz távozik...

1. Az anyagi élet fenntartására kell kívülről való erőfelvétel. Üdítés a vándornak. Víz a tikkadónak. A szellemi életnek kell a tudás. Ezt szerzek. Ez táplálék. Látókört tágít. Tapasztalatok... Foliánsok... Mind eszközök. De a személyes kapcsolat a legtöbb. Többet tudok, ha embertestvéremmel cserélem ki gondolataimat. **A lelki életnek** is kell táplálék. Szentírás, egyházi tanítás. De ezek „nem személyben” hangzanak. „Holt masszák”. Az Úr személyes közlésére gondolok: ez az Oltáriszentség. Krisztus és én. Misztikus kapocs. Erőt adó kapcsolat. Keresem ezt.

2. Mivé tesz? Az erő erősebbé alakít. Nagyobb lesz a készség, a lendület, a tudás és a lelkierő. Lelkibbé, krisztusibbá alakít. Olyanná, mint Krisztus. Gondolatban, érzésben, vágyban, törekvésben. Ahogy Krisztus gondolt, érzett az emberekről, épp úgy fogok én is. Ez nagy dolog. Krisztus vándoroknak nézte őket. Bottal, földi teherrel, sebzett lábbal, vérző szívvel, bánatos lélekkel. Szamaritánusként küld engem is oda... Így nézem a világot. Így magamat... Hivatásomat... Honnan ez az erő? A Úr közvetlen közelségéből!

Bef.: Uram! Ezt adja a szentáldozás nekem! Amen.

* *

A SZENTSÉGLÁTOGATÁSRÓL

Bev.: Hazajöttünk otthonunkba. Jellemzi az atya és az anya jelenléte. Közvetlenség. Idegenben csak érzésünkkel kapcsolódunk. – Megnyílt a kápolna tölgyfa ajtaja. Beléphetek Atyám házába. Mit tegyek?

1. Győzzem meg magamat arról, hogy miért kell adoratio-ra járnom.

Miért? Mert Atyámat keresem. Atyám vezet engem. Fényt keresek. Bajaim vannak és pihenést, megnyugvást remélek. Domine meum et Deus meum!

2. Mikor?

Amint a fenti életkörülményekbe jutok. Akkor mindig. Stúdium előtt, után. Arramenet. Benézek...

3. Quid faciendum tempore?

Atyához beszéljen a fiú.

Bef.: Uram! Tedd igazi otthonommá ezt a házat. Érezzem, keressem benne a Te közelségedet! Amen.

*

Szentségimádási gondolatok

Bev.: A világ mulatozása ennek a gondolatnak a valósulása: kell boldogság a léleknek. Ez szuverén igény. Nem baj! Az Úr is mondja, sőt részt vesz a kánai menyegzőn. – De a mód?

1. Egy vers („Élet”-ből). Táncoló párok. Ablakban benéz az idegen. Szomorú lesz. Miért? Mert bűnös élet folyik. A szenvedély tobzódik. Ez megvetendő. Nem a vígságot gyűlöli, de a lélektelenségtől elfordul. Minél többet a szebb és jobb örömből!

2. A vers tovább megy.

Hamvazkodó bűnbánatnál víg arcot mutat – az idegen. E lelki megtörődöttség nyomán támad szent öröme.

Bef.: Meditáljunk erről. Reánk hogy néz az Úr?...

**

AZ EGYÓRÁS ADORATIO

Bev.: Az Úrhoz megyek. Quid faciendum? Egy órára megyek. Nehéz? Mi könnyíti? Kedvessé teszi?

1. Öröme hangolom a lelket.

Gyermek, aki hazakerült. Magasabb gondolatvilágnak akarom átadni magamat. A lélek kapcsolatait létesítem. Művészibb munka mint a hétköznapi munka. Örülök neki.

2. Kitárom lelkemet.

Ez már nem csupa érzés. De egyenes cselekvés. A zárt könyv pecsétjei felpattannak. Szentélyem függönye széthúzódik. Belépek rajta. Látom a legmélyebb valómat. Ezt mutatom, ezt mondom el az Úrnak. Ő tud segíteni rajtam.

3. Felveszem és felszívom kegyelmét.

Aktív erőnek megfelelőleg receptív tény. Kell! Ez a nap megszentelése, felüdítése lesz. Ez derít hoz. Szent gondolatokkal tölt el.

Bef.: Forrásnál jártam, nem hagytam üresen a kulacsot. Lesz mihez hozzányúlnom, mikor üdítésre szorulok.

*

Adoratios nap hamvazószerda előtt

Bev.: Egyházunk szimbolikusan beszél. Mi a szimbólum a hamvazásnál?

1. A föld bélyege a múlandóság.

Minden érték mulandó (részletezendő!).

2. Egy érték: a lélek és munkája, az egyéniség.

Ezt fokozom. Ezen dolgozom.

Bef.: Ez nem múlik el. Itt nincs hamu, pusztulás, megsemmisülés.

**

A GYAKORI SZENTÁLDOZÁS

Bev.: **Ha** életforrás a szentáldozás, mikor járulunk hozzá?

1. Mikor nehéz az erkölcsi élet.

Elfáradtam az úton. Sok a kő és a szikla. Bogáncs. Vérzik a láb, fáj a test. Nehéz az út. A lélek küszködik. Harmat, víz, üdítés kell. Krisztus, a legjobb Barát segít. A szamaritánus jön.

2. Mikor nagy dolgot akarok végezni.

Nem bírok megbirkózni vele. Nagy eszmék lobognak bennem. Ezeket akarnám realizálni. Kreálni embert! Magamat – mássá!

3. Mikor szeretetre akarom feltüzelní a lelket.

Krisztus szerető Szívéhez vonzódom. Krisztus utolsó vacsoráján szól. Szeretet sugallja.

Bef.: Én is szeretettel megyek, szeretetért megyek...

*

ELŐKÉSZÜLET A SZENTÁLDOZÁSRA

Bev.: Várom Őt!

1. Ki jön? Az Úr! Közelsége, annak jelentősége színezendő. Olyan formában, minőben **nekem** való. Szerető, bánkódó, bűnbocsátó stb....

2. Kihez jön?! „Tu qui es?” Felelj magad.

3. Miért jön? Kegyelmi erőt hoz. Dominus benefaciendus. Tehát nálam is.

Bef.: Fogadom Őt!

*

HÁLAADÁS A SZENTÁLDOZÁS UTÁN

Bev.: Ember lépett az oltár elé. Isteni ember lép vissza a lépcsőről. Most veled az Úr! Titkos világ!

1. Ki jött?

Ez az első kérdés. Ne filozófia legyen a felelet. Az Úr... Az Atyánk... Az, Aki szeret... Az, Aki vendégségbe hívott... Az, aki meghalt értem... Az, Aki velem érez... Az, Aki segíthet... Így élesztem hitemet, reményemet, szeretetemet. Elmondom Neki minden bajomat, szenvedésemet. Tárulj ki lélek! Nyisd ki a rejtett kapukat.

2. Kihez jött?

Csak érzéssel és őszinte megismeréssel nézni magamat! Ki vagyok? A tegnapi napot nézem. Kis gyengeségeivel! Több napot... Évet... Azután erőmet arányítva az erősekhez, a hatalmasokhoz, a nagyságokhoz, a hatalmas hegyekhez, a világhoz, a világokhoz... És ezek Teremtője, és én...?!?

3. Miért jött?

Felelem a gondolat. – Ide is illő az előző elmélkedés felelete: kegyelmi erőt hozott.

Bef.: Dominus benefaciendus.

* *

QUAM DILECTA TABERNACULA TUA...

Bev.: Mit féltitek az Egyház pénzét?... Az aranyat, a kelyhet, a monstranciát?... Ezek külső dísz adnak. Megmarad a Szent Ostya. Az Úr! Sőt az újság szerint a templom is. Követelték a szülők. Sírva könyörögték ki a gyerekek.

1. A templom az Úré. Ez a rendelet.

Az ember lelke odatapad a szent kehelyhez. Nem a festmény, az oltár márványa, a harmónium vagy az orgona... Ezek mellékesek. Ezeket megszokjuk. De az a titkos világ, amely ott megnyílik, mely a lelket Isten jelenlétébe hozza: ez a templom értéke. Ez az Úré. Ünnepe, ha belépünk, ünnepe a mise, a szentgyónás, a szentáldozás. Titkos ünnepe. Lelki ünnepe. A lelki ünnepe helye nem a piac, a kocsmá, de a templom csendje. Innen árad ki a lelkeség.

2. Az Úr munkája csendben történik.

Kézigránát nem az ideale eszköze. Robbanás nem a léghőre. Csend a hangulata. Átéltetés, megértés és érzés az eszköze. Ez az Úr szava. Az Úr közelsége. Helye a templom.

Bef.: Quam dilecta tabernacula tua...

* *

A BOLSEVIK FORRADALOM

ezen a két napon tört ki...

Bev.: Nagy a megpróbáltatás...

I. nap

1. A kápolna vakolata ott fekszik az oltár előtt porrá zúzva...

Kérdés: összeomlik-e minden magasabb érték? Felelet: építmények, kasztok, emberi kreációk igen. De eszmék, irányok, lelki értékek nem.

2. Mi a teendő ezen égésben?

Egy fejed van, – azt el nem veszíteni. Áldozatkésznek lenni. Ami a szebb és jobb emberré levést segíti, azt minden erővel támogatni. Mert hiszen ebben a mozgalomban van nagy belső erő.

3. Végül: bízni az isteni erők fönségében. „... és a poklok kapui sem vesznek erőt rajta!” (Lásd: Mt 16,18).

II. nap

Van-e valamelyes jótékony hatása ilyen rettenetes világégésnek egyéni életünkben?

1. Rejtett erőinket bontja ki.

Odaállít, odakényszerít nehéz helyzetek elé, talán új pálya elé, de álljuk és bírjuk a küzdelmet.

2. Rávisz az igazi keresztútra.

Akarva, nem akarva. Péterről mondja Szt. Jánosnak az Úr: odamegy, ahová nem akarja. A kereszt-re gondol. De az igazi vallásos ember bátran lép rá. Az ideáloknak mindig vannak mártírjai. Ez próbája az erőnek.

Bef.: Uram! Erőt, hiterőt kérek ehhez!

* *

FORRADALMI VIHAR

Bev.: A vihar támadása a papságot is megtépázta. Van-e ennek jelentősége, hatása?

1. A filozófia szerint minden jó.

Tehát ebben is lesz jó. A búzát rostálni fogják, jövendőli az Úr! A hősök a várroham idején születnek. Kemény tusa edzi a lelkeket. Az Egyház belsejében is változások jönnek létre. Ezeket a rázkódtatások adják. Belsőséget kíván az emberiség. Ezt hozza az egyházi átalakulás. Az Egyház hivatása nem az, hogy az igazságok kristálypalotája legyen, de hogy éljenek benne az emberek. Szigorú hittételek... merevség... Ezek a vádak... Hát marad a vád, de mégis gondolkodóba ejt. Azért, hogy több szellemet adjunk.

2. Az egyetemes Egyházon kívül a papot is érinti.

Tarokkozó, pipázó, rosszul tanúskodó páter féle predikációt tartó nem egzisztálhat. És ez jól van. „Te Deum”. Ezek voltak a botránykövek. A pap esetleg gyalog fog járni – hívei lelki üdvét keresni. Csak igazán hivatott emberek vállalkozzanak a papi hivatásra!

Bef.: Nézem magamat! Meríték a jóból! Uram! Vezess a forráshoz! Amen.

* *

SÖPRÉS

Bev.: Kisöpri az iskolákat és besöpri a múlt gondolatait a rágalom szemetjével.

1. Elsöpri a port, a szemetet.

A sarat, az értéktelent... Az újság szerint az iskola tanügy-hulladékát is. Ez a vallás. Quid ad hoc? Valóban az-e? A hulladék a földhöz tapad. Sárból sár. Az érték érték felé tör. A vallás mit tett? Mészre nagy perspektívát nyitott. Végtelent, Istent, örökkévalóságot! Erényt! Nemességet! Lelkek kitérését! Fáj, mikor ezt söpri. A gyerekek sírtak a múlt órán. Érezték, hogy a lelküket söpri. Nem tisztó-

gatva, de szaggatva. – Nem félni! Más módon fogja kívánni a lélek a perspektívát. A szem látókört keres, a fej felfelé emelkedik, a lélek ad excelsa!

2. Besöprik – inkább hull- a port, a rágalmat.

A hittan „felekezetieskedés”. Ami igaz benne, az hiba. Kár ezt tenni. De a legtöbb nem meggyőződés, mégis rágalom fedi be az igazságot. De ez már földréteg, amely alól előbújik a csíra.

Bef.: Uram! Tavaszi fényt a csírahajtásnak! – Te ugyanaz vagy tegnap, ma és mindörökké (Lásd: Zsid.13,8)!

* *

„ÚJ BEKÖSZÖNTŐ – EGY HÓNAPI FORRADALMI SZÜNET UTÁN”

Bev.: Megváltozott a Szeminárium színe. Más és új, harcot látott emberek lépték át a küszöbét. De megváltozott a világ is. A fegyverek a sarokba kerülnek, a béke kezdetét hozza a forradalom. – De megváltozott az Egyház helyzete is. Más elhelyezkedés lesz! Más lelkek kellene! Más hangulattal kell átlépni a Szeminárium küszöbét, mint régen kellett.

1. Régen lehetett így jönni: a) papi pályát választok; b) érvényesítem tehetségeimet; c) karriert csinállok.

Most ezek megdőlték. Nem pálya, de apostoli hivatás lesz a papság. Nem érvényesülés, de érvényesítés. Nem karrier, de lemondás.

2. Milyen lélekkel kell most belépni?

a) Nem félve. A világ átalakulásában nagy jövő perspektívát látva. A rianás nem ijesztő hang, ez a zavar fokozódásának a jele.

b) Új utakat kereső és utána áhítózó lélekkel. Desideria...

c) Magunkat az Úrnak teljesen átadó lélekkel. Feláldozzuk magunkat lelki értékekért. Mások is hoznak áldozatokat. A szoc.dem. népvézerek is...

Bef.: Ezen lélekkel lépjük át a Szeminárium küszöbét! Szép, fenséges hivatás.

* *

EMBER ÉRTÉKELÉSE

Bev.: Mit ér az ember? Régen a földbirtok volt a mérce, majd a diploma, most a produktív munka. Végső-e ez a lemérés?

1. Attól függ, mi a produktív szó tartalma. Ha csak anyagi produkció, akkor kevés. Kicsiny a mérték. Evés-ivás, anyagi jólét csak első pillanatra elégít ki! Szébb lakás, boldogabb földi élet kell... Örülök, ha ilyen adnak, de ez nem minden. Lelki szépség is kell. Gyengédség. Érzés. Ez a vallás világa. Ez is produkció. De a szellemi értékeket produkáló gyártelep is.

2. Mégis „elmebeteg papok” egymás mellé kerülnek.

Mert „nem produktív” munkások. A forrongásban így van. Nem szabad ezen csodálkozni. Itt robbanás folyik. Az Egyház a feudális világ támasza volt. Tehát ő is szenved. Amit mint ideálét, most nem tűzik ki. Majd később. Bízom! Az Úr Jézust is Barnabásnál is kevesebbre becsülték.

Bef.: Urunk! Erőt ezen átmeneti időkhöz! Bízom, hogy ebből jobb világ születik. Amen.

* *

MI AZ EMBER CÉLJA?

Bev.: Hogy helyezem be mai gondolatvilágomba a célomat?

1. Sok ember célja a megélhetés.

Ezt a munka útján akarják elérni. A mai társadalom teljesen a munkára alapítja a megélhetést. Aki dolgozik, az megélhet. Helyes az, hogy a munkát értékeli, de a munkának nem a jóllakás a végső célja, ez nem az egyedüli életöröm.

2. A lélek érzi, hogy kell Istennek lenni, Aki mindeneket hatalmával fenntart.

Éppen így érzi, hogy a léleknek van egy tökéletesebb, magasabb vágya, a több, az értékesebb em-

ber kialakítása. Az ember nem két lábon járó gyomor, hanem a lelkének is vannak igényei, ezeket csak Krisztus tudja kielégíteni, midőn Krisztust akarja lelkében kialakítani.

3. Mikor Krisztust formálja az ember lelkében, akkor voltaképpen egyéniségét fejleszti, alakítja.

Nem lehet az, hogy a halál után mindennek vége. A lélek érzi önmagában a túlvilági életet, mely nem más, mint a lélek energiáinak igazi kibontakozása. Nemcsak fizetés földi szenvedésekért és érdemekért – ez kevés volna –, hanem a lélek intenzívebb élete, azaz az egyéniségem, amit most a földi életben alakítok ki, fog tovább élni.

Bef.: Erre céloz a kis Káté: az ember célja a földön: Istent megismerni, Őt szeretni, Neki szolgálni, hogy ezáltal üdvözüljön. Amen.

* *

HOGYAN ÁLLÍTHATÓ AZ EMBER CÉLJA A MAI GONDOLATKÖRBE, ÉS MI GÁTOLJA A LELKET ENNEK ELÉRÉSÉBEN?

Bev.: Cél és gát...

1. A kommunista felfogás: dolgozzál, szánts, vess és meg fogsz élni. Ebben látszólag nem gátolja az embert semmi. De valójában mégis egy nagy gát állja útját. Tényleg olyan kultúrero lakik az emberben, amelyet a munka nem elégít ki. Ha csak kenyérért kellene dolgozni, akkor nem volna érdemes élni.

2. Az igazi cél az egyéniség kifejlesztése és kialakítása. Ennek is van gátja: önmagam gyarlóságai. Az egyéniséget tehát nem lehet magára hagyni, mint az erdőben a fákat, hanem a fölösleges és kóros kinövéseket nyesegetni kell az akaraterő, a kitartás, az összeszedettség útján. Azért sok önmegtágadásra van szükség.

3. A gát visszatartja, akadályozza a futót a cél elérésében.

A gátat ki kell kerülni. Az embert is gátolja az igazi cél elérésében (az egyéniség kialakításában) a bűn, mely elfordítja őt Istentől, és a végső cél helyett kisebb, részlegesebb célok felé fordul. A fáknál tapasztaljuk, hogy a fölösleges alsó vadhajtások és kinövések magukba szívják az élet energiáit és ezek fognak a fa rovására fejlődni. Így a lélekben is beáll a dekadencia. Visszafejlődik, kezdi szem elől elveszteni az igazi célt.

Bef.: Kerülni a bűnt, félni attól! Napi jószándék: inkább meghalni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani!

* *

CSAK A KALAPÁCS AD PRODUKTÍV MUNKÁT?

Bev.: Dolgoznunk kell.

1. A mai társadalom a munkát hangoztatja.

Munkára van utalva minden szellemi és testi képességünk. Szellemi acéllá kell kovácsolni, melyről minden káros csapás visszapattan. Az életbe felkészülve kell kiindulni, azért munkával éles kétélű karddá, kemény pajzsá kell alakítanom egyéniségemet, és úgy használni, hogy a hősi cselekedetek egész sorát tudjam létrehozni. Lelki embert kell alakítanom. E munkában csak kezdet van, de vég soha. Csak a halálban. Megállás nincs, mert ez elmaradás. A húrnak mindig feszülnie kell, mert ha nem húzom fel mindig, hamis hangot ad...

2. Dolgoznunk kell saját lelkünk műveltségén és egyéniségünk fejlesztésén.

Olyan életet kell élni, mely tovább folytatja erkölcsi erőink és egyéniségünk kibontását. Ha egy problémával megküzdöttem, új három támad holnapra. Minél több nehézség, annál nagyobb erőt kell kiváltanom lelkemből. Jobban és jobban kell kialakítanom az erkölcsi tökéletességet. Le nem tenni a kalapácsot, mert ez már visszafejlődést jelent. Ilyen kalapács a könyv.

3. A szellemi élet fejlődésének nincsen vége.

Nem elég formailag eleget tenni kötelességeimnek a tanulás terén, mert így tényleg nem tettem eleget. Tovább kell dolgozni. Több szellemi munkát kell végezni. Befejezettnek tekinthetem-e év végén erkölcsi kialakulásomat? Nem! Soha! Ezt elkezdtem, de befejezni nem lehet sohasem. Elrozsododik a kalapács, melyet 4-5 hónapra a sarokba dobnak. Így van ez a szellemi élet területén is. Veszi-

tünk, felejtünk. Az ész feneketlen hordó, melyet sohasem lehet megtölteni.

Bef.: Pontot nem lehet tenni.

* *

REALITÁS-E A LELKI ÉLET?

Bev.: Krisztus ételelveinek felszívása. Belsőmnek átalakítása, mások kreálása. Ez a lelki élet mi-volta. – Realitás-e mindez?

1. Krisztus ételvelei. A legmélyebb realitás. Nem fogható. De isteni élet. Krisztusi lélek rezonanciája. Az első – külső. A másik – belső.

2. Belső átalakulás. Mily nagy realitás. Nemcsak az reális, ami fogható, de ami él. Hisz az élet, a készség, a lendület, ez mind életrealitás. Hát még ha az élet mássá alakul? Az különösen életrealitás. De **ideák** szerint élni? Ellépni a földről! Hát azon felül is van realitás?! Ok, igazság, végtelen mélység! Ezek a legmélyebb realitások.

3. Mást kreál. Ez nem semmi. Hisz lelkek formálása. Ez nagy dolog!

Bef.: Ez a reális lelki élet.

* *

A LELKISÉG MIBENLÉTE

Bev.: A lélek isteni külön teremtmény. Égből jött, hogy földet formáljon. Valamiképpen az volna a hivatása, hogy egész ittléte alatt a felsőbbrendű életet szolgálja. **Felemeljen mindent a lélek szintá-jára.** Desztillálja a földet, szépítse a világot, megnemesítse az emberi cselekedetet, Istenhez visszatérve lelki tettekkel gazdagítsa, ékesítse önmagát. Végül is ez a lélek hivatása. Ebből levezethető a lelki-ség mibenléte.

1. Alapja a birtoklás.

Aki a lélekbe néz, az ráeszmél arra, hogy vágyak, törtetések, hivatások élnek benne. Ezek egy részét adja a Teremtő; ezek a természetes hivatások. A másikat az Isten különös hivatása adja; ezek a természetfeletti különös indítások. – Valamiképpen mindenkinek vannak készségei. A hivatások általánosak. Nemcsak a földi élet kereteinek szolgálatára, hanem magunk és mások lelkének szolgálatára is. Egyikünkben több a hétköznapi élet munkája felé való lendítés, másunkban több a lelki vágy. Isten különös kegyelméből akkor, ha lelki ez a hivatásom. Nevelés... Lélekmentés... Lélekmegszentelés... Ezért külön kincs a papi hivatás, mert ez a legfelsőbbet akarja. Boldog vagyok, ha birtoklom!

2. Érvénye: értékesítés!

A girát nem azért adja az Úr, hogy félretegyem! Nem tehetem a kendő csücskébe! Értékesítem magam javára és mások érdekében. Mindent lelkivé teszek, hogy eltűnjék előlem a föld. Hogy gazdagabb legyen és szebb legyen körülöttem az élet, hogy nemesebbé és Istennek tetszőbbé tegyem saját életemet. Úgy kell gondolkodnom másokról, hogy azok is Isten hivatottjai, hogy gondjaimra bízta őket az Úr. Hogy szolgáló vagyok, de nem teherhordó szolgálóember, hanem a föld sarából és erényeiből örök kincseket teremtő. A földies embert lelkesítem és a bennük alvó lelkiséget ébresztgetem, gondozom, növelem. Angyali harsonát érzek kezeimben, mely ébresztgeti a lélek készségeit. Harangkötelet érzek kezeimben, amely megcsendíti az életfeltámadás harangjait... A lélekfeltámadást. Így leszek lelki kincseket értékesítő ember.

Bef.: A lelkiség tehát abban áll, hogy tudatára ébredek az Istentől adott kincseknek, amelyek végül is a lelki élet kibontását szolgálják. De használom és munkálom őket, elrejtett kincsként állandóan őrzöm, hogy tényleg magam és más lelki életét teremtem. Valahogy, mint aki a lelkiséget Istentől vette és a dinamikai lelki jót jóindulattal szolgálja.

* *

A LÉLEK LEGŐSIBB LENDÜLETE

Bev.: Keresem a lelkem megmozdulását, útjárását, törtetését. Merre megy, merre húz, hová tör. A

legerősebb lendületével akarnám megtalálni azt a jelző nyilat, amely az igazi utat mutatja.

1. Mélységbe szálló.

Ha a pedagógus lélek az ember külső arculatát ismeri csak, akkor csak az élet külsőségeit nézem. Az élet fotográfusa vagyok. A lélek külsőségeiben mutatkozó formáit látom, akkor csak a lélek fotográfusa vagyok. Ha a mozgató erők egymásutánját keresem és ezekhez akarok közelebb férközni, akkor a mélységekbe jutó gépész vagyok. – De ha itt sem nyugszom meg – és ez a lélek leglényegesebb megmozdulása-, ha még mélyebbre akarok hatolni és megismerve keresem hány ember tűnt el, hány bűnös kezét lökött a mélység felé, mily kevés volt az olajjal öntözgető szamaritánus, hány felhő vonult el a feje fölött, mert kevés volt a napsugár, ma ezt a mélységet keresem, akkor a lelkem a szakadék mélyére kerül, és a meg nem ismerés homálya eltünteti arcomról a pesszimizmus sötét vonalait, mert hiszen meglátom, hogy annyi rossznak és oly kevés jónak eredménye lett mindez. És akármely vonalon indulok meg, akár a tudás, a dolgok megismerésében, a dolgok kutatásában, akár a felszín alatti megismerés útjain járok, nincs megnyugvásom a felszínes megismerésben, a mélység ismeretének hiányában. – Íme a lélek első lendülete, amelynek útjelzése a mélységek felé visz.

2. A magasságok felé.

Szeretnék a magasságokra nézni. Testi életünk a földből a magasságok felé nő, ez is csak a fizikai keretekben mozgó útjelzés. Lelki tevékenységeink a föld szakadékait semmisítik, szebb útjelzést adnak. Ez is útjelzés, de ez már a magasságok felé való útjárás, abban az értelemben ugyanis, hogy a nagyobb, a szebb, a tökéletesebb élet magas standardján foglal helyet. Akár magam vagy más lelkét szolgálom és ledobom magam vagy más lelkéről az élet gyarlóságait, anyagias kötelékeit, minden munkát a szellemi, a lelki értékek szerint végzek, akkor lelkem ősi útjelzése szerint járok, törtetek a magasságok felé. Az anyagias élet lépjaiből a szellemies élet hegyormaira. Ha pedig meg nem elégedve, a földről egekbe vágytam, kicsinynek találva véges korlátait, a végnélküli élet felé török, akkor életlendütem legerősebb sodrát érzem: földi emberi mivoltomból égi otthonába akar emelkedni. Megjelenik ez legerősebben a hivatott ember életében, de látható még abban is, aki a mélységben tölti életét, mert ha nem is állandóan, időközönként feltör a magasságok felé törés vágya. De Profundist nemcsak Wilde énekel, hanem mindazoknak a lépembereknek a melódiája, akik az élet éjszakájából még itt-ott napra vágyakoznak. Íme az ember második nagy megmozdulása: a magasságok felé való törtetés.

Bef.: Papi ember különösen járja a két utat. Mélységeket olyanformán, hogy a lélek mélységére akar találni, a magasságokat pedig úgy, hogy a földi embert Istenhez akarja vinni. És ha megtalálta ezt a két útmutatást, készséges lélekkel mondja: Uram! Ezt az utat járom egész életemben!

* *

A LELKI ÉLET MIBENLÉTE

Bev.: Sok beszéd folyik a lelki életről. Azt kell élni. De hogyan és miként? Év végén zárszámadást csinálunk. Mi azt kérdezzük, vajon az az irány, amelyet követünk, jó-e? Nem egyéni zárszámadás, de elvi!!

1. Mi az élet?

A természetes élet érthető. Anyagi élet... Értelmi élet... Tudományos élet... De lelki élet? Akkor lesz bennünk, ha a lélek értelmi és akarati erői érvényesülnek. Isteni élet? Az Isten gondolatai szerint élünk. Krisztusi élet? Ha Krisztus gondolatai alkotják életem tengelyét. Ehhez magamat alakítani kell. Olyan legyek, hogy kivetítsem életfelfogásomat. Így azután **felszívok**, önmagamat **kreálom** és **másokat ehhez idomítom**. Ez a lelki élet mibenléte.

2. **Van-e egyáltalán ilyen élet?** A többféle **életelv** szerint más és más az élet. Van anyagias, van lelkies.

Példák: érzéki, anyagi, tudományos, vallásos, krisztusi ember! Mind más! – Melyik több? A legtöbb a lelki élet. Mert ez magasabb szférában mozog. Ez keresendő!!! Mindent úgy nézek, aminőnek lenni **kellene!!!** Ez ideális gondolkodás. Tudom, hogy nem minden ilyen. De ilyené teszem! Bef.: Cél, melyet el kell érnem!!!

* *

AZ ÖNMEGTAGADÁS TÉNYE

Bev.: Tolsztoj szerint böjt és lemondás nélkül nincs tökéletesség. De hol van a lélekben annak igazi jelentősége, hogy böjtölünk?

1. A böjt lemondás. Az élet sokszor követel megadást, lemondást. Lám, az **önkéntes** lemondás előkészít erre. Kell lemondani érzéseinkben, előmenetelünkben, más terhének viselésében. Mi segít? Ha már **itt** lemondunk. – A cserkészfiú csomót köt a kendőjén. Feloldja, ha jót tett. Szoktatja önmagát, mert az ő élete sok lemondást követel. – De érzékeny is tesz. Finomít. Lelki behatások befogadására képesít. Törni a göröngyös lelket! Fékezni a fékevesztett szenvedélyt! Gyúrni az agyagot! Így lesz belőle – finom sensorium. – De hogyan böjtöljünk? Kevesebbet enni, mint szoktunk. Ne lássák! Ne gúnyolódva. Önként és készségesen! Nem kiszedni a legtöbbet, a legjobbbat. De hát ez könnyen megy. Minden nap mehet. Ne múljon el egy nap sem, hogy meg ne kérdezzük magunktól: megtagadtad-e önmagadat? A kisgyerek zsebkendőjére köt csomót, mi enélkül kérdezzük, tettünk-e valami jót? Tettünk-e valamit, ami a lélek fejlődését adná?

2. De mindez miértünk van.

Az egész Egyház imádkozik és böjtöl – miértünk. Központ vagyunk. Térdelnek és imádkoznak az emberek jó papokért, mert ez kell nekik. Papok nem igen, de jó papok igen. Hivatalnokok nem kellenek. Áldozatos, önfeláldozó jó lelkek – óh, ezekből minél több! Ezek úgyis hiányoznak az életből. – Kérdem: milyennek készülök én? Van-e bennem ebből valami? Hogy érzek ebben én? Lelkesít-e az a tudat, hogy értem imádkoznak? Tudok-e belekapcsolódni ebbe a vágyba? – Engem mindig megindít a mise utáni imádság: szent hívottakért... Új típus. Oh, bár ezek igazán olyanok maradnának! Milyen jó lenne nekem! Egyháznak! Krisztusnak! Nagyon örülnék neki!!

Bef.: Hát boldogan és bízva dolgozni! Isten kegyelme nem hagyható el. Sokan imádkoznak és böjtölnek énérettem. Ezek mind áldozatkész lelkek. – Méltó leszek hozzájuk!

* *

MIBEN ÁLL AZ ÖNMEGTAGADÁS?

Bev.: Miben áll a modern ember uralma? Önlegyőzés-e? Erő lefokozás-e? Visszafelé haladás-e? Hisz mindenben erőgyűjtést akarunk. Erőkibontakozást. De vannak ellentétes erők. Gyűjteni kell... Egyiket erősíteni ... Gyümölcsfa... rózsza... Vízforrálás –gőz... Nagyobb a feszítőereje, ha visszatartjuk...

1. Először: mi nem?

Az, amit régen gyakoroltak az emberek, az nem. Korbács, silencium, legszigorúbb böjt... Miért? Mert lélektanilag látjuk, hogy a cél más módon könnyebben elérhető. A cél a lélek uralma. Ezt kell elérni. A test szolgáljon!!

a) Kínzásoknak volt és most is van jelentősége. Mert az ellenállóvá tesz. Durvítja az idegzet kényességét. Ez nem is baj. De ráterelni a figyelmet a testre: ez már hiba.

b) Lélektanilag inkább elnyom, mint fejleszt. Pedig az egyik csak negatívum, a másik pozitív. Lélek erőinek kell kifejlődniük.

c) Gondolatokat nem teszi indító erőkké. Valamiképp nem alakítja át, mint a tűz a vizet. Csak gáttat emel, de a tomboló ár erőit nem értékesíti. – Ennek alapja: in fuge... Kerülni mindent. Jó ez. Ez nem gyávaság. Ne legyen az ember félénk nyúl vagy tehetetlen báb. Vak koldus, ki kiabál vezetőik után. De emberek akarunk lenni, kik a harmónia kedvéért dolgozunk az önmegtagadás eszközeivel.

2. De milyen önmegtagadás követendő?

A testi, de leginkább a lelki. Mi ez? Belső ösztönös erőim legyőzése. Harag, irigység, indulat, bosszú, érzékenység... Mind-mind éget... Tombol. – Mucius (!) tudja leküzdeni könnyen a test fájdalmait.

a) Modo humano. – Keresztelő Szt. János jelkép. Mégis hogy sietnek leszállni a vízbe. Az embernek magának kell megtisztulnia.

b) Modo Divino. – Keresztel Jézus. Tűz és lélek. Tűz olvaszt és elválaszt. Salakot pusztít. Isten segít. – A pap Krisztus nevében az utóbbit teszi. Tűz és lélek. Isten tisztít – ember révén. Kereszttség, gyóntatás.

Bef.: Megbocsátatnak bűneid: ez olyan hatalom, amit a legnagyobbra kell tartanunk!

* *

ÉLETCSÍRÁK

Bev.: Kicsikék, láthatatlanok. A búzában sem látható a csíra. Annál kevésbé, minél életképesebb.
– Milyenek vannak bennem?

1. A fanatizmus csírája. Mivé nő? Elfogult, durva erővé. Papban miért utálatos? Mert neki kellene megértenie az embereket. Aki **csak** elutasít, az nem lesz mágnes. Keresem magamban...

2. A szenvedély (harag). Mivé nő? Féktelenséggé, kamaszsággá! Papban? Példa: mikor misézni megy, mikor gyűlésen beszél... Hol itt a szelíd Krisztus-arc? Bennem?...

Bef.: Nem, nem soha! Ez a plakát látható! Ebből nem engedünk mi sem. Azért ne higgyük, hogy az gyengeség, ha mi a fanatizmus és szenvedély ellen beszélünk. Az erő – a lelkierő, nem a szenvedély hatalma. Életcsírák nevelkedjenek!

* *

TERVSZERŰSÉG – ÖSSZESZEDETTSÉG

Bev.: Összeszedettség – szétszóródottság; más szóval: komoly élet – felületes, értéktelen vegetálás. – Mi a teendő?

1. Nagystílú világfelfogás alakítandó.

Mit jelent? Életértékről, személyiség erejéről, örök életről, az Evangélium szerint formálandó felfogásról van szó. Igazi keresztény filozófiát kell alakítani. Ez stílus. Ez irányít mindig. Hogy vagyok ezen a téren?...

2. De ez csak idea. Mi a realizálás? A nagynak ellentéte a kicsiség. Ezek teljesítése: kis dolgok. Felkelés, ima, pontos megjelenés, kis feltételek pontos betartása. Kis önmegtagadás, olvasgatás, elmélyedés stb.... Mind kicsiség, de akaratunkat a nagy gondolatok elé rendeli. Ez fejleszt, életet ad. Így járja át életemet a nagy idea, amely kicsiségekben valósul.

Bef.: Uram! Ezt a kettőt add nekem! Nem félek akkor a felületes élettől.

* *

A KÖZ ÉS EGYÉN VISZONYA

Bev.: A keresztény gondolat szerint annyi az ember, amennyit ér az egyénisége. A kommunizmus szerint a köz a cél. Az ember benne lehet kultúrában, etikában boldog. – Van-e ellentét?

1. Az egyéniség ereje.

Ez a kereszténység gondolata. Amilyen te vagy, olyan a világ. Színezésben, értéklésben egészen tőled függ. Finom és szép lélek vagy, hasonló hozzád a világ. Szt. Ferenc gondolkodása: „Regnum Dei intra homines est.” Érte tehát mindent. Ez pedig az egyéniség szuverenitása és végső kifejtése. De ezt nem lehet más kárán. Mindenkit erre kell segíteni. Ez kötelesség. Ezért vagyunk társas lények. Pap kötelessége egyenesen többszörös.

2. A köz értékelése. A köz minden.

Az egyén ennek eszköze. Nem ízlik így! Ez csak felszívódás. Elmálás. A köz azért, hogy benne az egyén boldog legyen. Ez igen! De itt sem evés-ivás kizárólagosságával. Ez kevés. A lélek igényeinek kielégítésével.

Bef.: A köz az egyén légköre. Dolgozom a közért, de dolgozom az egyénért!

* *

AZ EMBEREKNEK EGYMÁS IRÁNTI SZERETETÉRŐL

Bev.: Kutassuk, hogy mi legyen ez? Ne legyen örökös veszekedés, bosszantás, más gyöngéinek szemrehányása és a gyengeségeken való nyargalás.

1. Legyen a felebaráti szeretet olyan, amely megsejti másnak a gondolatát, kívánságát, óhaját.

Keresni és megtalálni másban a nemeset, a szépet és a jót. Mindenki van ezekből valami. Hasonló jóval és nemes gondolkodással közeledni hozzá! Biztosan megértik egymást és nem lesznek egymás terhére.

2. Nemcsak megsejti más gondolatát, hanem még **mielőtt az kimondta volna, realizálja.**

Pl. a szüleit szerető gyermek még mielőtt szülei valamit parancsolnak, észreveszi és megteszi. Így a felebarátok is. Szeretettel, barátságosan közeledjünk egymáshoz. Ennek kifejezője a baráti kézfogás, ami ne a felülről való leereszkedés jele legyen, hanem a baráti szeretetnek a kifejezője. Vagy jó szívvel, vigasztalással, részvétellel közeledni társunkhoz. Ezekkel nagyon sokat tehetünk. – Kis ajándék, könyv, kép – magukban csak fizikai tények, de a szeretet meleggé teszi őket és kedvessé a felebarát számára. Ily áldozati cselekedettel fogjuk Krisztus parancsát teljesíteni: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mk 12,31). „Mindazt, amit akartok, hogy veletek tegyenek az ember, ti is tegyétek velük” (Mt 7,12)!

Bef.: Minden jó cselekedet, melyet szeretettel végzünk, elraktározódnak lelkünk mélyén és örök értékűvé válnak.

*

Örök útitársaink

1. Örök Útitársunk az isteni Ige.

a) Valóságban. „Az Ige testté lett, és közöttünk lakott” (Jn 1,14).

b) Csengő hangban... „Aki titeket hallgat, engem hallgat” (Lk 10,16). „Én vagyok az. Aki veled beszélek” (Jn 4,26).

2. Legyünk embertestvéreink útitársa az ígét hirdető követként.

a) Tarsolyunk legyen telített.

b) Szóró markunk legyen osztóan tárult.

*

A hullámok magassági pontjai

1. Az emberszeretetnek önfeláldozásáig menő felfokozása.

Általános hivatás – tökéletes szolgálatban.

2. Isten-szolgálatra hivatás – készségben.

Öszövétségi papok... Pogány „Vesta szüzek”... Egyház szerzetesei és szerzetesnői...

* *

KAPUNYITÁS (1918!)

Bev.: Megérkezve a Szeminárium elé, megnyílt előttünk a nehéz tölgyfakapu. Kérdés, van-e ennek jelentősége? Átlépve a küszöböt, behúztuk magunk után az ajtót s ezzel lezártuk életünknek egy szakaszát is. Lezárult a vakációnak szabad, üdülést ígérő és adó szakasza. A fáradt utas oázist keres, az üzött vad csobogó forrást... A munkában eltikkadt ifjú pihenést, a komoly gondolatok közt élő kispap vígabb, derűsebb perceket... Ámde a kispap részére több a vakáció. A derűs, kedélyes felüdülés mellett a **próba ideje...** Próbája annak, van-e elég lelkitartalom, emelkedettség a lélekben? Felelet arra a nagy kérdésre: telt, vagy üres-e a lelked? A méhecske szorgosan gyűjti a virágport az illatos hárs vagy akác porzóiból... Mézzé dolgozza, hogy legyen mihez nyúlnia a tél folyamán. A kispapi lélek energiákat, lelki készségeket raktároz a kaptárba, mondhatnám: **téli időkre.** Olyan időkre, midőn nincs külső támasz, nincs napfényes tavasz, virágzó mező, akác és hársfa illat, amikor a **meglévőből, belülről, önmagunkból** kell merítenünk. Valamiképpen energiateljesedés folyik, akkumulátorként gyűjt a lélek... Mindig ez a refrén: majd az **életben aktív energia** lesz ezen szunnyadó erőkből. Bennünk papi lelkület fejlődik, s a hívók lelke mint ezernyi és ezernyi lámpás fog felgyulladni lelkünk erőinek hatása alatt. És a vakáció, a nagy próbaidő **tényekkel veti fel a kérdést:** van-e elég feszültség, elég erkölcsi érzék?... Tudtál-e meríteni önmagadból?... Nincs ott külső támaszték... Kápolna... Meditáció... Lelkivezető... Azt mondhatnám, nincs napsugár, nincs melegség, nem illatozik a virág. Nincs virágpör. De van vihar, eső, a szenvedélyek vihara, a rossz példa jégverése...

1. Behúszom magam után a Szeminárium kapuját és azt kérdezem magamtól – meditációm első pontjában- **hogyan ütött ki rádnézve a próba ideje?**

Az ajtó becsukása után elém tárult a Szeminárium. A régi. Az ismerős. Falai komolyak, hogy ne mondjam: komorak. Folyosói hidegek, szinte fázik bennük a lélek... Érzésem eleinte nyomott... A kapun kívül maradtak a szülők, a barátok... A lemondás hangulata méltán kísért. De abból a fázós hangulatból lassanként kiemel a környezet... Minden beszédes lesz. Csodás varázslattal eltűnik a rideg forma, úgy járok, mint a boldogságot kereső álomlátó... Tündérnek látom a tisztelendő anyát. Otthonomnak látom a házat, Atyámnak, legjobb Atyámnak ismerem meg az Urat, testvérnek mindenkit, kit körülöttem érzek. Titkos melegség hat át. Jól érzem magamat.

2. A kezdet, az új élet lendületét érzem.

Lemondok vérszerinti kötelékeimről, hogy magamhoz öleljek majd sok-sok ezer lelket – a lélek szerinti kötelékben. Boldog vagyok, hogy közvetlen közel vagyok Atyámhoz, Magához az Úrhoz, hogy szolgálatába állhatok, munkása lehetek a felsőbb, isteni világ teremtésének... Érzem, hogy erre készülni nagy és szent hivatás. Nem szolgálja, de barátja, munkatársa vagyok az Úr Jézusnak. Ebben a nagy perspektívában eltöprekszik a kicsinyes érzélgősség... mintha süllyedne az a nagynak látszó világi élvezet... parányi lenne minden, amit szerettem. Enyém több. Enyém az egész világ. Ezért dolgozni, erre készülni – krisztusi hivatás! – Becsuktam magam mögött az ajtót, és megnyílt előttem a nagy munkakör. Most már úgy érzem, hogy meleg tájakra érkeztem...

Bef.: Befejezésül buzgó kollokviumot végzek az Úrral! Uram, add nekem, hogy valóban így legyen! Amen.

* *

A SZEMINÁRIUM

Bev.: Hol fejlődik ki a modern papi típus? – ez a következő kérdés. Az Úr Isten a királyi udvarból hívja Mózeszt, de a szántóföldről Gedeont. A hálótól Pétert, a pénzváltó asztaltól Mátét, az üldözők közül Saulat... Ezek lelkületét az isteni kegyelem különös ereje formálta. De ezeket is előkészítette hivatásukra. Az apostolokat évek során, Szt. Pált a pusztá magányában. A modern kor küldöttjét a Szeminárium csendjében... **Mi a Szeminárium jelentősége?**

1. A fiatal levitát elvonja a világ légkörétől és káros környezetétől.

Milyen a világ légköre? Nem hiába anyaghalmozás a világ, légköre is anyagi. Úgy gondolható el, hogy erősen ráfekszik a föld ködös nehéz párája. A benne élő ember erősen odatapad a földhöz. A föld anyagából kér erőt, a föld értékeit nézi nagynak. Tülekedik az élet piacán. Egyik vesz, a másik kínál. A figyelmet az ár és érték hullámlás köti le. A kultúrtörékvések nagy részét is a föld tökéletesítése foglalja le. Jobb lakás, szebb bútor, kényelmesebb élet, több ismeret, finomabb modor, petróleum helyett villany. De ez még helyes, csak annyiban hibás talán, hogy a figyelmet túlságosan leköti... A világ légkörében sok a bacillus. Emberek vagyunk, magunkban hordjuk eredeti bűnünk következményeit. A spanyol náthaként a levegőben terjednek a szellemi életet romboló bacilusok... Laza erkölcsi fel fogások... rossz példák... A bacilusok ellen védekezünk. Jó fenyves levegőre vonulunk. A szellemi bacilusok ellen más vidékre, melegebb tájra, levegőváltásra hozzák az embert! A Szeminárium lesz az a hely, hová összejövünk. Elvon a világtól, körülvesz és elzár.

2. **De csupán elvon-e?** Ez csak negatívum. Mit ér a növénynek, ha zárt szobába téve elvonják a ködös reggeli levegőtől? A fejlődés nem zárható le. Valójában töltekezésre van szükség. Minden étkezés, minden tanulás – testi vagy szellemi töltekezés. A fejlődés céljaira összehordott anyag felszívása. Mit érne a Szeminárium, ha csak elzárna? Satnyult, élettelen vagy bezárt fejű, sápkóros lelkeket adna! Akik mindig levegő után áhítoznának...

a) Először is meleg **otthont**, melegházi hangulatot teremt. Ez az Isten közelségének, Jézus Szent Szívének meleg szeretetéből árad. Ezt érzi a kispap. Ez már az első pozitívum, mert napsugárként rügyeket fakaszt. Keltegeti azokat a készségeket, melyek a természetfeletti életre készítik elő.

b) Azután a figyelmet a **lelkiekre** irányítja. Az ember itt is a földön jár, de felfelé irányított szemekkel. Itt sem fordul el a világtól megvetéssel, hisz akkor hogyan járna a sárteken. Nem lesz álomképeket rajzoló idealistává, hisz akkor kiszakadna alóla a terra bolygó. Bírja a földet, de **lélekkel** tölti meg az életet! Rávezeti, hogy az élet nem piac csupán, hol áresés és áremelkedés folyik, amelyek az érdeklődést adják. De valami titokzatos folyama, melyben az öntudaton belül új és új világok szület-

nek. Új és új teremtések történnek a lélek erőivel.

c) Kifejleszti a **természetfeletti** örömeket. Rávezet a természetfelettre. Elveszi a természetes örömeink egy részét, de adja és kifejleszti a természetfeletti örömeinket. Krisztus szeretetét önti belénk. A vallás lelkét leheli ránk. Olyan vallásos légkört teremt, hol a felsőbb életcsírák fejlődnek. A mag a földben, a durva rögben csírákat hajt. Szárba szökik, de csupán a legfinomabb napsugárzásra lesz zöldellő ág, virágzó és pompázó növény. Az ember a föld légkörében alsóbb formát mutat, a természetfeletti napsugárban virágzó pompát ad. A szentek élete is ezt mutatja. Szerették e házat, hol így hatott rájuk a légkör. Megszeretem én is. Nem nézem zárdának vagy zord és a világtól elzárt barlangnak, hanem melegháznak, hová nehezen jut be a fagy, de beszüremkedik a meleg, életet fakasztó napsugár.

Bef.: Istenem, add, hogy részemre is ilyen kedves hely legyen ez a Szeminárium. Amen.

* *

KALAPÁCSÜTÉS ÉS SZEMINÁRIUM...

Bev.: A kalapács hivatása, hogy csapásai alatt alakuljon ki az acél... Légkör és külön akció kell, hogy a szilárd jellemlovag és a természetfeletti ember Krisztus lovagja alakuljon ki az egyénből. A Szeminárium külön légkört nyújt, melyet fel kell használnom. – A légkör az a tűz, amelyben mássá alakul az ember lelke. Fontos az is, hogy miképpen helyezkedik el a légkörben, miképpen alakul, miképpen használja fel ezt az ember.

1. A Szemináriumban lovagias légkörben mozogtam.

A lovagiasság abban áll, hogy az ember a jó és rossz között szabadon tudjon választani és ne dresszúra alatt cselekedjék. Amit tesz, az mintegy a sajátja legyen, melyért bátran mer felelősséget vállalni. Meg volt-e adva e lovagias légkör számomra? Azt mondtam, igen. Mit jelent az, hogy engem lovagnak tartanak? Tudatában lenni, hogy itt bennem mindenkor **megbízna** és nekem mindent, amit mondok, komolyan elhisznek. Ha ezt a bizalmat hasonló őszinte bizalommal, nyílt és határozott férfiasággal viszonzom, azaz így használom fel a Szeminárium által nyújtott lovagias légkört, akkor vállalhatom a felelősséget.

2. Rámnézve nemcsak az a kalapácsütés, hogy más feddjen meg engem.

Hogy más figyelmeztessen hibáimra, hanem az első kalapácsütés, amit önmagamra mérek az, hogy magam állapítom meg hibáimat. A második kalapácsütés, ha hibáimat megbánom és az alsóbbrendű fölé akarok emelkedni.

3. Nem elég csak természetes erkölcsű embernek lenni.

Az embernek nem az a célja, hanem az örök élet. Földi életet él, hogy az örök életet megszerezze, a földön jár, de a szeme az egekre tekint. –Ilyen légkört nyújtott nekem a Szeminárium, mely alkalmas volt arra, hogy benne Krisztus lovagját kialakítsa. Kápolna, imádság, szentáldozás, elmélkedés, mind ezt célozták. Minél magasabban emelkedem a zeniten, annál tágasabb a horizont.

Bef.: Vajon közelebb jutottam-e az Úrhoz? Ha igen, akkor Deo gratias. Ha nem, akkor őszinte önvád és a hiba elismerése az első lépés az Úrhoz...

* *

ÉLETVÁLTOZÁSOK

Bev.: „Amice ad quid venisti?” Mit akarsz, miért jöttél? Ez a kérdés támad bennünk. Bármely úton jár az ember, bármely élethivatást akar elérni, mindig az lesz a fejlődő ifjú válasza: készülni akarok élethivatásomra. –Milyenek ezek?

1. Nem az életpályák tagoltságát értem.

Az élethivatások típusaira gondolok. Mi lesz az első? Ezt azok az emberek alkotják, kiknek élethivatása kimerül **saját** életüknek kiélésében. Itt nem kell a legzüllöttebb emberre gondolni. A részeges, a parázna már nem is ember, de állat-ember típus. A magukat keresők, a begubózók. Nincs expanzív erejük. Sok közülük nagy érték. De csak magamagának kamatoztat. Értékeik jórészt vagyont, megbecsülés. Aki természetfeletti életet él, az is remeteként magába zárkózik.

Meghajlok a stilita Simonok nagy lelke előtt, de ezzel az érzéssel: „admirandi, quam imitandi”. Ezeket a köz példának, de nem követendő példának nézi. Olyanok, mint az anyag energiái, melyek

méreteiről csodákat mesél a fizika, de nem tudjuk őket munkába feloldani. Csak egy... a rádium van eddig, mely energiáit kibontja. Milyen kár, hogy nem minden energia hat kifelé!...

2. Hiába minden, nem igen sikerül a begubózás.

A lélek expanzív erő. Hatni akar kifelé. Mintegy finom csápjai vannak, melyekkel megérzi embertársainak igényeit. Ezek kielégítésére dolgozni kezd. Kezdi feledni önmagát... Látja mások küzdelmes életét, s ennek visszahatása van, **emberbaráttá** lesz. Látja a nép és a hatalmasok viszonyának aránytalanságát, **demokratává** lesz; látja mások éhezését, nyomorát, **karitatív** emberré lesz; látja tudatlanságát, **felvilágosítóvá** lesz. Tán nem is tudják, vagy egyenesen nem akarják, de ezt teszik. Jól, rosszul, de másokért dolgoznak. Ezek az emberek valamiképpen papok, még akkor is, ha deklamálnak... A **természetes, emberi élet papjai**. Nem szabad lekicsinyelni őket! Sőt támogatni és azt mondani nekik: ti dolgoz, ti teherhordó, jó lelkek! Ti úttörői, kőtörői vagytok egy még magasabb rendű életnek! Ti alapvető kőművesek vagytok! Természetes kultúrát adtok a természetfeletti számára. Higgyétek meg kedves tisztelendő urak, a természetfeletti életnek természetes alapjai vannak. A nagy nyomorban, kulturálatlanságban, testi-lelki mocsárban nehezebben fejlődik a lelki élet.

3. És a harmadik? Aki rálépne ezen alapokra és azt mondaná: **én az emberiséget még ennél is magasabbra akarom emelni.**

Nekem elég a finom modor, a jog és kötelesség aránya, a tudás, a higiénia, a természetes erkölcs... Én ezeket igen nagyra becsülöm, én magam is munkásává szegődöm. De még **tovább** akarok menni. Nekem az emberek Krisztus által megváltott, **természetfeletti** erőkkkel, kegyelmekkel megáldott, természetfeletti hivatással bíró lények. – Nekem csak külső keret a föld! Nekem csak a lélek **könnyebb** kibontakozásának terepe a kulturáltabb világ. Nekem a fizikai kultúra alapja. Én az alapra állok és ezen tovább építek! Hogyan? Miképpen? Az Úr azt mondta: templum Spiritus Sancti. Ezt a templomot akarom építeni. De nem kövek, gránitok és bazaltok, márványok vagy drágakövek adják falait. Isten kegyelmében végzett természetfeletti erkölcsi cselekedetek lesznek a kockakövek! De a bányája hol van ezeknek? **Erre akarnám megtanítani az embereket.** Ez volna az én krisztusi misszióm. Így lennék útmutató. Dux populi sacerdos Christi! Erre azután rááldozom életemet, megfeszítem minden erőmet. Ez a papi, természetfeletti életet hangsúlyozó papi típus.

Bef.: Melyik az enyém? Ez a kérdés. A lélek rezonanciája adja meg a feleletet. Hallgassuk csak... Kérem az Urat, hogy tegyen engem a harmadik kedvelőjévé. Én azért jöttem, mert **ezt** szeretném.

* *

„PIETATI ET SCIENTIES”

Bev.: A sötét kapuból kiérve, a Szeminárium homlokzatán ezt olvassuk: „Pietati et scienties”. E jelmondat e ház hivatását jelzi. Ifjú, ha ide belépsz, számold a jelmondat!... Mi a tartalma és rám vonatkozó jelentősége e jelmondatnak?

1. „Pietati...”

Mi a pietas? Szó szerint jámborság. De **tartalmilag?** Talán a magát semmire sem tartó, **mindenben kegyeskedő és szenteskedő** lelkület? Vagy az enervált, **nyámnyám**, mindenbe beletörődő ember? Az imákat vénasszonyként morzsoló gépezet? Mindent a jó Istenre hagyó és magát minden munkától és felelősségtől mentesítő lélek? Ez a pietati-ság nem lehet tartalma ennek a szónak. A közfelfogás sokszor az ilyen embert tartja jámbornak. Ez a típus könnyen, gombamódon szaporodik. Kár volna ezeknek épületet emelni. Ezek csak kihasználják és magukra húzzák ezt a díszes köpönyeget, hogy tehetetlenségüket vele takargassák. – Az Úr tanítványai is a **pietas** vezérgondolata alatt nevelkedtek, Szt. Péter, Szt. Pál és a többi. És mi volt jámborságuk jele? Lelkük **tártsága** minden áldozatos munka elvégzésére. És a motívum: **Krisztusért!** De Paul Szt. Vince a jámborság mintaképe s jellemzője: a lélek készsége. A sámueli lelkület: „Szólj, Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,10) – a lélek tette vágyása. Ez viszi olyan helyekre, ahol nyomorult poklosokat, kitett gyermekeket, örülteket összegyűjtve a papokat missziókra buzdítja, a kedves testvéreket betegek ápolására serkenti... Szóval: tenni! S a motívum: mindezt Krisztusért! Valamiképp ez a hármas mozzanat adja meg a lélek jámborságát. Ez már lehet program. Ezt nem lehet egy-két kegyes gesztussal, fejbólintással, röpföhással elérni. Ezért évek során kell dolgozni. – Tudom én azt, hogy Isten kegyelme nélkül semmi sem megy. Tudom én azt, hogy **ez** a nagy kincs Isten kegyelme, de nem engedem elhallgattatni **azt a hangot**, hogy: ezért neked dolgoznod kell. Mert nem sok és hosszantartó munka eredménye-e, ha kidolgozom lelkemet úgy, hogy

szeizmográfként azonnal felfogjon minden hatást, emberit vagy istenit egyaránt? Reagál és rezonál... Ha Isten hívja vagy embertársának szenvedése szólítja!... **Ebben az irányban tennem kell! Tettre-készség** a második vonás. Sok kis gyakorlattal aktívvá kell magamat tennem. S mindezt Krisztusért! Így megfelelek a jelmondat első felének: kialakítottam lelkemben az igazi **pietast**.

2. „Scienties” – mondja a jelmondat második szava.

Az életnek, a jámbor életnek sziklabázis kell. Érzelem kevés. Itt az ész lép előtérbe. Követeli jogait. Végezni akarja fűró, előretörő, kutató kötelességét. Hogyan? Miért? Ezek sürgető kérdései. A sötétség királynéjával nincs barátságban. Be akar jutni minden barlangba, ha bármilyen lakattal is van elzárva. Nem fél a felszabadult rémektől, érzi: hatalma van ezek felett. A kutató ész a tudománytól kér segítséget. Ezek elsajátítására érdemes építkezni!... Ezek a tudományok hatalmas, nehéz könyvek alakjában jelennek meg. Felnyitom őket. Idegen hang, idegen beszéd. Sok betű és sok szó, de értelmüket és gondolataikat lelkembe szívom és lelkem kincstárába zárom. De ezek a tudományok nem kész, lezárt adatok, melyeket csak bele kell önteni a fejbe. A forrongó kultúrélet új és új problémákat vet fel... Nekem úgy kell hatalmamba vennem a hittudomány gyémántját, hogy annak megfordítása mellett fény derüljön az élet problémáira. Nem elég a gyűjtés, a használati módok elsajátítása is feladat. Mégpedig elsőrendű feladat. Azért nagy lendülettel munkába állok... Nem akarok kalugyer maradni! Dolgozom tanárim útmutatása mellett, olvasok, megszerzem az idegen irodalom kulcsait, a nyelveket és ezek révén hatolok be más emberek lelkébe. Nem leszek elfogult, de nagylelkű. Nem foglalom le magamnak kizárólagosan a tudást... Más is tud és tanul... Tán a szempont más... nem leszek szűk látókörű... Perspektíváim nagyok lesznek... Átfogok világokat... Alapprincípiumaink szilárdak, elveink kemények, de lelkünk megértő és befogadó... Ezt tanulni kell! Ezért fáradni kell! Homokszemenként hordják össze a palotát... Kis adatonként a tudást. Én akarom ezt! Ezért építetek. Én ezért dolgozni akarok!

Bef.: Istenem, véd lelkembe a Szeminárium jelmondatát: „pietati et scienties”! Amen.

* *

MI A PÁP?

Bev.: A hívek számára több, mint ember. Az Isten szolgálja. Papok számára következőképpen kell felelnem. – Milyen **ne** legyen a pap?

1. Ne legyen pöffeszkedő és gőgös.

A reverenda ne legyen egy kaszt ruhája, mely téged minden más embertől élesen megkülönböztet. E ruházati különbség nem jogosít fel egyetlen papot sem arra, hogy önmagát a hívei fölé helyezze: csak ő a szent, csak ő a választott egyén, más nem is lehet ilyen... Olyan lesz, mint a farizeus, aki magát a bűnbánó vámos fölé helyezi. Ne legyen gőgös! A reverenda címén ne vindikáld a józan ész kizárólagos jogát. Ha más teológiai kérdésekben ellenkező véleményen van, ne sújtsd azonnal anatómával. Szelídséggel és megértéssel sokkal inkább meg lehet győzni. Ne vindikáld külön megélhetési módot, mint más ember. Megélhetést tisztán papi funkciókból ne követelj. Ha az oltárnál élsz, elégedjél meg azzal, amit az oltárról kapsz.

2. Miben látom én a papi fölényt? Milyen legyél? Az isteni hivatás valóságos hordozója.

Azaz: az a tudat éljen állandóan benned, hogy te az **Isten küldötte és Krisztus szolgálja** vagy. Pásztor vagy a híveknek, akiket nem akarsz megnyírni és a magad hasznára kizsákmányolni, hanem atyjuk akarsz lenni. Ne elégedjél meg a vasárnapi teendőiddel, és akkor is csak egy prédikációval, hanem hétköznapi is menj közéjük; foglalkozzál a gyermekekkel. Legyen szíved és lelked terített asztal, ahonnan a legnagyobb szeretettel osztod lelki táplálékodat.

3. A pap hivatásának hordozója, azután élője is az isteni küldetésnek. Azaz: ne légy más beszédekben és más cselekvéseidben. Mert rád fogják mondani: vizet prédikál és bort iszik. Az ilyen papnak nem is lehet becsülete hívei előtt. Ne legyen más a gondolkodásod és külső világod, sem magányos életed és nyilvános szereplésed.

Bef.: Ne légy farizeus, festett koporsó, mely belül tele van undoksággal.

* *

PAPOK FÉNYKÉPE

Bev.: Minek tartanak bennünket? Negatív típust gondolnak ki rólunk. Az első: semmi produktív munka. A második: hazug gondolatok közlése.

1. Olyan alak áll-e a lencse előtt, mint amit a fénykép mutat?...

A fényképezőgép materiale. Csak a materiát tudja felfogni, tehát improduktív arcot mutat. Látszólag tényleg nem produkálunk. De különben is. Tény, hogy nem mentünk a népek közé. Tény, hogy kapitálén éltünk. Tény, hogy többen ettek és kártyáztak. Van bizonyos süllyedő vonás. De ez csak szórványos jelenség. Keresem, milyen az én ideám?...

2. Hazugság... Elbolondítás... Honnan? „Judearis scandalum...”

Ez mindig érvényes. De más is! Sok tekintetben mi is hibásak vagyunk. Egészen a múltnak törődünk. Nem voltunk progresszív lelkek. Kultúrmozgalmak végén ballagtunk. Régi vezéri pálca mások kezében. Az emberiség az ipart, a kereskedelmet, a kultúrát maga kezeli. Kár, hogy mi lemaradtunk. Ezért látszik népmámításnak a krisztusi igazság.

Bef.: Uram! Igazságodért dolgozni akarok!

* *

ÖRÖKMÉCS

Bev.: A Központi Papnevelő Intézet örökmécsese az oltár előtt lobban... Helyét soha el nem hagyja, hogy figyelmeztetően vesse fényét a Legszentebb elé, aki jelenlétének áldozatos, gyenge szent tüze. – Ámde **az élő embermécsek** elzarándokolnak a kápolna pirosan sugárzó öröklámpája mellől, hogy **áldozatos étellel** szórják szerteszt az istenszeretés izzító tüzét... Szólaljon meg minden egyesünk lelkének élő mécsese és szegezze életünknek ezeket a kérdéseket:

1. Ad quid venisti?

Nem életkikötőbe, hanem zajló élethullámba érkeztem!... Életem sajkáján nem a dalos jókedv, hanem az emberlelket üdvözíteni akaró isteni igék lakoznak. Lelkemben is az Úr lelke él, számon az Úr igéje csendül, olajjal kent kezem az ember felsegítésére emelkedik, minden erőfeszitésem az örök célok szolgálatába szegődik. Ezek a hangok nem idegenül csengenek. A mi drága kápolnánk csendes falai között sokszor hangzottak ihletett nevelők ajkán... gyakran visszhangzottak lelkem mélyén... Ismerőseim. Jó barátaim. Áhítozva vágyott életcéljaim. Mintha most is a kápolna márványfalai és a hivatás jelképeit elem varázsoló színes ablakok hívogatnának... Ott-ott, a tabernákulum közelében lopódtak lelkembe; onnét-onnét. Az Úr lelkéből csordultak a száraz lelkek felé és ott szülték bensőmben is a hívottság szent kegyelmét, önátadó lélekáldozatát...

2. Et quid fecisti?

De a hivatottságot jelentő kérdés így is elénk mered: vajon teljesítetted-e a kötelességedet? Az Írás mondja: „Gyertyát nem azért gyűjtanak, hogy véka alá tegyék, hanem a gyertyatartóra, hogy világítson mindazoknak, kik a házban vannak” /Mt 5,15/. Vajon az én életlángom a világítópól magasságán lobog-e? Világosság-e a gondjaimra bízottak életútja a reájuk dobódó Evangélium fénycsóvjá miatt? Melegebb-e a lélektűzhely az Isten- és emberszeretet izzó parazsa folytán? Szaporodott-e a megváltottak nemzedéke – az isteni kegyelem kiadásának erejéből? Hangszóró lett-e életem – az Evangélium hirdetésében? Áldozatosan fogyott-e az időm – az örök értékek megszerzésének munkájában? Közlebb került-e az evangéliumi Mesterhez falum apraja-nagyja? Gyűrűzi-e a kegyelem kiadásának szent forrását a tisztulni akarók sűrű serege? Hullámszik-e az Úr oltára körül a kenyértörést váró éhezők emberraja?... Tudomásul kell vennem, hogy mindez **belőlem** indul.

Bef.: Élő, áldozatosan égő mécsesei az Úrnak, sohase feledjétek, hogy fényszóró és kegyelmet osztó munkátok nagysága szerint értékel titeket az életet egék felé indító égi Atyátok!

* *

LOBBANÓ TŰZPONTOK

(Megjelent: Centralista, 1940.dec.1.sz.)

Bev.: A papi szoba csendes íróasztalánál szerényen világít a lámpa (igen sok helyen egyszerű pet-

róleum, esetleg mécs, gyertyafény. Legritkább helyen villanó Krypton...). Végül is mindenütt fény, megvilágító sugárkéve, amely rávetődik lapokra, iratokra, imakönyvekre...

A csendes és néma szoba drága fénye mellett ülő áldozatos lelkek valamikor a Központi Papnevelő Intézet örökmécésének fényénél töltötték óráikat. Legtöbbször térdeltek, imádkoztak, Úrhoz emelkedtek, hogy égi Atyjuknak kegyelmi fénye lobogó tűzre robbantsa jót kereső lelküket. – Fényt kerestek, hogy fényes lelkek legyenek és égi tüzet vihessenek Isten Atyjuktól reájuk bízandó lelkek világába.

Ezek az imádkozók jól tudták, hogy van a tudásnak is fénye, amelyet a hivatottak, a tudás mesterei lobbantanak fel lelkükben; jól tudták azt is, hogy a tudás fénye nélkül nem teljesíthetik hűségesen életre tanító hivatásukat; de azt is tudták, hogy az élet Urának örökmécés tüze lobbantandó a lelkükben, ha tüzet akarnak gyújtani a híveknek lelkében.

A káplánszobák kicsi lámpása örök szent jelkép. Lélektüzekről szóló: olyan tüzekről, amelyeket hivatott tudósok lobbantottak lelkükben, és a kápolna örökmécésese gyújtott ki Istentől elhívott életükben. Így maguk is élő embertüzekké nemesednek, amelynek gyújtó ereje emberéleteknek megvilágítását és fellobbanását okozza.

Bef.: Ha ott ültök, drága Testvéreim, a ti kis fényforrástok mellett, ébressze fel lelketekben ennek lobbanása azt a tudatot, hogy égi Atyátok olyan világító gyertyául küldött titeket, amelyet gyertyatartóra állítottak, hogy világoskodjék mindazoknak, akik a házban vannak...

* *

URUNK BÁRÁNYKÁINAK PÁSZTORAI KÖZÖTT

(Nyomtatásban megjelent: 1944.okt.)

Bev.: Égi Teremtőnk smaragd legelőjén legelésző apró gyermekbáránykáinak **pásztorait** szeretném magam köré gyűjteni... Oda telepednék áldozatos szerénységgel alázkodó és lélekáldozattal munkálkodó nemes együttesükbe, hogy **szemükbe nézzek az evangéliumi Mester kegyelmi tekintetével, hogy megszólítsam őket a hegyi beszéd örök érvényű szavaival, hogy kezet szorítsak velük az isteni Küldöttnek erőt sugárzó kézfogásával.**

Mіндеzt azért, hogy elmondhassuk: „Jó nekünk itt lenni” (Mt 17,4). – Azután elmélázó elbeszéléssel ezeket mondanám nekik: Drága Testvéreim! Mi az Úr olyan kiválasztottjai vagyunk, akikre a legdrágább kincset, a szüzi fehér gyermeknépet bízta a Mester. Szent feladattal. Igaz lélekszeretettel. Megemelő megtiszteléssel. – Jól tudom én azt, hogy isteni és rendkívül nehéz elhivatottság a küzdő, felnövekedett nemzedék vezetése, de bizonyos az is, hogy Mesterünk különös kegyének és bizalmának jele azok nevelésének feladatát venni, akikről Maga mondja: „Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa” (Mk 10,14). Tanítjuk, neveljük őket az iskola hivatalos órái alatt. De tesszük és tettük ezt a Kongregáció, a Szent Szív gárda, Cserkészet, a KIOE, a Kalász, a Kalot stb.stb. címet viselő és társadalmi egyesületben is. Szóval és példával. Tanító bölcsességgel és áldozatos szeretettel.

1. Ha észrevennétek a Mester tekintetének finoman villanó léleksugarát, akkor megértenétek annak titkos lélekbevilágítását és számotokra erőt sugárzó kegyelemaradását. Sőt hallanátok titkos lélekzengéssel az Úrnak biztató szavát: **Ezt a küldetést és lélekszolgálatot soha senki el nem veheti tőletek!**...

Ti voltatok, vagytok és **maradtok** a gyermeklélek szerelmesei és égi Urunk földi paradicsomában Isten báránykáit legeltető drága pásztornemzedék. Olyan, akiről elmondható: „A jó pásztor életét adja a juhokért” (Jn 10,11). – Ha Mesteretek áldott tekintetét és kegyelemsugárzó szempillantását észreveszitek, akkor ebből **az a bizalom** száll drága lelketekbe, hogy Isten szent rendelése szerint a jövőben is az Úr báránynemzedékének pásztoraik maradhattok! – Szeretném aztán, ha hallanátok a hozzátok intézett hegyi beszédnek lélekírányt szabó csodás hanghullámzását. – Szinte varázslatos varázslattal eltüntetném igénytelenségemet és szeretném előttem megjeleníteni az égi Mestert. Az Ő szavai a nyolc boldogságról, az élet hivatásáról, a földiek kereséséről szólnak. Volt-e valaha nagyobb értelme ennek a szónak, mint a mai időkben? Miről beszél ugyanis a mai élet? Földi jólétről, jobb életfeltételekről, szociális reformokról... Miről jajveszékkel a gyarló és gyenge ember? Lesz-e enni és innivalója? Mi lesz a háború után? Milyen szenvedések várnak még reánk? Hol fogjuk lehajtani fejünket?... És mind ezeknek egyet mond az evangéliumi Mester: „Mit féltek kicsinyhitűek?” (Mt 8,26). Urunk báránykái-

nak pásztornépe! Járja át magatok lelkét a hegyi beszédben csengő isteni hang és azután hittel telített lélekkel másodrendűvé alacsonyítsátok a földiekkel való törekvéseiteket. – Azután menjetek drága embernyájaitok közé, legyetek élő hangszórói a hegyi beszéd igazságainak és suttogva tanítva, intve, bátorítva szórjátok drága gyermeklelkekbe Krisztus örök igazságait! – Figyeljétek csak meg, hogy mennyire készségesen figyel fel ezekre az egészen érintetlen gyermeki lélek. Ez a felfigyelés azért feltűnően nagy, mert az igazságok eleven erejét mindig megérzi az Isten kegyelmével telített tiszta lélek.

2. A hegyi beszéd csendítése pedig az örök igazságok birtokosainak öntudatát hozza drága lelketeknek.

Végül odanyújtom nektek egyszerű kezemet. De azt a kezet, amelyet a Mester csodás Szent Testének érintése szentelt szentté. Azért, hogy megfogjam a tieteket, amelyet ugyanúgy szentelt szentelt Krisztus, mint az öregebb testvér bágyadt kezét. De ez a kézfogás mégis **erőt sugárzó** legyen! Nem olyan értelemben, ahogyan emberkéz szorítja a szeretett testvérnek feléje nyújtott kezét. Hanem járja át az egybefont kezeket élő áramként a Mester érintésének kegyelmi ereje és erősítse, segítse jövevény kezeket áldó, simogató, sebeket gyógyító szent munkára. – A Mester egy alkalommal azt mondta az Őt érintő szegény asszonnak. „Ki illetett engem... Mert én érzem, hogy erő ment ki belőlem!” (Lk 8,45-46). Arra kell nekünk is gondolnunk, hogy ez a csodás erő áramlik Krisztusból állandóan lelkünkbe, hogy az Ő Szent Testét érinti a mi kezünk. De ugyancsak szükséges az is, hogy ez a szent áramlás áradjon drága kezeken keresztül a gyermeklelkekbe is, hogy ők is gyógyultak, erősek és tiszták legyenek Krisztus kegyelméből. – Úr áldotta kezek tudjon „füvet tépni” az éhezőknek. Enyhülést nyújtani a sebesülteknek. Szerető simogatást adni a szomorúaknak. Erőt lehelni a betegekbe. És vigaszt nyújtani minden küszködőnek... Ez a szolgálat valójában szent szolgálat; azt is mondhatnám, hogy isteni szolgálat, mert alapvetésben a krisztusi szent kéz érintéséből indulva áramlik emberek életébe. – Ha a Krisztus szemébenézés – a **bizalmat**, ha a hegyi beszéd hallgatása – **nagy öntudatot**, akkor az isteni kézzszorítás – **az állandó tevékeny szeretetet** biztosítja drága lelketeknek.

Bef.: Végezetül csak annyit mondom, hogyha – esteledő időben-pásztortűz pislákolna kedves együttesünkben, – azaz az oltárszekerény villogó mécecskéje lobbanna mellettünk-, akkor hálásan tekintenek a Mindenható felé, hogy megengedte ezt a szent találkozást, amely lelketeket bizakodó hittel, isteni szavakkal és kegyelmi erővel akarta telíteni és gazdagítani. – Azután az ifjú, tüzes szemű, lángoló lelkű testvéreire reájuk bízva az Úr báránykájának legeltetését, eltávozik – „az öreg pásztor!”...

Bízatok a viharok idején is: Mesterünk gyermeknépének örök pásztorai maradtok!

* *

A PAPSÁG SZEREPE AZ INTELLIGENS KÖZÉPOSZTÁLY KÖZÖSSÉGÉBEN

(Megjelent: Americana, 1944.V.9.sz.)

Bev.: Egyszerűen felelhetünk erre a problémaképp felvetett mondatra: a **lélek szolgálata Krisztus gondolata szerint!** – Bár ez a rövid mondat nagy általánosságot jelent és a papi kötelességnek egyetemlegességét hirdeti, mégsem akarnók azt, hogy elszűkítsük a feladatot, mert a pap soha és semmi körülmények között sem hagyhatja el azt a feladatkört, amelyre égi Mestere indította. Azt azonban szívesen vállaljuk, hogy részletezve magyarázzuk azokat a különleges lélekszolgálati kötelességeket, melyek a magasabb lelki életet élő középosztály szolgálatára vonatkoznak.

1. Az első kötelesség: a katolikus világnézet elméleti kidolgozása. Bár a középiskolai és egyetemi nevelés igen sokat adott és ad a valláserkölcsei világszemlélet megteremtésében, mégsem tagadható, hogy az élet örlömlőmájában kopnak a tengelygondolatok és lazulnak az erkölcsi élet elméleti kötelékei. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy az intelligenciával foglalkozó papi ember **az igehirdető kötelességével** jelenik meg abban a társadalmi rétegben, amely egyenesen igényli az újabb megvilágítás, továbbképzés és elmélyítés adományát. Éppen azért a katolikus egyesületek – és különösen az Americana együttese- követelve követelik, hogy ne múljon el egyetlen eset sem, amelyen a katolikus pap világszemléletet érintő kérdéstről szót ne szólott volna. Nem szabad azt hinni, hogy az intelligencia félne ettől az oktató hangtól. Hála a Mindenhatónak, a mai katolikus intelligens elem áhítozza a helyes és elmélyítő oktatást.

2. A második kötelesség gyakorlatilag annyit jelent, hogy a pap állandó hirdetője legyen **az Istennel, hazával, felebaráttal szemben** teljesítendő kötelesség vállalásnak.

A köznapi élet szinte a vizek hullámverése mintájára könnyen elkoportatja azokat a benyomásokat,

amelyek a múltból származtak és elködösíti azokat a kötelességeket, amelyek teherként nehezdednek az ember életére. Ki lehet az az ember, aki ezeknek az isteni rendelkezéseken alapuló kötelességeknek örök harangozója? Csakis az a felszentelt személy, akinek tekintélyét nem egyéni tudása, vagy küldő rangja biztosítja, hanem a Szentlélek ihlette küldetés teszi hangoskodóvá. Éppen azért inteni kell minden felszentelt testvért arra, hogy a gondjaira bízott intelligenciának életét következetesen hangolja ezeknek a kötelességeknek teljesítésére. Nagyon természetes, hogy első itt a példa, mert a lelki életet élő szellemi arisztokrácia jórészt annak a tanítását követi hódolva, akinek életében látja az elvek valószínűségét.

3. Mivel azonban az ember a szellemi és világnézeti orientáció mellett **kedéllyel** is áldott isteni követ, azért a **kedélyéletnek Evangélium szerinti fejlesztése és megemelése** szintén a pap feladatai közé tartozik.

Azt tudni kell a lekipásztornak, hogy híveinek elitcsapata nem barlangba húzódó erdei magányban tölti életét, hanem a társadalmi élet ezerfelé ágazó területén végzi kötelességét. Mégpedig nagy nehézségek közepette. Vállalva a családi élet szentségének szolgálatát, vállalva az Egyház és nemzet életében való munkálkodás kötelességét, vállalva a társadalmi tevékenység sok-sok áldozatát, sőt végül vállalva a keresztény katolikus gondolkodásnak elvben és életben való hirdetését. Ezek a feladatok és terhek oly súllyal nehezdednek az intelligencia vállára, hogy ezeknek elviselése érdekében a kedélynek helyes nevelése és megemelése nélkülözhetetlen kötelesség. Éppen ezért roppant elhibázott utat járna az a pap, aki egyrészt visszahúzódnék, sőt a híveit is visszahúzni akarná azoktól a kedélyes, tiszta szórakozást nyújtó életkeretektől, amelyek nemessége a lélek megemelését eredményezi. Nagyon természetes, hogy ebben a pontban is a főcél mindig az: a lélek sohasem szenvedhet a test igényeskedésével szemben!

4. Végül a negyedik pont marad hátra, amelyre különös súlyt kívánunk helyezni. Ez pedig az, hogy a pap sohasem elégedhet meg működésével, ha annak állandó célja nem volna a lelki életnek evangéliumi kidolgozása. A papnak végső küldetése ebben a pontban csúcsosodik ki: **Istenhez vezetni az Úr földi zarándokait.**

Nem lehet tehát különbséget tenni a drága, egyszerű hívő lelki szolgálata és intelligensebb elem lelki kezelése között. Legalábbis a célban semmi különbség nem vonható. Talán igaz az, hogy a módszer más lehet, mint az egyszerűbb hívő életében; de ez sohasem szerényedhetik olyanná, hogy emiatt a cél hiányt szenvedhetne. Sőt ha igen komolyan értelmezem ezt a negyedik kötelességet, akkor az intelligens társadalomnak ilyen Krisztocentrikus vezetése sokkal komolyabb feladat, mint az egyszerű népek irányítása. A szellemi élet forgatagában ugyanis könnyebben ködösödik el az örök élet szent életcélja, mint az egyszerű keretek között élő föld népének életében. Éppen ezért ennek a gondolatnak **állandó** szolgálata legelsőbrendű kötelességnek minősítendő.

Bef.: Kis szövegünkben semmi újat nem mondtunk. De nem is akartunk! Csak az volt a tervünk, hogy krisztusi kötelességére figyelmeztessük áldozatos papságunkat és hűséges hallgatásra intsük drága, intelligens életet élő testvéreinket. Audite et facite!

* *

A MODERN PAPI TÍPUS

Bev.: „Christus erit cras et hodie”. Van-e eltolódás a papi munkában, mikor erősen hangsúlyozza az Írás, hogy Krisztus – Két követ és hirdető a pap-ugyanaz ma, mint tegnap és ugyanaz holnap is (Lásd: Zsid. 13,8).

1. Krisztus változatlan.

Típusban, tanításban egyaránt. Mint követendő mintakép, lepergett életét csak mintázni lehet és kell. Arcvonalait lelesni és magunkra rajzolni, lelke mélyére nézni és érzéseink melegéből átvenni; ez a típust utánozó művészet. Ember, lélek, papi lélek alakítás. Mely vonások domborodnak ki a legerősebben? „Ut faciam voluntatem Patris...” – hangsúlyozza legerősebben. Nem magamat, de Atyám akaratát keresem... Tudom, hogy Ő a legszentebb, érzem, hogy a legszeretetteljesebb és legjobb... Érzem, hogy **küldetést** adott, végre akarom hajtani parancsait. És bennem mikor lesz megvonva ez a vonal? Ha kezdem érezni: nekem is **hivatásom, misszióm** lesz!!! A mennyei Atya küldötte az Úr Jézust, engem küld az Úr... „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (Jn 20,21). És a parancsok? Ezek nem futárokkal küldött megbízások, ezek finom vállalkozások. **Teremteni** kell ter-

mészetfeletti életre alkalmas lelkeket. Nem **végrehajtó** hatalom, de az egyéniségem erejével **valósító** kegyelem! Ezzel a Krisztust utánzó lelkülettel indul el Szt. Péter, Szt. Pál, ezzel indul el a pap, miután vette a Szentlélek erejét. – De változatlan a tanítása is. Az újszövetségi Szentírásra és a szent hagyományokra hivatkozik, támaszkodik az Egyház. Mint kész egésztest veszi az isteni kinyilatkoztatást és azt mondja papjainak: vigyétek! Beszéljétek az ember **értékéről, a testvériségről, a lélek örök erőiről, az Atya szeretetéről, a bűntől való szabadulásról, az örök életéről**. Mik ezek? Örök igazságok, változatlanok. Valóban igaz: „Christus idem erit cras et hodie”. Mint típus és tanítás egyaránt.

2. Ámde tagadhatatlan, hogy a korok változnak.

Az emberek, a korok alkotói átalakulnak. Igényeik, életfeltételeik, felfogásaik megváltoznak. Szempontjaik mások. Vajon van-e elváltozás az isteni hivatást végezni akaró papban? – A középkor elején a vad, kulturálatlan nép zúg végig a kereszténységen. Ezekben a lelkekben kellett megtestesülnie a kereszténységnek! A szilaj, a munkátlan és kulturálatlan elemet a szerzetesi életforma gyúrja, törri, zúzza, vezeti, tanítja. „Christus idem...”, de a lélekhez való közeledés más volt. A kereszténység hitt abban, hogy kultúrtényező. Először letelepített, azután munkára tanított, iskolákat nyitott, a szerzetesi életben a lemondás típusait rajzolta bele a lelkekbe... Csak **ezután** hevítette fel a középkort Krisztus és a Szent Szűz mélységes szeretete. – Az újkor is eltérő lesz. Az objektív gondolkodás helyett a szubjektív lesz. Sarkaiból fordult ki a gondolkodás. Most ebben a hangulatban kellett és kell megszerettetni Krisztust. És az újkor és vele együtt a legújabbkor emberei előtt ez a probléma mutatkozott. Érezték és érezzük, hogy a krisztusi misszió nem holt masszához, hanem élő, érző új és új behatások alatt élő emberanyaghoz küld bennünket. Nem lehetünk tehát gramfonok, melyek felhúzza leadják a belevéselt dallamot. Hej! Rég elkopott volna ennek a túje vagy recsegve szólna a nóta, amint recsegve szól az egész emberé. Ki nem érti és érzi, hogy a régit, a krisztusit új formában kell közölni az új emberrel?! – Az új és a legújabb kor leglényegesebb eltolódása az ember **egyéni értékelése**. A massa kezelés lehetetlen. A másik: a **belső megértés** hangsúlyozása. A belső lelkiismereti kényszer idejét múlta. A harmadik: a **szociális kiegyenlítődés**. A régi testvériség hangsúlyozása idegen és komikus hang. A negyedik: életem helye a föld. Kizárólag a túlvilágra mutató papnak azt mondja a demokrata: jó, enyém a föld és a túlvilágot meghagyjuk neked! És így tovább! Fordult, nagyot fordult a világ. „Christus idem...”, de Krisztus közlése más lesz.

Bef.: Uram! Add meg a látás, új meglátás kegyelmét! Amen.

* *

SZIMPTÓMÁK

Bev.: Az embert kétféleképpen lehet nézni. Amit tesz és **amilyen** lélekkel teszi. Ez utóbbinál a tett csak szimptóma lesz. – Milyen szimptómákat mutat a papság, és milyen szimptómák vannak bennem, a leendő papban?

1. A **papság** érzületét is külső tényekből ismerem. Durva hang, kamasz viselkedés... gégerecségés... **Lélekhianyra** vallanak.

Van-e ezekben **ebből** a küldetésből, ebből a típusból? Rendkívül kevés. Önzetlenség... lemondás...?

2. **Magamban** milyen szimptómák vannak? Sentire cum Ecclesia! Érezni az Egyházzal! Kérdés, hogy fog-e menni később! Most van-e valami ebből bennem? Vagy csak a zúgás és morgás hangja? – Lélekkel, ideálokkal töltekezni! Azokért lelkesülni! Ne agglegény tenort tartani!! – Az előző lenne kedves nekem. Keresni, van-e bennem most is ilyen ideális törekvés? Ha nincs, akkor üres agglegény leszek.

Bef.: Üres agglegénységtől ments meg, Uram, kérlek!

* *

A CSÁBÍTÓ RÉSZVÉT

Bev.: A.Gide szerint („La simphonie pastorale”) a jó lelkű pásztor magához veszi és felneveli a félvadul elhagyatott árva leánykát. A **tiszta szeretet** szól belőle, de a **finom részvét** később kegyelem helyett ösztönné fokozódik.

1. A részvét útja...

Szent ösvény, az Úr szerint mindnyájunknak járnia kell. Annál is inkább, mert testvérek vagyunk. Embertestvérek bajai testiek és lelkiek lehetnek. Egyiket szociális szeretettel, a másikat a lélekmentés küldetésével kell kezelnünk. – Mit kell tennünk? **Velük érezni, értük áldozatot hozni, méccsé válni, világitani...** De egész mivoltunkat nem szabad hozzájuk idomítani. **Ők hasonuljanak hozzánk, de ne mi öhozzájuk.**

2. A részvét vége sokszor bűnös szeretet. A lelki kapcsok nem maradnak mindig olyan szentek. Könnyen átkeményednek és eldurvulnak. A lejtője ez: a szeretet túl meleg lesz, a fellobbanó érzés ösztönös érzéssé válik. Elenged az ösztön... – Nem túlzás ez? – Valóság! Júdást a pénz, a küzdő ösztönös embert a bűn... Quid faciendum? Segítő lelkünk és osztó kezünk **csak** az Urért tegyen!... Hálát is **csak** Tőle várjon!... Azután szorgos vizsgálat után: principiis obsta!

Bef.: Az áldozatos részvét **ne** várjon a földön hálát és melegséget! Ez az utóbbi gyilkosává lesz a léleknek!

* *

AZ OKTALAN TÉRÍTŐK

Bev.: Anatole France regénye szerint a hedera Thais istenhez tér az áldozatos remete munkája folytán. De a remete elkárhozik azért, mert féktelen szerelemre lobban... Mi ez?

1. Sok a földi munka. A hivatás arra visz, hogy lássuk a hibákat. **Keressük** is a bűnöst. **Térítsük** is **áldozattal, odaadással!** Ez mind az emberérték áldozatul dobása. Helyes és jó! Ez lehet egyéni áldozatunk. De lehet veszélyes is! **Önteltség** szülője. Túlzottan, betegesen fellobbanó részvét anyja. **Ösztöneink** lassú lobbantója!... Kezdődik a szent szeretettel és végződik a bűnös szerelemmel!... Ember! Vigyázz, mert ember vagy!...

2. De kevés az isteni kegyelem kimerítése. Nagyobb legyen az isteni kegyelembe vetett hit! **Magad** is abból kiindulva cselekedjél! Más is azzal ments! – Minden az Isten, te csak szerény eszköz vagy! – Mit ér ez? Talán áttolja a feladatot? Nem! Kéri az ég kegyelmét. **Ez az égi ajándék átjárja a bűnösök lelkét és a pásztorok szívét.** – Így lesznek Magdolnák, megtérő Magdolnák, és nem kárt hozó Thais-ok!

Bef.: Isten nélkül semmit sem tehettek! Csak Érte és Vele! Sohasem magunk, – mert elveszünk!!

* *

HIVATÁS KIDOLGOZÁSA

Bev.: Szolgáló megemelés a cél.

1. Hivatásunkat így kellene kipontozni: **a szellemi élet kidolgozása.** Mit jelent ez?

- A földi életet a Végtelen Atya Személyével egybefonni.
- Az életet istenivé nemesíteni.
- Az „isteni személyiség” szolgálatát vállalni, lelkeket erre hangolni. Ez „részesedés az üdvözítés” nagy művében.

2. És ezt a hivatásunkat milyen módon kellene kidolgozni? Milyen mozzanatokot kell végeznünk?

- A hivatásos iskolai vallásoktatás. – Ide nem mindenki jár.
- A templomi katekézis. – Itt a **szülők** oktatandók és a **gyermeknép** is tanítandó.

Bef.: Sacerdos est praeceptor populí. – Ha mélyre száll is a tudás, a magasságba emeli az életet. **Ad astra!**

*

1. elmélkedés: Találkozásom az Úrral

Bev.: Életem Meghatározója.

1. Hivatásomban.

2. Munkába-állásomban.

3. Szolgálatomban.

Bef.: Életem Vezetője.

2. elmélkedés: Találkoztatom az Úrral

Bev.: Örömeim, ha másokat odavezethetek.

1. **Belépés** (keresztelés).

2. **Jézushoz juttatás** (első szentáldozás).

3. **Házasság.**

4. **Utolsó szentségek.**

Bef.: Nem egyenként sugárzó, hanem közösségben...

* *

ECCE EGO

Bev.: Vocatio et missio. Az Úrtól ered mind a kettő. De nekünk szólnak.

1. Az első **választás** eredménye. Honnan választott engem az Úr? Múltam érdemes-e arra, hogy rám került a sor? Ha nem is voltam rá méltó, most mint választott méltó akarok lenni arra, hogy küldött lehessenek. A követ nemzete: Ura nevében beszél, cselekszik. Szava, tette jelentékenyebb, mint másé. Súlyt ad neki a nemzet prestige. Úgy akarnék én is fellépni, hogy méltón képviseljem az Urat. Életem, beszédem, tetteim olyanok legyenek. Komoly, dolgos, evangéliumi erkölcsű, fölényes, önzetlen, mást segítő...

2. **Vox clamanti...**

Hányszor érzi ezt az Úr követe. Mennyi beszéd múlik el hatás nélkül. Mi az oka? Könnyű azt mondani: nem alkalmas a nép az Úr igazságainak befogadására... Romlott, a sátán rabszolgája... Ezt sokszor a legjámborabb emberek hirdetik. De ez hitelenség. Hát teremthet-e az Úr olyan emberiséget, mely a felsőbb gondolatokat nem érti? Adhatott-e oly parancsolatokat, melyeket az ember nem teljesíthet? A víz alkalmas a halnak, a levegő a madárnak, a napfény a növénynek. Nem is élhetnek nélküle. Hát az ember? A felsőbb erőkkel rendelkező ember? Annak is kell lennie felsőbb erőkkel rendelkező szférájának, melyben él, mely után vágyakozik, mint a csíra a napfény után... De ezen dolgozni kell. Tudni kell a módot. Aki nem kertész, az nem ért a növények fejlesztéséhez. Aki nem pásztor, az nem ért a lelkek vezetéséhez. –Keresnem kell, nincs-e bennem hiba? Nem idegen nyelven szólok-e a néphez? Nem formalizmus-e életem és tanításom? Lüktet-e bennem eleven erő? Ezek mind ránk vonatkozó kérdések.

Bef.: Befejező kérdés: vezet-e az Úr Lelke? – Így nem lesz szavunk vox clamanti...

* *

„QUAE SURSUM SUNT QUAERITE!...”

Bev.: Hogyan alakít **egységgé** ennek az apostoli intelemnek megvalósítása? „Acies ordinate” az Írásból merített jelszó: „Ki az, aki előjön, mint a hajnal pírja, szép, mint a hold, tiszta, mint a nap...?” (Én. 6,9). Nem a földi ügyek kiharcolása a mi lélekalaphangunk. A mi hivatásunk a lélekjóságnak, a szeretetnek **kiárasztása**, másokból is **kifakasztása** és így az emberek üdvösségének, a földi és örök boldogságának szorgalmazása. –Hogyan érhető el **ez az egység**? A „jó Pásztor” tenyerén élünk, a „jó Pásztor” hasonlatával élünk.

1. **Igénytelen legyen az Úr nyájának pásztora.**

2. **Szerető lélekkel gondoljon pásztortestvére.**

3. **És mindenét adja nyája legeltetésére.**

Bef.: **Unitas** a jegyünk. **Vita, charitate unita** legyen élettartalmunk. **Közös nevező** a hivatásunk, **közös egységes életre** fokozzon életszolgálatunk!

* *

„PARATE VIAM DOMINI”

Bef.: Utat vágni a legterhesebb feladat. Mi ez más, mint eltávolítani akadályokat, lehordaniombokat, sőt néha sziklát robbantani... A Duna fordulata: nem tudta áttörni a sziklát és jobbra fordul... Az Al-Duna kivájása... Panama-csatorna...

1. De még a kötő munka is nehéz. **Miben áll ez – lelki szempontból?** Az Úr akar ott járni. Hol van az Úr? Ahol a lélek felszínre törései mutatkoznak. Magasabb aspirációk! És nézzünk körül! Megrémül az ember! Mindenféle őserdők! Az erkölcsi világban dzsungel. Gyermekvilágban morális hanyatlás, betörő-csapatok... A felnőttek **elvileg** állnak szembe a mi felfogásunkkal. Igazi összevisszaság és zavar. Mikor lesz nyugalom? Hol itt az Úr? „Parate viam Domini!” Úgy járunk, mint a franciák, kik abbahagyták a Panamacsatorna építését. Új gondolat kellett. A mocsaras láz kiirtása... Ismerem-e? Nem! Csak keresem... Csak minél több kereső legyen! Mégis, mégis... Legalább valamit... Legalább szeretetem olaját öntöm reá!

2. Könnyűvé az Úr útját! **De lélekben hogy lesz könnyű ez?** Hallgatnak-e reánk? Elszigetelt világ vagyunk! Mi kívül esünk! Hol van a közeledés? Hisz oda sem juthatunk hozzájuk... A plébániák a falukban vannak, de a plébániák lélekben mérföldekre vannak a falvak népeitől! – Hogyan közelítsek?

- Légy olyan pásztor, kiről megérik: „non est bene...”
- Önzetlen légy. Igazi papi ember, akin látszik, hogy Isten lelke vezeti.
- Olyan munkás ember légy, akiről látják, hogy napjait nem tölti hiába.

Bef.: Így aktív ember lesz belőled. Olyan, akihez vonzódnak mások. A gyermek lelke kinyílik. A felnőtt szívesen hallgat. A gyóntatószék segít. A szószék utat nyit a lélekhez... Lám, így lehet majd beférközni a lelkekhez és ott utat vágni az Úr számára.

* *

AZ ERŐS HIT EMBERE

Bev.: A hit az első kegyelem – Istentől.

1. **Amit hirdetek – Istentől van. Tehát igaz.**

- Inoghat?
- Biztosan járhat.

2. **Ami történik – Istentől van. Tehát jó.**

- Élethullámzás... „Katonasor az ember élete a földön” (Jób 7,1).
- Isten engedi, tehát jó: „Kicsoda az, ki elhomályosítja a gondviselést?” (Jób 38,2).
- Hogy megfoszt sokmindentől, az is jó. Alapjában az anyagiaktól foszt meg. És ez jó: „Ne gyűjtetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak...” (Mt 6,19).

3. **Amit végzek – Istenért van. Tehát: üdvösséget szolgáló.**

- Lelkem erőssé alakítása (Keresztelő Szt. János aszkézise)...
- Lelkem és életem munkája lelkekért folyik...

Bef.: Nem nyafogok!...

* *

EMBERI ÍTÉLETEK – „ZSÁKOK”

Bev.: „Ne ítéljetez, hogy meg ne ítéljenek” (Lk 6,37).

1. Ne húzz másra „zsákot”! Ez tartalmatlanság. Szegénység. Gondolatszegénység. Így elítélni könnyű.

Belebujtatni olyan „zsákba”, ami nem az ő ruhája. „Te szentes, te jámbor, te farizeus”. „Te modernista, te intellektualista”... stb.... Mindez helytelen. Embert úgy ítélj, amint van! Ahogy te szeretnéd, hogy téged ítéljenek!

2. A „zsák” rendszerint **rossz tartalommal** van telítve. **Fogalmaddal** megtöltöd és így applikálsd másra. Még rosszabb. Itt a vignetta is megbélyegző. Keresd csak: minő kicsinyes gondolattartalmat adsz szavaidnak, amiket más fejéhez vágysz! Milyen szellemteleneknek nézed az embereket! Így ítélsz azután. **Te** egészen másnak gondold fogalmaidat s ezt applikálsd másra. Hiba!

Bef.: Ne ítélj, hogy meg ne ítéltesél! Neked is nehéz volna kijönni ilyen „zsákból”. Mást se szoríts bele!

* *

A PAPOK ÚTJA

Bev.: Merre menjünk? Az egyik azt feleli: menjetek a pokolba. A másik: menjetek a mennyországba. Kiknek útja ez, vagy az?

1. A pokolba a gonoszt utalják.

A semmittevőt, a léhűtőt. A papot is így kezelik. Nem produkál – mondják. Hát igaz. Gazdaságilag nem. De a szellem a fő. Aki **ebből** nem produkál, az igazán léhűtő. Ha ilyen van közöttünk, ezeknek méltán szól az útirány. A lélek szellemi termékei nem mérhetők le. Vannak és működnek. Magunkon láthatjuk, hogy javított meg az Egyház. – Zakeus példája. Négyszerest ad vissza... Nem vagyunk a pokolra méltók.

2. A mennyország a jók hazája.

Ezt elfogadjuk, de ezt nem keressük egyenesen. A gyáva megfut és azt kívánja, bár ne állnék én itt. Jobb volna a mennyország. Ez igaz. De az erős küzd és ha kell, de csak akkor, ha kell, fogadja el a mennyek országát. Hisszük, hogy munkánk a mennyországra érdemes!

Bef.: Uram! Több világosságot az értékek megítéléséhez!

* *

VIZSGÁLATTAL VAN TELE AZ EMBER FEJE, REMEG MINDEN DIÁK...

Bev.: A terem díszes. Szőnyeg. Az arcok ünnepiesek...

1. Kérdés: milyen érzéssel kell átlépni a vizsgaterem küszöbét?

Első érzésem: a félelem. A jövő kérdése. Az ünnepies érzés. De emberi szempontokat tekintve érzésem legyen fölemelő. „Feci quod...” – ennek megfelelő büszke érzés vegyen erőt rajtam. Többet tudok, mint tudtam. Új adatokkal gazdagodtam. Be is fogom mutatni. Látni fogom, hogy az életben is alkalmas leszek kérdésekre felelni. – Eddig emberi.

2. Isteni: Benne bízom.

„Veni Sancte”-val kezdem. Jelentősége: Isten legyen velem. Fontos ez: hivatásom szempontjából. Ezért hívom Jézust. Adjon felvilágosítást. Jó helyen vagyok-e én? Ebben az eredményben a Gondviselő ujját nézem. Ne csak akkor nyugodjunk bele, ha jó dolgunk van. De a rossz eredmény is lehet a Gondviselés szava.

Bef.: Íme! A vizsga azt mondja nekem: minden jegy külsőség, de intő jel lehet. Hallgatom és követem. Ezzel az érzéssel lépem át a vizsgaterem ajtaját.

* *

A FÉLÉV VÉGÉN

Bev.: A félév végén lemérik az ember tudását. A papírlapra feljegyzik a külső értéklés eredményeit. – Melyik a legértékesebb lemérés?

1. Ha a felelet magam előtt ez: „**Feci quod potuit**”. A tudás talentumon épül. Annyit lehet és kell produkálni, amennyi adatott.

Illetve annak arányában. Ez a kötelesség precíz teljesítése. Tudomány kell! És ha a külső megítélés elítélő? Jelzésnek veszem: másfelé szólít az Úr!

2. Ha a felelet ez: a tudást a **lelki élet eszközáé** tettem. Magamat töltöm, hogy másokat is lélekkel töltsék meg. Minden tudásom ilyen legyen. A teológia is, a föliánsok tudása is életprincípium legyen. Ezt akarom. Ezt tettem. Ha tényleg tettem, akkor jól dolgoztam. Akkor nyugodt vagyok.

Bef.: A munkám **igazi** lezárása Isten előtt történő lemérés!

* *

KÉRDÉSEK – FELELETEK

Bev.: Ezek a gondolatok rajzanak napjainkban. Mindenki előtt nehéz kérdések merülnek fel s még nehezebb vagy gyengébb feleletek. – Milyen gondolatokat ébresztenek a mai gondok?

1. Kérdések?

A vizsgaiak kicsinyek. De nagyobbak az élet kérdései. Minden kérdés (részletezendő!) feleletet vár. Belelendít tehát a munkába. Tudományos kutatásba. A vallási felfogásom megalapozásába. Erkölcsi életem tökéletesítésébe. Jól van ez így!

2. Feleletek.

Az iskolait a tanár értékeli. Nem nagy dolog. Külsőség. A másikat magunk értékeljük. Boldog, akit mindig feleletre lehet hívni. A felelet megnyugtatót ad. De csak komoly munka után érhető el.

Bef.: Dolgozni ezen!

* *

FEJLŐDNETEK-E A VAKÁCIÓBAN A HIVATÁS?

Bev.: Elveszhet-e a hivatás? Igen. Mi a hivatás? Egy magasabb szempont, egy felsőbb cél, melynek alárendelem minden gondolatomat, cselekedetemet. Ennek elérése életcélom lesz.

1. A hivatás kegyelem.

Nem elég a hivatást elraktározni a lélek belsejében, mint az evangéliumi szolga tette. A kapott talentumot, ahelyett hogy kamatoztatta volna, elásta. Az ura ezt az egy talentumot is elvette tőle és másnak adta. Így van ez a hivatás kegyelmével is. Az Isten adta, de nekem kell kifejlesztenem. Nekem kell erősebbé, értékesebbé tennem, hogy az egy talentum bőséges termést hozzon. Elveszhető a kegyelem, ha csak pusztá adománynak nézem. Amint az értékes és gondolatokban gazdag könyv rámnézve értéktelen, ha nem olvasom el, és gondolataival nem gazdagítom a lelkemet. Így vagyunk a hivatással. Ha megvan, használni és értékesíteni kell.

2. A hivatás olyan tulajdonság, melynek hatása alatt a világot másnak nézem, mint a hétköznapi ember.

A hétköznapi ember a világban hasznót, az érzéket, az élvezetet, a matériát nézi. A hivatott ember, a papi ember természetfeletti szempontok szerint ítél. Az emberben meglátja a lelket, ennek örök értékét és a lélek üdvösségéért dolgozik. A természetfeletti érték a domináns. A reformer akkor igazán hivatott, ha az emberből jobbat akar teremteni, mint volt. Miként a cipész a cipőre, a kalapos a kalapra veti első pillantását, úgy a papi ember a lélekre tekintsen, a lelki értéket helyezze az anyagiak fölé és a lelket becsülje meg mindenkiben.

3. Elveszhető a hivatás.

Ha e világban és az emberekben a szellem helyett az anyagot keresem. De ha mindig természetfeletti szempontok szerint ítélek, akkor nemcsak hogy nem veszem el, hanem folyton erősödik bennem. – Szilárd és erős elhatározásom, hogy a világot megjavítsam, a lelkeket megmentsem. Ez fokozza bennem a hivatás erejét.

Bef.: Dolgozni kell az egész emberiségért, annak boldogításáért. Az emberiségért való fáradozás nem más, mint lelkem tökéletesítése közben szerzett energiáknak értékesítése, másokban aprópénzre váltása. Mások megmentése, megjobbítása. Ez a legnagyobb áldozat, amit az emberiségnek hozhatunk, hogy önmagunkat annak megjavítására szenteljük.

* *

HOVÁ TÖR AZ EMBER LELKE?

Bev.: Miért megy „nyaralni” az ember? Már az Írás felel így: „...befejezé az Isten a hetedik napra munkáját, melyet végzett és megnyugovék a hetedik napon minden munkájától, melyet folytatott” (1Móz. 2,2). Tehát legyen „pihenés” ez az áldott nap. De ne csak a munkától való visszavonulásban, hanem a **lélekben való töltekezésben**. – Mit kell tehát **adnom**, hogy gazdagodjék a hívek lelke?

1. Igazságot!

Hitet – az örök életben! Ez – életderű!

2. Szépséget!

Bizalmat – az élet törtetésében...

3. Jóságot!

Életirányt – a belső kialakuláshoz...

Bef.: Röviden: magasabb rendű **életlevegőt!** Ózont és így lelki egészséget. Jelszó: az „Úr háza” legyen a „nép lelkének üdülő telepe”.

*

LEGYÜNK „AZ ÜDÜLŐ” – ÉLŐ „KILÁTÓI”!

Bev.: Az igaz, a szép, a jó – vonzó erő. Ez a lelkek gravitációja. Egybefogva: szeretet az egész. Az igaz: fény. A szép: harmónia. A jó: belső egyensúly. – Hogy ilyenné legyünk, tegyük a következőket, amelyek **adottságaink** szerint mások és mások...

1. Lehetünk – az Isten hírnökei.

Az igazság bajnokai... Fény! Pharos vitae... „Lux mundi”...

2. Lehetünk – a szépség kertészei.

Eszközei: harmonia vitae aeternae.

3. Lehetünk – a jóság sugárzói.

a) Szent emberek. – „Uram, jó, hogy itt vagyunk!” (Mt 17,4)...

b) Remeték. – Érdemes ide „kirándulni”...

Bef.: „Kirándulások” legyenek erre a „kiránduló helyre”. Zarándokhelynek mondhatnám. De lényeg: „üdítő kert” és „ellátást” biztosítsak én!

**

AZ ÉLŐ VIZEK FORRÁSÁNÁL

Bev.: Sajnos, az az igazság, hogy elfogyatkozunk. Évek pergése mellett erők fogynak. – De igaz az is, hogy olyan lesz az ember, amilyen kenyeret eszik. A szerzett erők arányában áll az erőfelvétel. – A lelkiekben is kell erőfelvétel. Isteni erővel dolgozzunk, isteni erőt kell felvennünk. Hogyan?

1. Az élővizek forrásánál.

Mi is odasietünk. Ima... szentségek... elmélkedés... stb. Mise... gyóntatás... szertartások... ezek mind kegyelmi források. Csörgedező és üdítő vizek. „Aki e kenyérből eszik, örökké él” (Jn 6,51). A papi ember lelkében különösen fontos, hogy ezekből merítsen. Ez legyen a mindennapi Kenyér, amelynek erejében zarándokolhatunk az élet hegye felé.

2. De az **igazi a szőlőtőhöz való ragaszkodás.** Az egész példabeszéd azt mondja: „sine me nihil facere...” Vagy Szt. Pál szerint: in me Christus (Gal. 2,20). Ez a lelkület kell. Hogyan értelmezzem? Gondolat, beszéd, nézés, cselekedet előtt ez a kérdés: mit tenne most Krisztus? „Angela Domini”... „Imitator Christi”... idézhetném a papi emberek lelkének... Ez együttélés lenne, amely állandó erőgyarapodást jelentene. Mindig több és több volna bennünk a Krisztusból. Azután nem fogyatkoznánk meg az élet útjain. Otthon volnánk, mert Isten velünk: annyit tesz, mint örök hazánk előfeltételét él-nénk.

Bef.: A fák nem nőnek az égig. Az emberek azonban az égig emelkednek. Ez az ő isteni kiválóságuk. Állandó növekedésben, gyarapodásban az életteljesség fokát érik. – Meg nem fogyatkozunk, hanem állandóan gyarapodunk. Amen.

**

AZ ELMÉLKEDÉS

Bev.: A vakációban az ember jobban megismeri az életet, közvetlenebbül érintkezik a külvilággal. A világ behatásait azonban ne engedjük fejünkön elmenni hanem reflektáljunk rájuk. Analizáljuk, megfontoljuk azokat és csak így lehet valamit teljesen magunkévá tenni. – A vakációi elmélkedés fel-

adata, hogy élesen szemem elé állítsam tapasztalataimat.

1. A meditáció a hivatás megőrzésének egyik eszköze. Hogyan kell a szerzett gondolatokat realizálni?

a) **Tárgyunk lehet: azon események közül valamelyik, amelyeket a mindennapi élet nyújt.** Ezeket akár önmagamon tapasztalom, akár erények vagy bűnök, akár másokon veszem észre. Megkérdem önmagamtól: ad personam vonatkozik-e reám valami? Pl. összevesztem valakivel? Megvizsgálom, hogyan állok önfegyelműzés, indulataim megfékezéséről illetőleg? Mi itt a teendő? Fegyelmetlenségem oka, hogy nem teszem meditáció tárgyává saját szokásaimat, indulataimat, hibáimat, erényeimet... Kérem: összefügg-e ez más lelkével, más örök üdvösségével? Ha igen, hogyan és milyen módon; előmozdítja, vagy gátolja-e azt? Ha valaki elpanaszolja baját, már ez is egy jó meditációra nyújthat nekem anyagot. Hogy lehetne segíteni, enyhíteni nyomorán, a lélek szenvedéseire? Nem vagyok-e kemény, durva, elutasító az ilyen lelkekkel szemben? Hogyan hatott reám? Lássam a testen át a lelket az emberben. A lélek küzd, szenved, törekszik, szeretne boldog lenni; hát irányítsam az igazi boldogság felé. Íme, a meditáció hatása növeli a hivatást.

b) A meditáció anyagát meríthetem továbbá azokból a **gondolatokból, amelyeket majd olvasmányaimban találok.** Ezeket a gondolatokat mindig világnézeti kérdéseknek rendelem alá. Pl. Szt. Péter és Szt. Pál vértanúk vérükkel erősítik meg szent hitüket. A hitnek szüksége van a kifolyó vérré, hogy megerősítsen minket is hitünkben. Vajon az én hitem és meggyőződésem is van-e olyan erős, hogy kész vagyok egy életen át küzdeni annak megvalósításán? – Vagy pl. olvasok egy könyvet, kérem: egyezik-e ennek az írónak világfelfogása az enyémmel, és ha nem, hol az eltérés? Ilyen gondolkodás folytán a hit bő támasztékot fog kapni.

c) Bőséges gondolatokat **adnak az egyes ünnepek.** Karácsony, húsvét, mennybemenetel, a Szent Szűz ünnepei... Azokat a gondolatokat, amelyeket az ünnepek keltenek bennem, világnézetembe állítom be és hivatásommal is viszonyba hozom. Ilyen módon a hivatás kegyelme a világ ellentétes hatásai között is folyton erősödni fog.

2. Szükséges, hogy a gondolatok érzéseket is váltsanak ki belőlünk. Ezeket mások lelkébe is be kell vinnem. Ez annyit jelent, hogy **a meditáció után jön a gondolat megvalósítása.** Tudjak szeretettel, kedvességgel beszélgetni emberekkel, gyerekekkel. A gyóntatószékben a szeretet beszéljen bennem mindenkiel szemben. Ha nincs meg ez a meleg életet fakasztó lelkület, hogyan tudjam azt akkor mások lelkébe átvinni?!

Bef.: Vakációban az elmélkedés szükséges!

* *

„ÉN VAGYOK A TE URAD, ISTENED...”

(2Móz. 20,2)

Bev.: Isten az élet törvénye. Természetesen és pozitív rendelkezésben egyaránt. **A Sinai hegyen hangzik** fel a törvényhozó Isten hangja, s Mózes **kőtáblába vésvé** hozza az embereknek. Mikor lesznek bensejüket a törvények? Általános felelet: ha a kőre vésett törvényeket a lélekre vessük. – „Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” (Mt 4,10).

1. Érzem az ember, hogy ő nem a legfőbb, a legnagyobb.

Törpe, parány a nagy világ mellett. Hangya a lények óriási masszáihoz viszonyítva. De király is szellemi erővel, legalább a világ lényének királya. Olyan nagy, hogy elfér benne a világ. Legalább fogalmilag. De még így is érzem kicsiségét, függő mivoltát a Végtelenhez képest. Az ember a világ szellemi királya, de a szellemi fejedelemnek is van Ura, Királya, Istene, Akitől minden, Aki a kezdet és a vég, erő és indítás, forrás és megnyugvás. Nem a régi Úr, a faragott bálvány, a rémséges sötét hatalom. Az Izraelt kísérő, a csipkebokorban megszólaló Úr, a felhőkben utat mutató, de a Sinai hegyen dörgések közt megjelenő. „Én vagyok az Aki vagyok” (2Móz. 3,14). Múlt, jelen és jövő! A mindig és mindent átjáró: Van! – Robespierre szerint az Isten olyan valaki, aki ha nem volna, faragni kellene. A pogányok – visszamenőleg- megcsinálták, nekik is kellett úr isten. Nekünk ilyen nem kell! Nekünk kell az élő, személyes, minket gondviseléssel vezető Úr Isten! Az az Úr, Aki **Van!** Aki vezet, Akit **nem ültetek** nyakamba, Aki nem tesz rabszolgává, de fiává!... Örülök Uram, hogy hallom szavadat: „Én vagyok a te Urad, Istened!”

2. Hogyan szolgálnám ezt az Urat?

A szerető végtelen Jóságot! Aki a paradicsomkertben már szeretettel rendez be a földet az embernek! A végtelen Szentet! Aki jutalmazza Ábrahámot és Lótót, de bünteti és Jezábelt! Szolgálom örvendő lélekkel! „Szólj, Uram, mert hallja szolgálád! (1Kir. 3,9). Szolgálom áldozatos lélekkel. Salamonként kincseket gyűjtök az Úr házára. Nemcsak külsőleg, de lelki házára is. Dávidként emelem a házat, Makkabeusként életet is áldozok az Úrnak! Nem égő, testies áldozatot! **Lélekben, munkában** hősiiesen áldozom fel életemet, mint kedves áldozatot. Legyen egész életem „sacrificium liber”. Készséggel adom minden erőmet... Te vagy Uram kezdetem és végem, örömöm és vigasztalásom. – De mint Istennek, az imádás áldozatát is hozom! Mint a zsidó pap, olajat, tömjént és kenyeret áldozok. Szálljon szent színed elé a tömjén áldozata, dőljön eléd az élet-követség olaja és kenyerere. Mindenről érzem, hogy tiéd minden, és oltárod előtt áldozatként, imádásként szálljon a térdrehullt ember szava: Dominus Deus noster!

3. Teher-e, kényszer-e ez a törvény nekem?

Nem. Öröm és vígság. Uram, az Úr Isten a legfőbb Jó, a kegyes, leereszkedő, szerető Atya. Teher-e, nyűg-e szolgálata? Imádása? Beállok a szolgálók közé önként teljes készséggel. Életem legjavát, örömet, lelkesedésemet hozom. Ábelként fehér bárányt! Kerülöm az ocsús csúrt! Onnan semmit az Úrnak! **Nem mércével; pontosan**, amennyi kell! De a szív telítettségéből örömmel mindent! Áldozataim, lemondásaim, fáradozásaim, imáim mind, mind ebből a szívbőségből fakadjanak. Oh, mily örömmel hozom meg akkor ezeket az áldozatokat, ha minden egyes cselekvésemben arra gondolok: szolgálom és imádással tiszteltem Uramat, Istenemet!

Bef.: „Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!” Boldog vagyok Uram, hogy szóltál, hogy mondottad szent ígéidet! Én készséges szolgálád, imádó gyermeked akarok lenni mindörökké! Amen.

* *

„ISTENNEK NEVÉT HIÁBA NE VEGYED!”

(2Móz. 20,7)

Bev.: Így szól a második parancsolat. Bár tagadó, mégis nagyon erős állító jelentősége van.

1. Hogyne volna szent az Úr neve?

Sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth! Hisz a név csak jelzés, a személynek jelzése. A személy tisztelete a név tiszteletével azonos. A zsidó vallás oly hódolattal vette körül Isten nevét, hogy még ajkára sem volt szabad venni a szent nevet. A keresztény ember tisztelettel és bizalommal övezi. Munka előtt Isten nevével kezd mindent. A diák füzetébe is ezt írja. Nehéz munkában ez a sóhaj: Isten segíts! Esti lefekvésnél: Isten nevében. Találkozásnál: Isten hozott! Búcsúzásnál: Isten veled! Igaz, hogy mindez köztudomású, sőt inkább önkéntelen megnyilvánulás... De épp ez mutatja, mily mélyen lakik az ember lelkében az Isten szent nevének tisztelete. – De menjünk tovább: Isten nevében alamizsnálkodunk, Isten nevében kérünk „Adjatok, adjatok, amit Isten adott!” – Legnehezebb ügyeinkben Isten neve a tanúság. Esküjét elfogadjuk, ha Istenre hivatkozik, szava perdöntő. – Isten nevének megdicsőítése dómokat emel. Áldozatokat hoz. Isten nevének tiszteletét hirdeti a papság. Hogy ismert legyen az emberek között, Szt. Pálok járják be a világot. Mint legszentebb hangzik a földön. A bizalom forrása, a csüggedt támasza, a lelkek megindítója.

2. Ezt fokozni: ez legyen hivatásom.

Napi imádságunk mondja: „Szenteltesék meg a te neved!” Magamat is, de mást is tanítsak erre. A papnak egyenesen hivatása van arra, hogy szentelje meg az Úr nevét! De hogyan? Ha hozzáfordul bizalommal a hívó – ez megszentelés. Ha nem csügged, ha e szent nevet kiejti. Ha áldozni tud, hogy igazán szenteltesék meg e név. – Az Úr házat ékesíti. Erre szívesen áldoz. A pap maga is. Tényleg szent legyen az Isten háza. – Ha nevel mást az Isten tiszteletének meggyalázása elhagyására. A káromkodás rossz szokása ellen küzd. Egyik jó káplán beszédet akart ellene mondani. Hát ez jó! De egy az kevés! Erre nevelni kell kicsi kortól kezdve. Nem durva lehordással. Szeretettel! A kis gyermeket már a gyóntatószékben, iskolában. Ezerszer is ismételtetni ennek rútságát és különösen Isten tiszteletének szépségét. Mit szólnál, ha atyádról beszélne gyalázatosan?... Anyádról?... Hát az Isten nem Atyád?... Ugye hozzá fordulsz, ha bajban vagy? És ha **másra** haragszol, akkor az Istent szidod? A büntetésre is jó hivatkozni. De ez csak mellékes legyen. A nép durva – szokták mondani-, durva kezelettel szoktatandó le... Nem, nem! Szép, de fölényes szó, sokszor egy kis sajnálkozó tekintet is segít.

Ahol törődnek külön is a néppel, ahol igazán szeretettel oktatják kis korától az embert, ott kevés és ritka a durva, kamasz hang. Hisz ez műveltséghez tartozik. Ez is erős érv. Egyik derék paptársam ezzel szokott győzni a durva lelkek felett: „itt minden művelt úri ember így tesz. Kegyed pedig föltétlenül ezek közé tartozik!...” Már hogyne akarna azok közé tartozni?! Természetesen hajlik rá!... Szívesen hajlik a lélek Isten szent nevének a tiszteletére. Ha hibázik ellene, erősen bánkódik. Mit mutat ez? Igénye az emberi léleknek a második törvény is: „Istennek nevét hiába ne vedyed!”

Bef.: Uram, nemcsak nem akarom hiába venni szent nevedet, de egész életemet szent neved tiszteletére, az emberek által való tiszteletére akarom fordítani! Amen.

* *

„MEGEMLÉKEZZÉL, HOGY AZ ÚR NAPJÁT MEGSZENTELJED” (2Móz. 20,8)

Bev.: Ez a **törvény** a munkás, dolgos embernek szól. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet...” (1Móz. 3,19). A kenyérért, életért fáradozó emberhez intézi az Úr e harmadik törvényt, nehogy teljesen elvonja figyelmét az anyagi élet a felsőbbrendű kötelességektől.

1. Munkaszünet legyen az első.

Pihenjen a kalapács, ne zakatoljon a gép, szérún feküdjön az eke...! Az Úr példáján hat napig dolgozzál, a hetediket meg kell szentelned! A teremtés hat napja után a hetedik a pihenés napja. „És befejezé az Isten a hetedik napra munkáját, melyet végzett és megnyugovék a hetedik napon minden munkától, melyet folytatott, és megáldá és megszentelé a hetedik napot...” (1Móz. 2,2-3). – A fáradt utasnak jól esik az oázis. Az embernek is a pihenés napja. Várja az Úr napját. De ez a pihenés nem a semmittevés napja. A fizikum pihenése önkéntelenül a szellem felé fordítja a figyelmet. – A nemes szórakozás már a lélek relációja. Előadások, összejövetelek, köri megbeszélések a vidéki emberek fel-frissülései. Ez már a második fokozati többlet. Ez előkészíti a lelket, módot nyújt magasabb szellemi igények kielégítésére. Hisz csak olyan embernek lesz azután igazán lelki, természetfeletti lelki igénye, aki megpihentette fáradt tagjait s akinek szárnyakat adott a felsőbb törekvés. Erősen kell ezt magunk előtt is nyomatékoznunk. Magunkat itt ránevelni, hogy ilyen gondolkodású papok legyünk. Vegyünk részt a nép nevelésében. Ez a pihenés első és nagy jelentősége.

2. De ez még nem volna megszentelés – mondhatják. De **van előkészület és végrehajtás.**

A behordást is kocsi és ló összeállítása előzi. Kell a lélek világában is előkészület. A pihenés csak negatívum, a természetes életfejlesztés már pozitívum, de ezen épül fel a természetfeletti élet. Az ünnep megszentelésének pozitívumai. Ez több! Erre helyezzük a fősúlyt! A nap szentmisével kezdődik, szentbeszéd hangzik a lekipásztor ajkáról, délután a Szent Szűz litániája, esetleg oktatás... Az ünnep megszentelődik a hívők részéről. Örömmel megy, csak kapjon szellemi táplálékot. Emelkedett lélekkel akar távozni. De itt a papra vár a készülés és dolgozás kötelessége. „Megemlékezzél, hogy az Úr napját megszenteljed...”, Ez nekünk azt jelenti, légy oly szolgája az Úr igéjének és oly papja az áldozatnak, hogy általad megszentelődés érje a hívek lelkét! Ránevelhetem azután még arra is a népet, hogy még más tartalmat is adjon ez Úr napjának megszentelésével. Együttesen olvasnak a jó családok Szentírást, Szentek életét, együttesen mennek látogatóba. De legalábbis szeretetben töltik, **családi**an az Úr napját. Az ünnepi ruha – az ünnepi lelkületnek a szimbóluma. Ezek mind etikai erők, ha nem is mindjárt természetfeletti. Könnyen azokká válnak. – Hát most, a szemináriumi élet ad-e alkalmat? Szentmise, Szentségimádás. Ez vallási érzés. De a reláció lelki vonalon nálam is szerephez juthat. – Ki ne örülne mindennek? Nem öröm-e a léleknek, ha ünnepet ülhet? Hisz ez testi, szellemi felüdülés. Fel-fokozása az erőknek a következő hétre. Hol itt az Isten törvénye? Hol itt az Isten szolgálata?...

Bef.: Isten harmadik parancsolatában is a lélek igényeinek kielégítésével találkozom.

* *

„ATYÁDAT ÉS ANYÁDAT TISZTELJED, HOGY HOSSZÚ ÉLETŰ LÉGY” (2Móz. 20,12)

Bev.: Ezt a parancsot olvassuk a kőtáblán a negyedik helyen. Tán ez az egyik törvény, amely a legvilágosabban van belevésve az ember szívébe. A természet törvénye ez, melyet pozitív formában

erősít meg a kinyilatkoztatott törvény.

1. „Atyádat és anyádat tiszteld!”

Az életem – Isten után- szüleimé! Atyám munkája és fáradozása szerzi meg a betevő falatot, anyám szorgossága és gondossága teszi kedvessé otthonomat. Atyám és anyám álmatlan éjszakája lesz a gondozóm betegségemben, atyám és anyám ereje lesz támaszom gyengeségemben. A szeretet első sugarait anyám szívéből érzem, emberré levésem első lépéseit anyámtól tanulom, beszédemet, a jó és rossz megkülönböztetését, imáimat... mind jó anyámtól és atyámtól kapom... Kell-e itt hangsúlyozni: Atyádat és anyádat tiszteld!?” Ehhez még emberi szó sem kell! Az állat is szereti anyját! – De mi lesz a mód? A gyermekkorban az engedelmisség. A kis Jézus példája: „... és engedelmeskedett nekik” (Lk 2,51). Ők javamat akarják, szívesen veszem szavukat. Még ha hibáimra figyelmeztetnek is. Ez is javamat célozza. Nem morgok. Akik helyettesítik őket fiatal koromban, azoknak szüleimhez mérten engedelmeskedem. Előljárom szüleim helyettesei. Szavukban a jóakaratot, a szeretet keresem és találok. Nem a **parancsot!** Akiről tudom, hogy jót akar nekem, annak szívesen engedelmeskedem. – Itt: jót akarnak... Felnőtt korban számítanak reám elaggott szüleim. Melléjük állok. Amim van, tőlük vetem. Taníttatásom is tökebefektetés, melynek kamataira joggal számíthatnak. Szívesen leszek gyámolítójuk. Elpirulok, ha esetleg szegénységük vagy kérges kezük miatt szégyelleném őket. **Elpirulok**, mert ez nagyon csúnya önteltség lenne. A kérges kezű atyám kézcsókot érdemel, hisz értem dolgozva lett kérges ez a kéz. Szeretem őket, asztalomnál első hely az övék, igényeik teljesítésénél készséges a lelkem! Elsők ők, azután én...! Ez a helyes megvalósítása ezen parancsnak:

„Atyádat és anyádat tiszteld!”

2. A Szentírás jutalmat is ígér: „... boldog és hosszúéletű légy a földön”

(Ef. 6,3).

A hosszú élet az Isten ajándéka. Örülünk neki! Hiába, az **élet** utáni vágy olyan erős, hogy megborad az ember a halál gondolatától. Élni mindenki akar. Sokáig. Még a hívő lélek is fél a haláltól, pedig neki nincs halála. Csak átmenet, életváltás. De miként? Bizonytalansága a „**hogyan lesz?**” nagy kérdése, nehézzé teszi az élet itthagytását. Ne kérdezzesd ezt, úgy sem tudod. Bizzál, örvendezzél, hogy lesz, sőt **van** élet. Nincs halál, de van élet. A megkezdett élet nem ér véget soha... De miért ígér **földi hosszú életet** az Úr? Mert a földi élet a gyűjtés ideje. Érdemszerzés alkalmá. Minél többet szerzek, annál tökéletesebb lesz boldogságom. De ne **vegetatív** életre kérni éveket!... Ez fenyő és platán élet. Mit ér az, ha gondolat, szellemi erőgyűjtés és erőfeszítés nélkül nyújtom üres életemet?

Bef.: Járnak nyüzsgő emberek, szívják a levegőt sápadozó emberek...! Úgy leélni Isten kegyelmével az életet, hogy hosszú életem nagy és eredményes munkának legyen az alapja!

* *

„NE ÖLJ!”

(2Móz. 20,13)

Bev.: Így hangzik az ötödik parancsolat. „Ne törj felebarátod vérére, – én vagyok az Úr!” (3Móz. 19,16).

1. Ne ölj... a test szerint.

Ez az első és közvetlen értelem. Kié az élet? Istené, ki kívülünk adta és tudunk, akaratunk nélkül veszi. A legnagyobb kincs, mit bírunk, hisz az öntudatlan világból az öntudatba hozás! Ha meggyógyulna a születéstől fogva vak, a világot nyerné, de ha elvesztené elnyert szemével, a világot vesztené. A régi durvább emberanyag könnyebben kezelte ezt a kérdést, a modern kor már értékeli, nagyra becsüli az emberi életet, s a fejlődés folyama oda sodródik, hogy ezt mint legfőbb értéket elvenni nem szabad. Testvérek vagyunk! Ez az Újszövetség gondolata. A testvériség a kölcsönös szeretetet és segítséget tételezi fel. „Úgy bánjatok az emberekkel, ahogyan akarjátok, hogy veletek bánjanak” (Lk 6,31). – Még a testi megbántás is ellenkezik a segítség gondolatával. A védelem: igen, a jogos határon túl való védekezés: ez már az egyéniség, az ember sérelme számba megy. Az Újszövetség még a gondolati sértésről is oly keményen nyilatkozik: „Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos. És mi tudjuk, hogy a gyilkos nem hordja magában az örök életet” (1Jn. 3,15). – És a háború? Ne érints nagy sebeket!... Az ember visszasüllyedésének nagy sebét! A vad szenvedélyek felajzását! A tomboló, zavargó érdek és hatalmi kérdések káoszából vérrel igazságot osztó vak **fizikai erőt!** A morális, a meggyőzés, a megalázkodás, a jogmegosztás felsőbb hatalmak, mint a fizikai fölény. A bivaly ereje kisebb, mint a

galamb szelíd tekintete. Ne megoldást keress, de lelkedet hangold így!... Megoldás csak ebben az irányban lesz: van valami satanizmus az emberben, ha szenvedélyének ilyen befolyása is lehetséges!

2. De az élet lényeges része: a lelki élet.

„Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de önmagát elveszíti, vagy magában kárt szenved” (Lk 9,25). Jól mondja az Írás: „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, de a lelket nem tudják megölni. Inkább attól féljete, aki a lelket meg a testet is pokolba taszíthatja” (Mt 10,28). Szentélyem a lelki élet. Értéke több, mint a test. A testet megölheted, de a lelket nem. A vértanúk vére elfolyt, de lelki erejüket nem törte meg a vad akarat!... Mi itt a kötelesség? A tanítás az első. Ránevelni magunkat és mást, hogy a lelki életet, a tisztaságot mindennél többre becsülje. Az elemi padjain kezdeni. Test és lélek az ember. A második több. A test szolgáljon tehát, a lélek uralkodjék. De a tanításnak fokozott mértéke: a példaadás. Ez a második. „Verba volant, exempla trahunt...” Gyertyák vagyunk! Kirakatba tett emberek. Ruhánk, hivatásunk mind exponált emberré tesz. Utánunk indulnak. Pap lesznek! Kispap vagyok! Példával kell tanítanom. Lépéseimre nagyon kell vigyáznom, beszédeimre, még mozdulataimra is nagyon ügyelnem kell. Ezek beszédes példák. Ez a papi élet nagy nehézsége, de büszkesége is. Itt igazán áll: kerülöd még a gyanú árnyékát is. –Harmadiknak a szeretet kötelessége marad. Légy életre hívója a lelki halottaknak. Testi feltámasztás nincs hatalmadban. A lelki igen. Magad élő, lelkileg élő légy. Akkor lesz kedved, munkakészséged mások feltámasztására. Hatalmad van! Krisztus adott: „Akinék megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert...” (Jn 20,23). De ez finom munka legyen! Nem fejbekölintés. Az nem használ. Nem lehordás. Az elijeszt. Szerető kezelés. Lereszkedés. Ez napsugár, mely fejleszt, kibont, virágzásba hoz. Belső erő lesz. Áradat, melyben a helyzeti energia adja a hullámok tovalendítését.

Bef.: Így lesz az ötödik parancsolat is pozitívum: fejlesztő erő.

* *

„NE PARÁZNÁLKODJÁL!” – „FELEBARÁTOD FELESÉGÉT BŰNRE NE KÍVÁNJAD!” (2Móz. 20,14)

Bev.: Mit tartunk ezen törvényről? Isten gondolatai a természetben és a kinyilatkoztatásban vannak adva. A természet és a kinyilatkoztatás fogja ennek értelmét adni.

1. Az élet folytonossága az ember társas természete, de a kinyilatkoztatás is a családi élet felé tereli az embert.

Ez az Isten gondolata, szent terve. A célt tehát az Isten adja, az ember pedig ezen törvények szerint él. Az élet így szent lesz. Isten akarata, mely a természetben nyilatkozik. Naiv ember volna tehát az, aki a természetnek, ösztöneinek mondott megnyilvánulásait bűnnek mondaná. –De természetesen van arány és határ az élet minden vonatkozásában. Tehát itt is. Az Isten és az Egyház szentségül rendeli a házasságot. Ez az embernek szent otthont, családot teremt. A szeretetnek, kölcsönös megbecsülésnek meleg fészket. –Mármost világosan látszik, hogy az életnek ezen kereten túl való kielétele az Isten törvényeivel jön ellentétbe. Annál inkább ennek kicsapongó kielégítése. Itt már a fizikai természet és erkölcsi természet is büntetést hordoz. Erők elsatnyulása, szellemi lendület enerválása... Így a „ne paráználdjál!” az ember fizikai és szellemi életének, életerőinek fenntartója lesz. „Minden állam talpköve...” – Egyesek, családok, népek rongyolódnak le a szenvedélyt kielégítő kielésben.

2. Ámde van az életnek egy más faja, a papi élet.

Az az élet, amely felsőbb igényeket keres. Ez az élet önfegyelmezést tételez fel összes emberi életigényeiben. Lemondást testi és földies érdekekről. Egyrészt tehát kiüresíti az életet, de másrészt –és ez a lényeg– a szellemi élet tartalmaival, örömeivel telíti: Krisztus ideáit követni, őt bírni, őt másokkal megismertetni.

Bef.: A természetes önmegtartóztatás a természetfeletti életadásban mérhetetlen érték!

* *

„NE LOPJ!” – „SE HÁZÁT, SE ANNAK EGYÉBNEMŰ JÓSZÁGÁT NE KÍVÁNJAD!” (2Móz. 20,15 és 17)

Bev.: Ez a két parancs összefügg és így foglalható egybe: a meglegedettség parancsolata. Ami a

tied, azzal elégedjél meg!

1. A mérhetetlen vágy ellen beszél.

Schopenhauer szerint is a boldogtalanság alapja a vágy. A vagyon utáni törtetés... kincs és pénz... üzlet... Ez kufár és kalmár lélek. Mit érsz vele? Ha csűrbe gyűjtesz is mindent?... A papnál ez duplán csúf. Még a vágy is. Hát még a kaparás. Csak másét bírni, magamét pedig tartani. A forradalmi hangulatban van ilyen: bírni a másét. De ennek alapja: mert nem adott nekem más. Az utóbbi hiba, az előző túlzott kemény ököl. Vulkán, mely kitör és elsöpör... A jó papi lélek nem lehet ebben hibás. Az készséges az adásban, megelégedett az életben, nyugodt és nem éhes a vágyakban. Az Evangélium alapján áll. A lelki értékeket a legfelsőbbeknek nézi. Ahhoz idomítja vágyait. Palota, birtok csak eszköz, mely élethez vezet. Mi a teendő? Nem a nagy reform! Az nincs egynek sem a módjában, de az **önreform** igen. Hogy állok ebben a kérdésben? Azután kis körömben, papi életemben? Qui congregas? Pesten volt valaki, aki vagyonát mind egyházi célra hagyta, de elítélték az újságok. –Magam kis körömben dolgozom tehát.

2. De ez sem leszorítása teljesen a vágyak.

„Ne lopj!” Ez ránk nem így vonatkozik: pénzt, vagyont... De így: ne lopj **időt**! Ne lopj el talentumodból, ne lopj el mást megilletőt, ne lopj el **jogot**. Ezek a lopások kívül esnek a megszokott kategóriákon, de ezek is lopások. Ezek is tulajdonok. Szent tulajdonok. Szerény igény, ha csak arra szorítkoznánk, hogy más vagyonát el ne sajátítsuk. Időmet felhasználom, nem engedem elmúlni, leperegni. Olvasok, gyűjtök, szellemi kincstáramat gazdagítom. Haj, de jó lesz majd a szellemi szegénység, éhség idején! Örömmel nyúlok hozzá. Talentumodból se lopjál. Annyit kamatoztassál, amennyi adatott. Ez munkával fog menni. Amihez nagy hivatásod van, azzal igazán foglalkozzál. Ne lopjál jogokat se. Mindenkit megilletnek emberi jogai. Az is eltulajdonítás, ha szolgaságba veted azt, aki felett valami módon hatalmad van. Bőkezű légy itt is az adásban, szűkmarkú a visszatartásban. Az utóbbit bűnnek kell nézni. De nem kis sematikus bűnnek, hanem bűnnek az egész ember ellen. Nehéz ezt sémába foglalni, de érzi az ember, hogy itt hiba van. Amelyeket sémákba foglaltak, azokat égbekiáltó bűnöknek mondják. – „A szolgák bérének levonása, az özvegyek és árvák nyomorgatása...” Ezek a bűnök bosszúért kiáltanak fel – egyelőre a földre. Azután az égre. Sőt az a baj, hogy akik kiáltanak, azok csak a földön kiáltanak. És bosszút lihegnek. – Jól van ez így? Nem! Nem! Nincs jól! De a tény ez! Ezek az elnyomások, szenvedélyek végigzúgnak Európán és söpörnek. Döntenek! Itt nem elég a csöndesítés. Olaj –a tengeren. Itt forrong minden. A csendesítőknek könnyen odavágják: eddig ti éltetek! – Pesten tavaly óriási orkán volt. A múzeum fáit kidöntötte. Tán a népség múzeuma előtt is kitör élő fákat. Igen sajnálom őket, mert ők nem tudnak az alsóbb erőkről és nem tehetnek róla. – De tán hoz jó levegőt is. Kérjük az Istent erre. Mi érezzük, hogy Isten gondviselése él a világban. Ebben bízunk rendületlenül...

Bef.: Magam pedig mindent megteszek, hogy rám ne vonatkozzék: te is felelős vagy a földre és égre kiáltó bosszúért.

* *

„HAMIS TANÚSÁGOT NE SZÓLJ FELEBARÁTOD ELLEN!” (2Móz. 20,16)

Bev.: Ez a parancsolat a nyelv parancsolata. A legendák beszélnek öreg asszonyokról, akiknek lakatot vertek szájára. Hát ez a parancs lakatot akar verni minden ember gyorsan pergő és hamarosan elítélő nyelvére. A zárat csak akkor kell és szabad kinyitni, mikor okosat és tanulságosat kell mondani. „Hallgatni arany, beszélni ezüst”... Sokszor nem is ezüst, de ólom vagy rozsdás vasdarab.

1. A beszéd a gondolat közlése.

Véleményem nyilvánítása. Milyenek, miről szólók ezek a gondolatok? Tudomány, tanítás, nevelés, önnevelés, beismerés, ismeretközlés, baráti érintkezés gondolatai... Nagy, tág terek! Bő alkalom a lakat levételére. Séta közben mily kiváló gondolatok, témák ezek. Iskolai, baráti stb. megbeszélések. De milyen könnyen letér ezekről az ember. Nem véleményeket mond elvekről, de könnyelmű ítéleteket másokról, személyekről. A nyelv mások hibáiról regél. Ez azt teszi, az amaszt... Kikeresi gyengéit. Ez könnyű feladat. Gúnyos megjegyzéssel kíséri. Másokkal közli. Nem számít, ha előljáró... barát is. Sokszor nem is igaz. Vagy nagyított. Lám a nyelv. Milyen jó lenne a lakat. Kár a zárat másra hányni. Valószínű az Evangélium: „Mit nézed a szálkát felebarátod szemében, a magad szemében pedig nem veszed észre a gerendát?” (Mt 7,3). Ne legyen hírharang. Újságpótlószer. Ez a viszályok alapja. Első le-

gyek magam úgy, hogy vessem össze mindig belső tetteimet másokéval, vagy elvekkkel és javítgassam magamat. Gyomlálásra sokszor szükség van. De ne legyen gondolatom ez: én hibátlan vagyok. Másoknak kiöntök mindent, magamnak nem marad semmi. A gondolatban való megszólása az embereknek sem helyes. Viszont azt sem kell magamról gondolni, hogy én a legostobább vagyok. Ez meg nem igaz. Szt. Tamás nem **hihet**e, hogy ő kevesebbet tud, mint a kapus testvér.

2. De a nyelv a meggyőződés kifejezője.

Az igazság hangja. Amit tudok, amit igaznak tartok, azt viselje ajkamon a nyelv. Az alattomos, igazságot takargató, sőt másokat egyenesen rászédő hazug embert elítéli az Írás. – Ez a hiba gyerek hiba. Leginkább leánykák hibája. A felnőtt már mélyen szégyelli. Ha leleplezik: fülig pirul. Érti, hogy nagyon rosszat tett. A pap, kispap szavának mindig igaznak kell lennie. A felelősségérzés az, ami együttjár az igazmondással. Tetteimért vállalom a felelősséget. Ez az igazmondás alapja is. – Itt gyakorolni kell ezt. Nem szabad, hogy szavaink értékét elveszítsük. Súlyban sokat veszítünk. – A nyelv parancsolatát mindkét szempontból igen szigorúan akarom venni. Erősen fékezem magam. Ítélemben, megszólalásban, de hazugságban is.

Bef.: Imám ez legyen: Uram, engedd, hogy ne ítélkezzem mások felett! De legyen nyílt a lelkem és felelősséget vállaló még hibáimban is. Megítéltetésem akkor ez lesz: derék becsületes ember! Amen.

* *

Mt 6,16-18:

„Mikor böjtöltök, ne legyetek komorak, mint a képmutatók. Keserves arccal böjtölnek ugyanis, hogy meglássék rajtuk. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te amikor böjtölsz, illatosítsd be fejedet és mosd meg arcodat, hogy ne az embereknek mutasd böjtölésedet, hanem Atyádnak, aki a rejtekben jelen van. Atyád, aki rejtekben is lát, megfizet néked”.

Bev.: Kiver a belső ügyis. Nem szabad mutatni. Különösen hivalkodással.

1. Propter...

Elismerés, dicséret... csak külsőség. Belső értékelés hiányzik itt. Ez emberies szempont. De az elrejtés nem farizealizmus. Nem juthat mindenki lelki szentélyembe...”...a hely, amelyen állasz, szent föld” (2Móz. 3,5)! Ez mélységes át- és kiélése a lelkivilágnak. Derűt fog ugyanis varázsolni reám, ha élvezem a testi önmehtagadás által nyert lelki örömeket. – Hogy vagyok én ebben?

2. Pater...

A nagy dolgok csendben történnek. A természet erői úgy dolgoznak. A nagy kövek így születnek. Az élet piacán a kikiáltó bódéjánál hétköznapi dolgok történnek. Lelkemben is így van. Igazi nagy dolog a kápolna magányában megy végbe. Itt fordul az élet. Itt születnek nagy ideák, kemény elhatározások. Az élet magvának csírázása, kihajtása... Minden itt megy végbe.

Bef.: Keresem életem legjelentékenyebb fordulóit. Hogyan?... Hol?... De jutalmam is „abre nuntio...”. Földi, lelki, mennyei egyaránt.

* *

Mt 6,19-21:

„Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak. Ahol a kincsed, ott a szíved”.

Bev.: Kincskeresők járnak be egész világrészeket. Tarisznya, aranyás az eszköz. Lángoló szem, beesett arc, vágyakozó lélek. Szébb ambíciók is vannak. Ideáktól hajtott Kolumbusok, Newtonok dolgoznak, kutatnak...

1. Mit ad a föld?

Bélyeg van mindenben. Múlándó, szétmálk a kézben, különösen ha sokáig nézegetem. Arany, gyémánt –külső valami. Hírnév –ingadozó! Vagyon? Most a forradalom legjobban megmutatta... De ez csak földi. Szellemileg még értéktelenebb itt minden. Belső értékeket kell keresnem. De itt is hol a „quid hoc ad aeternitatem”?, és ha valóban nézem az aeternitatis szempontjából: akkor igazán nihil...

2. Mindenkinek van centrális gondolata, ami felé halad.

Amit óhajt, amit keres. Testit is. A szellemi világot is. Mi az egyén? Megélhetés? Szellemi vetés? Mindenesetre az utóbbi kell.

Bef.: Pap csak az lehet, aki így gondolkodik: jobbat tenni másat, emelni mindenkit. Ez a papi hivatal.

* *

Mt 6,24:

„Senki két úrnak nem szolgálhat: vagy gyűlöli az egyiket s szereti a másikat, vagy egyikhez ragaszkodik s a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak”.

Bev.: Van centrális gondolat, mely felé húzódik az ember. Mindenki. Nincs megosztódás. (Részletezendő!)

1. Az anyagi élet a centrum.

2. Szellemiek az értékek.

Bef.: Ez Evangélium. (Részletezendő!)

* *

Mt 8,1-4:

„Amikor lejött a hegyről, nagy sokaság követte. Akkor egy leprás lépett hozzá, leborult előtte és kérlelte: „Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem”. (Jézus) feléje nyújtá kezét, megérintette és így szólt hozzá: „Akarom, tisztulj meg!” Erre az tüstént megtisztult leprájától. Akkor Jézus azt mondta neki: „Nézd, ne mondd meg senkinek, hanem menj, mutasd meg magadat a papnak és ajánld föl az áldozatot, amit Mózes rendelt bizonyosságul nekik”.

Bev.: Vonzó segítőhöz vonzódnak...

1. Lejön az Úr a hegyről és követi a tömeg.

Hogyne követné, mikor: egyénisége, beszéde, cselekedete vonzó erő. – A mágnes vonz. A kincset keresik az emberek. Transwalbe is elmennek érte. Még az emlék is vonzó. Palesztinia szent földje... Hát még az élő személyiség! – A nép hozzánk is vonzódik. Papjaiban vezetőt talál. Most is. De csak akkor, ha ez az igazi krisztusi típus. Egyénisége vonzó, beszéde evangéliumi, élete: alter Christus! – Hát még ha érzi, hogy lehetne szólni neki: Domine – És ő tud.

Hogyne követné. Ha nem sekrestyés protokoll és protekció kell hozzá. Hisz mi is követtük így a lelkiatyát. Minket is fognak követni. Az Úr kincseinek szétosztói vagyunk...

2. Hálát adni, ha az Úr kegyelme érint.

Az idegen is tette. Örömmel tette. Hisz piszkos útszéli barlangból került az élők közé. De nemcsak szóval tenni. Tettel! Igazi oblatio az új élet. A természetfeletti. Mi is így teszünk. A népet is buzdítjuk. Higgyünk abban, hogy ez megy. Persze, nem lehet gramofonoknak lenni. Életerő kell, mely megragad. Aki maga éli ezt, az tudja.

Bef.: Add, Uram, hogy a szemináriumi élet igazi előkészület legyen, hogy belőlem ilyen egyéniség alakuljon! Amen.

* *

Mt 8,5-10:

„Amikor bement Kafarnaumba, egy százados járult hozzá és elpanaszolta: Uram, szolgálóm bénán fekszik otthon és szörnyen kínlódik.” (Jézus) így felelt: „Megyék és meggyógyítom”. A százados ezt válaszolta: „Uram, nem vagyok én méltó, hogy hajlékomba jöjj. Csak szólj, és szolgálóm meggyógyul. Jómagam, bár alárendelt ember vagyok, katonáknak parancsolok. Azt mondom egyiknek: Menj – elmegy; és a másíknak: Jöjj ide! hozzám jön; és szolgálómnak: Tedd ezt! – megteszi.” Amikor Jézus ezt hallotta, elsodálkozott és így szólt kísérőiehez: „Bizony mondom nektek, ekkora hitet senkinél sem találtam Izraelben!”.

Bev.: A hit ereje...

1. Az élet sok-sok baja megfekszi a lelket.

Fizikai bajai, szellemi erőpróbái, csapások, politikai, családi ügyek... Igazán nincs senki közülünk, aki nem érezné ezt: beteg a lélek... Orvost! Van-e ilyen bajok orvosa? Ír, de mindenre gyógyszer nem segít. Lélekmentés kell. Csak az segít. Ember... pap... végül az Úr!...A pap akkor segíthet, ha igazán az Isten helyettese.

2. Elég a szó. De a közelség a jobb.

A templom az Úr közelsége. Kilincs, küszöb, a vágyak fokmérője... Oda húzódok az Úrhoz. –A zsidó nép nem mutatott ekkora hitet. Miben bízunk mi? Az isteni segítségben. Lelki hatásban. Ez boldogít. Ez felemel. Nemcsak a fizikai változás emel!

Bef.: Elgondolom a kemény századost. Harcost... A Galileait. A zsidónak tartott századost. Odamegyek én is hasonló lélekkel.

* *

Mt 8,11-12:

„Sokan jönnek napkeletről és napnyugatról és letelepednek Ábrahám, Izsák és Jákob mellé a mennyek országában, az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségre. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz”.

Bev.: A pogány ember – és a Mester. A megtagadott nép fia – és az Úr!

1. Az egész világ megindul az Úr felé.

Nemcsak az utolsó ítélet szavára. Már most. A lélek megérzi az Úr indítását. Megy is. Mindenfelől támadnak hívások; de isteni hivatások is. Senki sem tudna igazán számot adni, miért jött. De vonzotta a lélek. A több élet szeretete. Ez nem semmi... Hát a lélek megindulása nem nagyobb kényszer, vágy a külsőségnél? –Ott kívülem, itt bennem!

2. A gógös ember csak magát tartja hivatottnak.

Farizeus szellem. Mindenkié az Úr. A bűnös kiváltképpen. Ez után elmegy...! A hivatott a hívó gondolatai szerint érez és cselekszik. És én? – Az életnek sebei vannak. De mik ezek? Ki nem elégített vágyak. Részvét kell. Megértés kell. Mi a kielégítés? Hol a gyógyítás? –Ereszkegy le az emberekhez! Szeresd őket! Meggyógyul a lelkek sebe. Meggyógyul a lelked sebe.

Bef.: Uram, ezt a lelket!...

* *

Mt 8,14-17:

„Amikor Jézus Péter házába ment, annak anyósát lázas betegen, ágyban találta. Megérintette kezét, mire elhagyta a láz. Fölkelt és szolgált neki. Mikor beesteledett, sok ördögtől megszállott embert vittek hozzá. Szavával kiűzte a gonoszlelkeket és minden beteget meggyógyított. Így beteljesedett Izaiás próféta jövendölése: „Ő elvette betegségeinket és bajainkat hordozta”.

Bev.: Az Úr munkáját nem szabja meg a fáradtság. Dolgozik tovább. – Nézem Őt, a tevékenyt.

1. A jó tettek sokasága.

Mindenütt és állandóan cselekedett. Beszélt a hegyen, de tett az úton, útfélen. És mi? Az okoskodások sokat elnyomorítanak. Tenni, tenni, vigasztalni, sebeket gyógyítani... Ilyen szerető lelkekké alakulni! – Hogy vagyok ezzel?...

2. Hálás lélek!

Nemcsak az, akivel tettem jót, de én hogy tettem jót? Nagy dolog ez. Honnan vettem? „De meo Deo”. Ez fontos. Tehát a hálás lélek bennem is éljen. Csak így tudok dolgozni. Mint a hold a fényt a naptól veszi. Életet adni, mint a szőlővessző. –Hálás vagyok érte.

3. Ipse infirmitates. A keresztet, a halált elviselni. Krisztus előrelátta az emberiséget. A nagy lelkeknek fáj a jövő. Vannak, akik összerogynak a súly alatt, Krisztus magára vette. – És mi?... Viseljük-e a más baját, szenvedését? Együtt érzünk-e az emberiséggel? Pásztorok vagyunk, vagy béresek? Ez kell: tudni valamit tenni értük.

Bef.: Uram, ebből a teherből minél többet!

* *

Mt 8,18-22:

„Jézus nagy sokaságot látott maga körül, meghagyta tehát, hogy keljenek át a túlsó partra. Akkor egy írástudó lépett hozzá és így szólt: „Mester, követlek téged, bárhová mégy”. Jézus figyelmeztette: „A rókának odúja van, az ég madarának fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa a fejét”. Egy másik tanítványa kérte: „Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek és eltemessem atyámat”. Krisztus azonban így felelt: „Kövess engem és hagyd a holtakra, hadd temessék halottaikat”.

Bev.: Krisztus egyénisége vonz. Írástudó, ingadozó, temetni akaró is hozzá akar szegődni.

1. „Veled megyek!”

Könnyű mondani! Hisz csodákat tevő, fenséges tanítást mondott. Szeretetet öröm lehet követni. A virágok között szeret járni az ember. Bár ilyen lenne a világ! De ez a Krisztus igazi útja? Ez csak paradicsomi út lenne. – Palesztinია sivatagja fel egészen a Golgotáig...! Ez már nehéz út! „Széles út” – a rosszak útja. „Szoros a kapu” – a jók útja. Az utóbbi itt a földön nehéz, a vége Kálvária, de a mennyben Isten dicsősége vár.

2. És tudnék-e, akarnék-e ezen menni?

Az otthon meleg fészket keresi az ember. A madár megbúvik, a róka is a barlangba húzódik. Te is otthont szeretnél nálam, jó ember. De ez nincs. Az ég és a föld tere minden. De emberi értelemben nincs fejevékony. Annak kicsiség a puha otthon... Van-e erőd így nézni? Így átfogni a világot? Pap akarsz lenni. Így is?!

3. Miért tekintesz hátra?

Aki az ekeszarvára tette a kezét, az jöjjön. Aki megtalálta az elrejtett kincset, az ne turkáljon tovább. Különben is ne temess! Nem arra vagy hivatott, hogy sírgödröket vájj! Az angyalok harsonázó serege nem menne temetni. Te is embereket, lelkeket fogsz feltámasztani. Örülj és kövess!

Bef.: Fenséges és szép munka! Add, óh Uram, nekem!

* *

Mt 8,23-26:

„Bárkába szállt és tanítványai követték. Egyszerre csak heves vihar támadt a tavon, úgy hogy a hullámok elborították a bárkát. Ő azonban aludt. (Tanítványai) fölkeltek és kérelték: „Uram, ments meg (minket), elveszünk!” (Jézus) rájuk szólt: „Mit féltetek, ti kicsinyhitűek!” Aztán fölkel, parancsolt a szélvésznek és a víznek, mire nagy csend lett”.

Bev.: Zúgó vihar – és gyenge csónak. A Végtelen Teremtő ereje – és a kis ember karja. Mi segíthet? A személyes Isten beavatkozó szava.

1. A világok tombolását látom a képben.

Politikai alakulatokat... Új világokat... Forradalmi: autokratikus, demokratikus, szocialisztikus, oligarchikus gondolatokat... Gondolatok: újak... régiek... Fel-kavarók. Érzelmi életben is. Új és új forrongások. Lelki képzetek. Mi ez? „Ipse vero...” Hol az Úr? Ledül a becsület trónja, elvesz a tiszta erkölcs... gyászolnak az igazak... Gyászolják az igazságot... Hol az Úr?... „Ipse...” **És én?** Érzem-e ezen az emberi művön... politikában... társadalomban... erkölcsi gondolatvilágban... az emberi mocsárnak jellegét? Érzem-e, hogy halász vagyok? Keresem-e az Urat?

2. Domine salve! Harsong a levegőben! Templomban, elégiákban, felkiáltásokban, természet szavában, egyesek kínjaiban... Rettenetes hangzavar. Én is felkiáltok. Keltegetem az Urat! Bizakodva! Nemcsak zajjal! Nem rettegek egész testemben. „Uram segíts meg, mert elveszünk!”

3. „Quid timidi?”

Kicsinyhitűeknek szól. Akik az Úr malmainak gyors őrlését hiszik. Akik csak temetést látnak. Keresztet csak a menet előtt visznek. A keresztre csak gyászfátyolt kötnek. Keresztet csak a fejfához tűznek. Dísznek. De nem a feltámadás reményének.

Bef.: Én az utóbbit teszem. Nem vagyok kishitű! De Uram, erősítsd hitemet. Én dolgozom is érdeklében. Nem érzelmösködöm, de hiszem is!

* *

Máté 8. fejezetének összefoglalása

Bev.: Az Úr csodatetteit mi magyarázza? Isteni szuverenitása a természet erői felett. – Van-e valami ebből bennünk?

1. Önmagamat illetőleg.

Bennem is van sok betegség, vihar. Tudom-e gyógyítani, csendesíteni? Mik ezek? Elégséges-e emberi kérdés, emberi hatalom? – Isteni kell! – Hogy szerezzem? Istentől kölcsönzöm.

2. Másokat illetőleg.

Alter Christus vagyok. Faciendes... Mediam. Tehát kell rendelkezniem ezekkel az erőkkel, hatalmakkal. Leereszkelem-e? Gyógyítok-e? Csendesítek-e? Mennyien jönnek! Hisz még a hitetlennek is feltűnik, hogy a paphoz mennyien mennek. Ő is ember. De nemcsak ember, Isten embere.

Bef.: Facta... A lelkeket megragadta az isteni erő, kiáradó hatalom.

* *

Mt 9,1-7:

„Erre ismét bárkába szállt, átkelt a tavon és lakóvárosába érkezett. Ott egy hordágyon fekvő bénát hoztak elébe. Hitük láttára Krisztus ezekkel a szavakkal fordult a bénához: „Bízzál fiam! Bocsánatot nyertek bűneid.” Néhány írástudó erre azt gondolta magában: „Ez káromkodik”. Jézus gondolataikba látva így szól: „Miért gondoltok rosszat magatokban? Mi könnyebb, ha azt mondom: bocsánatot nyernek bűneid? – vagy ha azt: Kelj föl és járj: Tudjátok meg tehát, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására”. Ezzel a bénához fordult: „Kelj föl, fogd az ágyadat és menj haza!” Az fölkel és hazament”.

Bev.: Szegény paralitikus. A szenvedés alatt nyögysz. De azután hallod az Úr szavát!...

1. A testi nyomorúság sokszor a büntől, de a bűn sokszor a testi nyomortól.

De profundis... De van ilyen de profundo vitae... Gyerek fejlődik, vergődik az élet salakja alatt és között. Vita vegetativa! Van-e ebben lendület? Felsőbb élettörekvés? Mert hisz mi a bűn? Életdekadencia. Törtetés-letörés. Rügyfakadás utáni dér. Az alsóbb keresése. Élvezet? Tudom-e magamban így nézni, tudom másban így látni? Érzem-e, hogy a nyomor és a bűn korrelatív?

2. „Remitto peccata tua ” – ezt mondja sokszor a pap.

De ez – ha csak ez–, akkor könnyen megnyugtató mondás lesz. De lesz-e ebben elég tevékeny szeretet? Hát igen! Első a lélek! Azt kell emelni, de úgy, hogy igazán **emelés** érezzen. Nem pusztán kijelenteni: remitto, **életcél**, **magas hivatást jelölni**. Perspektívát nyitni! Ez remittív. Ez felemelés a leszólással szemben. Hogy vagyok én? Érzem-e, teszem-e ezt?...

3. „Surge”. Igen, ez hang!

A lélek felkeltése után testi segítség. Tehát nem állok meg. Nem megyek el a szegény beteg mellett. Csak így teszek evangéliumi módon, ha odamegyek mellé. Szavam nem ad kenyeret, húst, de tán mást, megindítást ad. A szegénybe erőt visz. Hitet! „Fides tua te facit!” Teszem-e ezt? Van-e erre hajlamom?

Bef.: Uram, kegyelmet!!

* *

Mt 9,9-13:

„Jézus tovább folytatva útját, látta, hogy egy Máté nevű ember ül a vámnál. „Kövess engem!” – szólította meg. Az fölkel és követte. Mikor később annak házában asztalhoz ült, sok vámos és bűnös jött, s letelepedett Jézus és tanítványai közé. Ennek láttára a farizeusok megkérdezték tanítványait: „Miért eszik Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel?” Amikor Jézus ezt hallotta, megfelelt nekik: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Menjetek csak és tanuljátok meg mit tesz az: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket”.

Bev.: Az Úr folytatja útját és ahol lehet, ott jót cselekszik. Itt is realizálva látom: transziit

benefaciendo.

1. „Segrege me...”

A szent hivatás kegyelme. Tekintet nélkül a múltra. A választásoknál nem a kiváltságos lelkek ültek. Nem ok nélkül haragudtak rájuk a zsidók... Sőt még meg is nyúzták volna –meg is tették olykor– a fizetésre kötelezettet. Hisz enélkül nem fődözhatték volna nagy kiadásait. –Magamra nézek... Múltam... Nem köt-e a talentumhoz? De a hivatás a jövőnek szól. Átgýurni magamat és meghódítani másokat. Tudom-e ezt?

2. „Quara publiconis?”

A farizeus megvet. Az Úr leereszkedik. Az előbbi már kérdezi is: lehet-e a bűnösökkel együtt lenni? Ehhez fölény kell. Tudásban, erkölcsben, gondolkodásban. Mágnes, amely vonz. Tűz, amely melegít. Szeretet, amely magához ragad. Elragadtatás, amely csodálatot ébreszt. Van-e bennem? Mert csak így mehetek közéjük. A barát nemcsak önmagát tökéletesíti, a világi pap másokat is. Erre vagyok hivatva. – Azt gyógyítjuk, aki rászorul. De csak az, aki ért hozzá. Akinek adatik minőség. Egyébként méltán vágják oda: „Medice cura te...”

Bef.: Orvosa szeretnék lenni a lelkeknek!

* *

Mt 9,14-17:

„Akkor odamentek János és tanítványai és megkérdezték: „Hogy lehet az, hogy mi és a farizeusok (gyakran) böjtölünk, a te tanítványaid pedig nem böjtölnek?” Jézus így felelt: „Csak nem búsulhat a násznép, míg vele a vőlegény? Eljön a nap, mikor elviszik a vőlegényt: akkor majd böjtölnek. Senki sem tesz ócska ruhára nyers szövetből foltot, mert a ruha ép részét is eltépi és még nagyobb szakadás támad. Új bort sem töltenek régi tömlőkbe, különben kiszakadnak a tömlők, a bor kiömlik és a tömlők is tönkremennek. Az új bor új tömlőbe való, akkor mindkettő megmarad”.

Bev.: Az aszkéták követségének kérdése ez: miben látják a tökéletességet? Ezt tanulhatjuk tőlük; miben **kell** látni, ezt tanuljuk Krisztustól!

1. Lemondás.

Deseratum Judea a hazájuk. Értjük ezeket a sáskát és erdei mézet evő embereket! Az élettől való menekülés. Az ösztönök erős fékezése. Weltflucht! – És az Úr mit mond? Együttélés. Itt nem teher az élet, a törvény...

2. Hogy vagyok én?

Lesz idő? Távol az Úr! Úgy érezzük, hogy a társadalomban egyedi a lelkünk. Ez maga nagy ieunium. A hét szűk esztendő. De ezalatt más és más gonosz indítás tobzódik. Ezek ellen fizikai ieunium is kell. – Öröndetes! Erőgyűjtés. Hogyan állok ebben?...

Bev.: Keresni az Úrral való együttélést! Életboldogságot. Életörömöt! Örömmel veszem, könnyedé teszem életemet ilyen irányban.

* *

Mt 26,6-13:

„Amikor Jézus Betániában a leprás Simon házában tartózkodott, odajött hozzá egy asszony. Alabástrom edényben drága illatos olajat hozott, s az asztalnál ülőnek fejére öntötte. Ennek láttára a tanítványok elégedetlenkedtek. „Mire való ez a pazarlás? – mondták. Drágán el lehetett volna adni ezt, és árát ki lehetett volna osztani a szegények közt”. Jézus észrevette és így szólt hozzájuk: „Mit bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jót tett velem. Szegények mindig lesznek veletek, de én nem leszek mindig veletek. Ha ő most testemre öntötte ezt az olajat, a temetésemre tette. Bizony mondom nektek: Mindehütt a világon, ahol csak hirdetni fogják az evangéliumot, megemlékeznek majd arról is, amit ő tett”.

Bev.: Nézem a letelepülteket. A Krisztushoz járuló bűnöst. A szép jellemet.

1. Krisztus a bűnösök között.

Kiváló egyéniség. De leereszkedő. Nem mutatja a leereszkedést, de érezni. Nem keveredik közéjük. Más világot képvisel. De örömmel hallgatják. Van a szellemi világnak vonzó ereje, csak ügyesen kell tudni kezelni. Illat, amely szétárad. Kell, hogy ne csak szóban, de életben verődjék ki. –Így ma-

gad, a pap tevékeny élete is. Mások látják. Tettel prédikálni. Ügyelni, hogy életünk igazán beszédes legyen. Szép és jó beszéd. Megragadó exempla...

2. Pazarlás-e a dómok emelése, oltár állítása?

Hát minden a gyomoré legyen? A léleknek semmi? Hiszen a szép mindenkinek beszél... Egyetemes javakban való részesedés. Ne sajnáld a néptől az értéket. A szellemi érték a legnagyobb. A csengő arany, a telt gyomor a kevesebb jó. A lélekből kiszórt bőséges kincs nem perditio. De hisz nem fogják fel az emberek. Nem baj. Nem minden mag kel ki. Legalábbis nem azonnal. Majd! Majd! Bizalom!

Bef.: Örömmel áldozom a lelket is!

* *

Mt 26,14-16:

„Ezután egy a tizenkettő közül, a karióti Júdás, elment a főpapokhoz és így szólt: „Mit adtok nekem, ha kiszolgáltatom nektek őt?” Azok harminc ezüstpénzt adtak neki. Attól fogva csak a kedvező alkalmat kereste, hogy kiszolgáltassa őt nekik”.

Bev.: Jézust nézem, Aki környezetére nagy átalakító hatást gyakorol. Még a bűnösök is szeretik. Meghódolnak előtte. És mégis. Kiverődik-e a lelke minden emberen?

1. Karióti Júdáson?

Pedig Vele volt. Látott mindent. Együtt éltek. Csodák... Jövendölések... Apró és finom indítások... Nem lehet mindenkit megnyerni. – Nekünk sem. Az ember nem fog mindenkire egyforma hatást gyakorolni. Lassan, lassan megy... A mag... Nem mindenkinek kel ki... Sőt hatástalansága is hozzájárul... Kitartok ennek ellenére is! Azt a virágot nézem, amely termő...

2. 30 ezüstre becsülik.

Személyt, tanítást egyaránt. Szerény becsérték. –Bennem mire becsülik a személyt? Talán már a megvetettség szimbólumára... Papgyalázó szóval... Nem ismerve, érzéketlennek mondanak... De bízom Benne! Terjesztem... Egyéniség is vezet.

Bef.: Uram! A szolga nem lehet nagyobb az Uránál! Én is akkora akarok lenni, mint Te vagy!

* *

KI A MESTER?

Bev.: Lényegként keresztútról kell beszélünk. Tehát a keresztút az igazi út. – Hogyan akarjuk követni?

1. Krisztus élete keresztút.

3 és 1/2 évig. Ez nehezebb, mint az igazi út, mert állandó.

2. Életünk is ilyen.

Mi a legnehezebb? Az, hogy állandó ez az út. Nem az egyes nehézségek, de az állandó lemondás a nehéz. Uram! Ebben segíts!

3. Signum vitae aeternae.

Igen, mert az élet mást hirdet. Többet. De nem foghatót. Pogány, zsidó ellene mondott. Mi is, ha bűnös a lelkünk.

Bef.: Kövessük!...

* *

KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSE

Bev.: Csak rövid bevezetés legyen. Néhány gondolat... A legnagyobb szenvedésről...

1. Az Úr és a világ.

Külön egyéniség. Ki igazán Ő? A többi más... Érthető ellentét. Van vonzás, de van taszítás. Krisztus szeretetet hirdet és belsőséget. A farizealisztikus ember külsőségeken csüng. Krisztus a lelkeséget hirdeti, a farizeus a betűt. Krisztus a testvériséget, a farizeus a partikuláris judeizmust.

2. Két világ, mely exponenseinek küzdelme: a Kereszt.

Így lesz szimbólum is. Keresem, melyik felé hajlom. Lesz-e bennem Krisztus egyéniségéből? Bírom-e az ellentét nagy különbségét?

Bef.: Ezekkel a gondolatokkal lépek a kereszttúra és próbálok végigjárni.

* *

A KERESZT ÚTJA

Bev.: Az az igazi keresztút, amelyen éveken járunk: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Egész életen. Kitartással! –Míntha a Genezáret tavának két partja az ellentétes világok talaja lenne. Átkelni rajta nehéz. Hullámok csapkodnak. Kicsiny a csónak... Ebben ül az ember. A hullámok torlódnak!... Kitartok-e? De a pap még többet akar. Ő könyörög: Uram, szabadíts meg, mert elveszünk! De ugyanezen szavakkal hozzá is fordulnak az emberek... Van-e ereje, hogy felemelje karját és utat mutasson? –De mik ezek a nehézségek konkrétan?

1. Gyenge hajóban ülsz.

Nem látod az Urat és mégis hinned kell.

2. Hullámok támadnak.

Az ellentmondás hullámhegyei. Signum ... Állandó meggyalázás.

3. A part oly ködös és távoli.

Örök élet! – A földi élet oly közel és csábító...

Bef.: Mit tegyek? Nehéz az állandó kitartás. Ez út! A keresztút! Uram, ez kemény! Ez férfinak való munka és lelkemben rezonanciája ezt mondja: ez így kell, ezt óhajtom, ez így is van. Uram, Istenem!

* *

MI SEGÍT A KERESZTÚTON?

Bev.: Nagy a nehézség, nagy a veszély. Mi segít?

1. Természetes erők.

- Elszántság, mely tudásból, világnézetből fakad.
- Dolgozom. Evezek, hogy a hajó jól menjen.
- Küzdök, izzadok. De keménnyé formálok emberi formámat. Nem öltök más színt, ha más a környezet. Életörömökben tisztákat keresek.

2. Természetfeletti erők.

- Bizalom Krisztusban. Szavainak erőiben bízom. Ego vici mundum. Próbálok ezt tartani.
- Élettel tapadok Krisztushoz. Jól, tisztán élek. A szennyes élet rávetíti sötéttségét az elvekre. A tiszta élet is. Ilyent élek.
- Másokat is erre viszek. Ez természetfölötti örömöket ad.

Bef.: Így kiállok a vihart. Kedélyemet lenyomja, de meg nem töri!

* *

DE LUCE VERA

Bev.: Prométheuszról mondják, hogy tüzet hozott az égből. – A sötétséget elűző és a látni akarókat vonzó... Ne vitázzunk most a gyakorlati értékét tekintve. – A fény először **elvakító** és **vonzó**. Persze, a fő kérdés: milyen fény után menjen az ember? Ne felejtsük: a kérdés elméleti részét tegye **gyakorlati-vá** az igaz lelkiismeretvizsgálás!

1. Lux mundi?

Quid sit? – Tenebrare... Gaudia...

a) Hívogató – lidércjárás... Reklámok fényözöne... Színpadok rivaldafénye... Sohasem enged bánkódni. – Kérdezzük csak: hogyan hívogatót és hívogatót **engem**?

α) Boldog földi élet...

β) Nagyobb rang és hatalom.

b) Édes – utána keserű. Végén – a bukások után- lélekmarkosítás világába vezető... Hogyan jártam ennek nyomán?...

2. Lux Christi?

Quid sit? – Crux, sacrificiens... Mit mutat?

a) Az élet áldozat. Krisztus is ezt mutatja. Mit áldozok?

α) Sacrificiens tempori...

β) Sacrificiens realitis...

γ) Sacrificiens bonum... A nagy „fordulat emberei” ezt mutatják. – Az áldozat – **lényeges** része az életnek. Ezért van az, hogy a Kereszt a sötétség réme, a pogányok botrányköve, de nekünk – húsvéti fényben – az élet útjelzője.

3. Az áldozat élettűzet lobbant.

Tőlem is ezt várja. De hol látom?

a) Mások életében? Pellico S.: „Börtöneim”... O. Wilde: „De profundis”... **Ez a szenvedés** szülte a jobb életet.

b) És magaméban? – Vajon a „terített asztal”, a V. Hugo „Nyomorultak”-ban rajzolta főpapi palota, vagy a szt.Pál remete holló hozta kenyere és barlangja volt-e az élet igazi otthona?... „Crux Christi” – „ver hominis”. – **Hogyan** láttam és hogyan **akarom** látni?...

Bef.: És **ilyen** embernek mi a körzete? Vonzó körzet... (**Gibbons** bíboros és a dollár...).

* *

„LUCE TUA DIRIGE”

(Elhagyjam a lidércfényeket! – Illuminatio)

Bev.: Ez az elhagyás – lélekkéfénylobbantás. Ennek nyomán mi történik?

1. Elködösítem értéküket.

Már látok. Már határozok. – Calderon: „Világszínpad”... Madách: „Ember küzdj és bízva bíz-zál!”...

2. De értékelem a lelkieket.

Robinson első imája... Az élet Isten szent kertje. De úgy nézem és élvezem, ahogyan azt az égi Atya teremtette.

Bef.: Térden állok, fejet hajtok és a földi csillanás fényeitől visszahúzódok. Zengjen lelkemen át (Beethoven): „Dicsóít Téged, nagy égi Teremtő...”!

* *

DE CRUCE VERA

Bev.: Crux – realis: terribilis (Visio hominis)... Quo me vertam?... Az áldozati Vér tisztítja a Belő-le hörpintő lelket. – Ébredszik lelkem értelme...

1. **Crux – exultata et glorificata** (Cantus coelistis).

2. **Crux – omnes trahens** (Cantus hominis).

3. **Crux – redimens** (Vera divinitus)!

Bef.: Ad crucem et sic pervenies – ad lucem aeternam. – Deo gratias!!

* *

A KERESZT ÉRTÉKE

Bev.: Hogy lehet értékelni a „keresztet”?...

1. Mivé alakít bennünket a kereszt?

a) Belső lélekmunkássá.

b) Külső életszolgává.

2. Miképpen lesz a kereszt híveink üdve?

- a) Állandó hirdetés – szóval.
- b) Állandó követés – lélekkel.

3. Kitar-e az ember életében a kereszt ereje? (Perseverantia finalis)

- a) Szeretet-áldozat a kereszt.
- b) A szeretet pedig örök.

Bef.: Ave crux!

* *

PER CRUCEM –AD LUCEM!

Bev.: Kereszt az emberen a munka, az iskola, az idő nehézsége, a szenvedése, a fizikai baj. De mindez könnyű. A legnagyobb kereszt a lelki kín, amely akkor támad, ha látjuk, hogy azok az értékek, melyekért mindent adtunk és adunk, értéktelenségnek mondatnak. – De ez a kereszt jó. Végül is édes, mert felvetik élénken a következő kérdéseket.

1. Van-e bennem isteni hivatás –papi munkára?

Eddigi papi életem?... Múltam és próbálkozásaim?... Régi kenyér – mostani Kenyér. Van-e erre hivatásom?

2. Van-e hitem, amely igazán odatapad Krisztushoz?

Rámnehezedik a kereszt, de érzem-e igazán, hogy a kereszt útja az igazi út? Tudok-e Szt. Pál lenni? Tudok-e Érte mint Igazságért szenvedni? Tudok-e dolgozni, hogy az igazi értékekért minden **áldozatra** kész legyek? Az anyagi ragaszkodást pedig semmire sem taksálom?

Bef.: Ezek azok a kérdések, amelyek felelete fényt vet egyéniségemre. Igazán: per cruce – ad lucem! Uram! Ezt a fényt! Amen.

* *

PER LUCEM – AD CRUCEM!

Bev.: Derűs kedély, tiszta gondolat, belső világosság, ez az igazi lux. Lux animae! Hová vezet? Ez a Kereszthez, Krisztushoz visz.

1. A Kereszt a tiszta lelkiesség szimbóluma.

Új világot, lelki világot hirdető Krisztus diadalma. Az ideális lélek hová menjen? Ennek ilyen kell. Krisztus!

2. A Kereszt a tiszta lélek nagy perspektívája.

Nem a halál jele. De a feltámadás záloga. Zászló! A tiszta léleknek nem kell pusztulás. Ő életet kér, életet követel, életet kap is!...

3. A Kereszt az élet derűjének végpontja.

Pihenteti a lelket. A fellegeteket eloszlatja. Ha Krisztus, hát én is. –Igazán a lux elvezet Krisztus Keresztjéhez.

Bef.: Uram, többet ebből a természetfeletti fényből, mely engem Tehozzád, a Te Keresztedhez vezet, annak értékét mutatja!

* *

MESTERÜNKEL A HEGYORMOKON...

1. beszéd: **A Quarantana hegységben** (szilencium és böjt)

2. beszéd: **Mesterünkkel a Tábor-hegyen**

3. beszéd: **Mesterünkkel a „Boldogság-hegyen”**

4. beszéd: **Mesterünkkel a Getszemáni kertben**

5. beszéd: **Mesterünkkel a Kálvárián**

6. beszéd: **Mesterünkkel az örök Hóreb-hegyen**

* *

SEMPER FIDELIS!

Ez a jelszó... (Elmélkedések – papnövendékek estéin)

1. elmélkedés: Ad Deum
2. elmélkedés: Ad Christum
3. elmélkedés: Ad verbum Dei
4. elmélkedés: Ad apostoles
5. elmélkedés: Ad successores
6. elmélkedés: Ad scientiam
7. elmélkedés: Ad praeceptor moralia
8. elmélkedés: Ad spiritualiam
9. elmélkedés: Ad plebem
10. elmélkedés: Ad animas afflictas
11. elmélkedés: Az aeternitatem

* *

IMMACULATA ÜNNEPE

Bev.: Himnuszos ünnep, derűs a decemberi télben. Illik másrészt, mert a fehérség ünnepe.

1. Immaculata.

Mi ez más, mint a büntelenség, makulátlanság diadal apothézise. A lélek mélyén él a vágy a büntelenség után. „Pintyőke világa” szépen megrajzolja azt a világot, melyben így élnek az emberek. Azért kedves a gyerek, mert tiszta szemén a lélek ártatlan üdesége csillog. A virág, mert benne a tisztaság szimbóluma villan. Ez a vágy az ősi megnyilvánulás. Ez a paradicsomi élet vágya. – De mennyire más a realitás. Ami az ember önmagában, van sok ösztön, alantasság, gyenge indulat... Szegény ember... Szegény én... Egyáltalán nem álmodozás-e ez? Hisz a mai élet még inkább mutatja mennyire állat az ember. Csak elhelyezkedni, csak bírni... Szakítani finom dolgokkal. Ölni, rabolni... Mindez majdnem kétségbe ejt. Hol és hogyan lesz itt segítség? Az ünnep erős kiáltás: **Van!** Van ilyen élet. Hiába tagadja az „élet”. Ez a hívő idealizmus. Ennek örülni tudok. – De hogy is ne lenne! Lehet-e földhöz tapadó, ki Istennel érintkezik? Lehet-e sár és föld, aki közvetlen kapcsolatban van az Úrral? Magam is közeledek az Úrhoz, Nála, Átala akarom magamat jobban tisztítani, tökéletesíteni. Tán mankón, tán törődötten... Porosan, mint a visszavonuló csapatok katonája. Nem immaculataként... De hiszem, hogy e forrás felüdít és megtisztít. – Itt az Úrral közvetlen viszonyban lévő: az Úr Anyja! Immaculata! Az ember: az Isten gondolata szerinti ember?... Bár mind ilyenek lennénk! Igazán vágy az elvesztett paradicsom után! Mily üde itt a levegő, harmatos a reggel, napfényes délelőtt, bíboros este... Helyette?... Nem. Bűn pedig ezt elgondolnom... De bízó idealizmus... Még ha összetörök is, mégis. Elöttem a szépséges embertípus, a szépség győzelme, a Szűzanya, az Immaculata!

2. Isten kiválasztottja: csak ilyen lehet. Az isteni típus nem lehet torzalak. Legtisztább, mert Isten Anyja. – Hol pihenhetett meg Noé galambja? Csak a rügyező fán. A zöld, üde hajtáson. A dög, a hulla hollónak, keselyűnek való. – Hol pihenhet meg az Úr Lelke? Ahol a lélek fejlődésbe megy át. Rügyfakadás: van. Tavasz. Mocsarat szárító. Holtnak látszó természetet fakasztó. A Szent Szűz lelkén átvo-nul ez a készséges, befogadóképes hangulat: „Ecce angelus Domini...” – A választottság alapja a lélek készséges volta. Magunk inklinációinak nem vagyunk ura, de gondolatainknak, érzéseinknek parancsolhatunk. Elérhetjük, hogy készségesek legyünk. –Hogy pihenhetne meg rajtam az Úr Lelke? Meghívhatna engem, mikor a természetfeletti csillogása, patinája nem érintett? Tuskó vagyok... Értéktelen cserépdarab... Lehet-e anyaga a művészi formának? A drágakő nem fog ide beilleni. – A választottság másik alapja: a nagyrahitottság. Nagyra! Kicsinyre bárki vállalkozik. Hordármunkára könnyen kapni embereket... De finom munkára nehezen! Hát minket igen finomra hív az Úr! Lelkek megfogása, lelkek alakítása, teremtése... Ez nagy hivatottság! Magam erői gyengék! Ima ereje titkosan segít és gyámolít. A Szent Szűzben ezt a finom érzületet nézem...

Bef.: Kongreganisták ünnepe ez! A tisztaság diadalmas ünnepe. A remény napja. Hogy is ne lenne! Hisz az életem vigasza, mert azt mondja: van tökéletes, büntelen élet! Bár ilyen lenne az enyém! Amen.

* *

AZ IMMACULATA SZOBOR

Bev.: Rögzíteni szeretném lelkemben az Immaculata gondolatait, de azok elszállnak. A Lourdes-i jelenés alakja megragad, és gondolataimat hozzáköthetem.

1. Az Immaculata a földön áll.

Azon jár, de kígyót tapos. A sáros földön, de a földön kúszó kígyót megveti. A győzelmes jó, az ideális gondolat is itt van. Bennünk és köztünk, de csak akkor győzedelmes, ha bünt, szenvedélyt taposó lesz. Ott, ahol nem nyílt rózsza, rózsanyílás lesz megjelenésekor. A lélek rózsája a papi ember megjelenésekor tárul. Bot nem virágozik ki, csak Áron vesszeje. Az ütésre emelt kéz lehanyatlik, ha megérti az emelő: előttem az Immaculata.

2. A fej fölött a csillagkoszorú.

Az elismerés. Az élet dícskoszorúja. A vita immaculata jutalma. Várom ezt, mert az életem végső befejezése. Örülök neki. Nem dolgozom hiába. Ez kell. Nem lélekkufárság. Lélekemelés, lélekkokozás. Néha ellankad az ember! Ilyenkor ez segít; neve: erő!

3. Kezéből fénysugár árad!

Istennél közbenjárónk! Anya szava a fiúnál. Értékes. Coriolanus meghajlik az agg Volumnia előtt. De kegyelem forrása. Mi ez? Nem patak, felcsörgedező víz, szikláról sziklára hulló hab. Lelki értékekről van itt szó. Maga az, hogy az Immaculata szobor gondolatokat ad, – kegyelem. Ez erő. De még milyeneket ad! Meglágýtja a durva lelkeket. Gyengédségre emel. A Szent Szűzben a női típust látjuk. Tiszteletet parancsoló! Más nővel szemben is! Ez is kegyelem! Hozzá fordul imánk! Bízó könyörgésünk! Ez is kegyelem! –Igazán érzem: a kegyelemnek Anyja.

Bef.: Így jelenik meg előttem a Szent Szűz! Így erősödik bennem képe. Örülök neki és kegyelettel óvom és hordom.

* *

ANNUNTIATIO B.V.M.

Bev.: Az Annuntiatio egy új világ kezdete. A messiási élet kikezdése... Új perspektíva... Amikor a szarvas ugrálni fog...

1. Hogy megy ez végbe?

Csendes, szépséges harmóniában. A forma: az ima. A követ: az Úr angyala. A hír: a szebb világ. Mikor?... A fatalisztikus külsőségek ledöntései. Ödipusz királyok tragédiái letűntek... Az ember belső értékei szerint méretik... Erkölcsi erők szerint ítéltetik... Saját cselekedetei szerint bírálják... Jó-sok, csillagok: félre! Öntudatos ember van itt! Annyira más az Annuntiatio! Új világot hirdet. Amazok: erőszak. Ezek: tavaszi napsugár. Amaz: anyagi életért, ez: szellemiért. Itt földi ember, az Annuntio-nál angyal az Úr követe.

2. A Szent Szűz felelete:

Ecce ancilla Domini! Lám, ez a kereszténység. A felsőbb erők előtti meghajlás. A hatalomban az Úr szavát látni, hallani. De mindig? Nem. Hisz lám, mostanában van sok jó, ami a földet akarja virágos kertté tenni. Ennyiben támogatom. Örömmel! Azután lelkiesítem lélekkel. Mintha Ibsen három országának realizálását látnám. Boldog föld és boldog lélek és mennyország.

3. Hallom-e én is az Úr követeit?

Lélekben, eszményekben? Feleletem a Szent Szűzének legyen!

Bef.: Uram, add, hogy halljam követeid szavát, add, hogy értsem, add, hogy kövessem! Amen.

* *

A RÓZSAFÜZÉR

Bev.: Október a rózsafüzér hónapja. Naponta mondjuk a Szent Szűz tiszteletére. Kérdés: mi a jelentősége?

1. Mi a rózsafüzér?

Igazi füzér, mely kis és nagy szemek váltakozásából alakul. Egyszerű és külsőleg alig értékes tárgy. De kegyelettel hordozzák a hívek. A jó hívő magával hordja, a katona magával viszi, a haldokló kezére csavarja, a halott a sírba viszi. – Valami külsőségesség talán? **Tárgy**, melyet az Egyház külsőleg nekünk ad? Vagy tán babonás tisztelet tárgya? Mindez ezt a kérdést foglalja magában: van-e vallási jelentősége a rózsafüzérnek? És mi ez a „vallási jelentőség”? Az, hogyha valamely tárgynak tárgyi mivoltát eltüntettem és lélekfejlesztő, a lélekre finom és titkos hatást gyakorló jelentőségét megérezem. És a rózsafüzér ilyen. Külső tárgyi füzér, de nem ez a lényeg. Itt a kereszttel kezdett, hitvallással folytatott, az Úr imáján és az angyali üdvözlégyen át összefűzött imáról van szó. Füzér az is, de már rózsák füzére. Az Úr és Egyház legszentebb imáinak füzére, melyet átszó a megváltás átgondolása. Szent füzér, mert imák fűzése, lélekre ható, mert Istennel való beszéd eszköze, áldást hozó, mert Egyházam áldása kíséri és kedves, mert a boldogságos Szűz tiszteletét célozza. – Gyermeki lélek van az öregben, férfiban egyaránt, ha Istennel való viszonyunkra gondolunk. Gyermeki lélek él bennünk akkor is, ha a Szent Szűzre, az Úr Anyjára, a mi Anyánkra gondolunk. Ki ne hordozná örömmel édesanyja képét? Emailba foglaljuk, arannyal övezzük és óraláncra függesztjük. Hát mennyei Anyánk szimbólumát? Azt is magunkkal hordozzuk, szeretettel és kegyelettel megcsókoljuk. De nem mint külső és tárgyi füzért, hanem mint a Szent Szűz tiszteletének szimbólumát.

2. A rózsafüzér tárgyi mivolta eltűnt előlünk.

Imák füzére, a legszentebb imák füzére lett. De csak ennyi? Titkosan szóló **credo** ez, melyben megcsendül az egész hitvallás. A régi keresztények megkeresztelkedés előtt elmondták a hitvallást. Amit tanultak, azt meg kellett vallaniuk. – De mi történik a mi rózsafüzér-imánkkal? Csak füzérbe, egymásutánba mondjuk a legszebb imákat? Csak keret ez, csupán kíséret. A vezető motívum a titkok egymásutánja, amely a megváltás tényén vezet végig bennünket. Olyan az imádsága, mint a nagy Lohengrin nyitány, melynek hatalmas zenekari kíséretén végigszól a Grál motívum, a tisztaság, szentség győzedelmes motívuma. Ez a kis futamszerű betét nem accidens, ez lényeg. A többi a kíséret. Vannak rajzok, amelyekben a vonalak csak háttérrel adnak. A képet a lap fehérsége adja, melyet a vonal kiemel. Pedig a kép a fontos, s azt valóban semmi sem színezi, csak kiemeli. A rózsafüzérben is a domináns elem a titkok elgondolása. Azt ajánljuk, hogy a rózsafüzér imádkozásánál a titkon gondolkodjunk, a többi szöveg inkább mellékes, de szent ima legyen.

Bef.: Befejezésül kérdem magamtól: hogy vagyok én ezzel a rózsafüzérrel? Kedves tárgyam, vagy tán csak olyan, mint bármely érem, vagy vallásos kegyetárgy? Érzem-e a belső, lelket fejlesztő jelenőségét és hatását? Emeli-e kegyeletemet, szeretetemet a Szent Szűz iránt, vagy csupán **külső** formája lesz imámnak? A hiba mindenesetre ott lesz, ha csak tárgynak, füzérnek és nem az Úr Jézus történelme imáinak, rózsafüzérének nézem. Értem-e és érzem-e, hogy hitem credoja? Vallom-e ezt a credot olyan áhítatos lélekkel, mint a régi keresztények a hit visszaadásakor? Tán csak recitálom és nem a titkok vezető gondolatát tartom szem előtt – meditálva!

Bef.: Uram, add, hogy ezt a kedves füzért legkedvesebb vallási kegyeletes tárgyaim között mindig megbecsülve szeretettel tartsam! Amen.

*

(változat:)

A RÓZSAFÜZÉR

(A Szent Szűz megdicsőítése; lelkünk megszentelése)

Bev.: Kedves tárgyam a rózsafüzér, mert vallási jelentősége van s mert hitemnek nyílt „credo”-ja lett. De kedves tárgyam a rózsafüzér, mert **imádkozása**: a Szent Szűz megdicsőítése és lelkem megszentelése.

1. Az Úr Jézus élettörténete fonalként húzódik végig a füzéren.

Megváltásának legnevezetesebb tetteit dicsőítem. Az Úr é a dicséret, de árad-e belőle az édesanyjára? A fiúnak nagysága az anyának dicsősége és büszkesége. Minden anya büszkén néz gyermekére, örömmel teszi el a babérleveleket, melyeket gyermeke koszorújából kitépett. Imakönyvébe teszi. Az evangéliumi asszony is megérezte ezt ... – És itt? Itt az Úr legnagyobb dicsőítése, élethivatásának tragikusnak látszó, de diadalmas betöltése történik. Hogyne áramlana dicsőség az Édesanyjára, mert Szent Fiát dicsőítem, azért őt a Fia révén. De továbbá: az angyali üdvözlettel köszöntöm mindig a

Szent Szüzet a legnagyobbal, amivel valakit köszönteni lehet: ember vagyok, emberi száj, emberi beszéd, de angyali gondolat hangzik: dicsőítése a Szent Szűznek, mert őt a legszentebb üdvözlettel magamagát magasztalom. Majd az örvendetes tized azzal is kitünteti, hogy általa kaptuk az Urat. Hogyne volna ez a legnagyobb dicséret! – Végül nézz a Szent Szűz szobrára: kezén a rózsafüzér, lábán a titkos értelmű rózsza. – A Lourdes-i jelenésnél a Szent Szűznél van a rózsafüzér. A szimbolizálásnál azt a tárgyat használjuk, ami valakire a legmegtisztelőbb, vagy legjellegzetesebb. A vértanúnál a bárdot, Szt. Lőrincnél a rostélyt, Szt. Sebestyén-nél a nyilat, a Szent Szűznél a legmegtisztelőbbet, amit maga is választott: a rózsafüzért... Örömmel és szeretettel mondom, mert vele valóban megdicsőítem menyeyei Anyámat.

2. Ámde van-e ennek az imádságnak visszaható ereje is?

A hit megvallása a Szent Szűz dicsőítésére is visszahat, a lélekre is, és a kegyelemnek forrása, a léleknek megszentelése lesz. Közbenjárónak mondja a dogmatika. A kegyelmek kútforrása, a kegyelemnek Anyja. Bízom benne, hogy bennem is ez lesz. De hogyan? Milyen kegyelmeké?

a) Megadja vagy növeli bennem a kegyeletes lelkületet. Ez kegyelem! Ne legyek cinikus, érzéketlen a szent és megszentelt dolgokkal szemben. A kegyelet a kis dolgokban is felfedezi jelentőségüket. A kis füzérnek hordozása és imádkozása más vallási tárgyak kegyeletére is tanít.

b) A Szent Szűz iránti bizalomnak további forrása lesz. Ez is kegyelem! Ha a Szent Szűz védelme alatt élek, **lelki életemet** is védettnek érzem. Nem testi életet kell itt nézni. Vallásos régióban járok, lelki védelmet és segítséget keresek.

c) Fejlődik szeretetem az Úr Jézus megváltó ténye iránt. De milyen nagy kegyelem ez! Krisztus úgy jelenik meg előttem, mint élő, a földön járó, értem szenvedő Ember. Olyan Ember, Ki Isten is egy személyben, Ki mindent értünk tett. Ezek gyakorlati jelentőségűek! Azért szokták azt mondani, hogy aki a rózsafüzért mondja, azt a Szent Szűz el nem hagyhatja. Ezek a titkos lelki erők fejlődnek benne. Felgyülemlenek, és ha kissé el is tér a helyes útról, később visszakerül oda. A lelket úgy hangolják, hogy valóban vissza kell térni az Úrhoz. Ez mind kegyelem, mely a lélek törvényei révén realizálódik.

Bef.: Szeretettel, kegyelettel hordom és mondom ezt a rózsafüzért jó menyeyei Anyám dicsőítésére, de másrészt lelkem megszentelésére. Uram, add, hogy e kettős célt elérhessem a rózsafüzér buzgó imádkozásával. Amen.

* *

ALMA REDEMPTORIS MATER

Bev.: Az adventi ének a Szent Szűzben bízók imádsága. Az „Alma Redemptoris Mater” az emberiség reménye, mert általa nyerjük az emberiség Megváltóját.

1. Alma Mater coeli manuens.

A földet taposó ember az eget keresi. Mit nyújt neki a föld? Életet ad, de azt anélkül, hogy tudná hogyan és miért. Öntudatos, nagy érték ez, de valami mély titokzatosság jellemzi. Az öntudat oly nagy hatalom, hogy az ember elkáprázva tekint bele. Igazán áll Prohászka mondása: az ember benne van a világban, de a világ elfér az ember lelkében. Aztán ennek az életnek idejét örömmel, fájdalommal tölti ki. Mik ezek? Honnan? Hogyan? Miért? Mind kínzó kérdések, de feleletet nem adnak. Csak érezzük, hogy így vannak. Munka, fáradság, véletlen adja egyiket, másikat is. Aki nem gondolkodik, az természetesnek találja, hogy mindez így van. A földművesnek boldogsága a föld terménye, a családapának a család fejlődése, de ugyanennek fájdalom ezek vesztesége. Épp az a rettenetes, hogy itt minden **határolt** és korlátolt. Pedig a világ, a föld ajándékaihoz hozzátartozik ez. –De a lélek vágyaihoz pedig a végtelenség tartozik. Messze-messze nyúlik vágyakban, élni akarásban, emlékezésben, a jövő elgondolásában. Mind-mind ennek a mélységes ösztönnek reflexe. Halottainkkal összeköt a szeretet. Cselekvéseik, gyűjtött erők romjait nem szeretnénk látni. Nem tudunk ott állni a félig épített templom mellett. Be akarnánk lépni a kész műbe. Ez a végtelen tökéletesség vágya. Az életből átlépni kell. Van halál. De van porta coeli is. A mennyek kapuja. Nem faragott fából, nem kapussal. De étellel. Az Immaculata: az örök életnek kapuja. Mikor a Szent Szüzet nézem, ezen életkapu előtt érzem magamat. Nagy, életre kiható elhatározással tényleg belépek a mennyek kapuin is.

2. Stella maris.

Kell-e fény, vezető csillag az élet tengerén? A hajós tanulja a járást, de megtanulhatja. Az élet viharos hajózás. Sok itt a hajótörés. A merész, a vakmerő vállalkozó a sziklákon roncsolódik széjjel, a

gyáva a part mellett evickél. De az élet belesodor, akarva, nem akarva, a mélyre. Olyan az élet, mint a legendás csábító szirén, ki magához húzza, a mélyre húzza a hajóst. Aztán elvész a látható part. Kelle-ne világító torony. Az ész segít sokat, de nem mindent. Sok az erkölcsi hajótörés. Családi tragédiák, bűnök sorozata, lezüllött élet egészen a mélység mélyéig. Szegény élethajós. Szegény jó ember. Sokszor van a parton jótékony lélek, ki felsegít, de többször van zúzódás, sőt zúgolódó kétségbeesés. Inog az egész. A becsület kevés. Kicsiny a kötőereje. Nagy próbánál meginog. Quid nunc? Megint az Immaculata jut az eszembe, az immaculata vita típusa. Ez lehet vezető csillag. Imbolygó fény. Néha mintha kialudna... Nem erős... Már a villanás is csillan. Ez húz. De a hívő azt érzi, azt hiszi, abban bízik, hogy ez az egyetlen, igaz valóság. Efelé irányítom életemet. Ismét odajutok: a győzelmes idealizmusban való megnyugvó hit...

Bef.: Alma Redemptoris Mater, ave! Csillag vagy, vezetsz, menny kapuja vagy, mely életbefejezéshez juttatsz. Lélekkel mondom az imát: „nunc et in hora mortis nostrae. Amen.”

* *

GÁBRIEL...

Bev.: **A Szent Szűz üdvözlete** az Úr angyalának szava: angelus Domini!

Most én emberi ajkon hordom ezt is: Ave! Nem méltó dicséret, hisz az én ajkamon más ave is csendült. Ave! –mondom. Ave vita! Ave delicis! Ave peccatam! Utána mondom: Ave Virgo Maria! De stílszerű ugye, ha refrénként belecsendül: peccatorum miserere! De nem akarok melankóliát! Fáj nekem, ha mindig elégiát kell zengenem! Ha nyögöm mindig a bűn súlyát. Szeretnék énekelni, dalos pacsirtaként énekelni. Tisztaság kell a léleknek! Keresem is ezt! Ez a derűs, Avet éneklő lélek nem fogja keresni a bűnt! Ez virgo lelkület. Régi aszkéta azt hitte, hogy úgy törí le lelkében a bűn erejét, ha megkorbácsolja magát. Szt. Benedek csalán közé dobja magát. Szt. Imre herceg a pusztaság földön fekszik. Szt. Ferenc óta dalolni kellene az igazi aszkétának. Örülni az élet szépségének. Ez nem negatívum, de pozitív életöröm. Ez kell. Ez felüdít, a lelket megtölti. Ez felemel, boldogságot ad. Tevékenységre serkent, lendít, munkára biztat. Így himnuszos a lélek. Méltán énekelhetem Gábiel angyallal: Ave, ave Maria!

Bef.: Virgo Maria, te a papság ereje, kitartása vagy!

* *

„KÖZELEDIK AZ ÚR...”

Bev.: „Augustus császár rendeletet bocsátott ki...” (Lk 2,1).

1. Összeíráttak az emberek.

Senki sem gondolt arra, hogy egy nagyon jelentős lélekkel több van itt. Ki az? Az Úr! Aki az egész világ Ura, Istenember lett, hogy az ember Isten fia legyen.

2. Nincs hatalmas keret.

Diadalív. Transparens! De mi több? Az éltető erő, vagy a győzedelmes hatalom? Napfény, harmat, erő, lelki hatás! Vagy dinamit! Robbanás! Ez utóbbi Istene a tizedik parancsolat Istene. Az előbbi a karácsony Istenembere...

3. Pompa – fény? Helyette **egyszerű karám**. Útszéli csárda. Vendégfogadó. De mi az igazi fény? Ami el nem múlhat. A nap, a csillag, a villany, a gyöngy, a szövet, mind eltűnik. De a lélek tisztasága, üdesége, örök érték.

Bef.: Igazi fény. Ezt körülveszi a Szent Szűz, Szt. József, az egyszerű pásztorok!!

* *

A PÁSZTOROK LELKÜLETE...

Bev.: Pásztorok valának... Daróc, saru, bot. Ez a külső forma. Ezek hordozói az első Úr-imádók.

1. De a belső világ milyen?

Ez a döntő. Készséges, öröm jellemzi ezen embereket. Angyali szóra mennek. – Minket hív-e an-

gyali szó? Az Úr követének szava, a léleknek szava hívó. De csak ki hallja? Aki egyszerű, nem felfuvalkodó. Aki pásztor lélek.

2. Mi a pásztorok hódolata?

Egyszerű bárány. Kis ajándék. De lélekből jön. Nagyobb, mint amit látni lehetne. Amit a **lélekben** hordoznak és hoznak. Ez az Úr Jézusnak kedvesebb.

Bef.: Mi az utóbbival jövünk. A gyermek Jézusnak lelkünket hozzuk.

* *

SZENT JÓZSEF

Bev.: Szobrokat, piramisokat a nagystíliú embereknek, egyéniségeknek emelnek. A hangya parány nem számíthat erre. Az emberi életben is kis és nagy stíl van. Szent József látszólag az előbbiben él, mégis úgy nézem, mint választott lelket. – Azért, mert a munka választottsága nem a munka nagyságától függ, de attól: 1) ki hívja? Hivatott-e? És: 2) hogyan teljesíti hivatását?

1. Szent József hivatott ember.

Az Úr hívta. A Szent Szűz mellé állította. Álomlátó. Érzékeny. Elfogadja a Szent Születet. Elkíséri nehéz nélkülözéseiben. Mert hivatott. Ezért a hivatások patrónusa. Milyen vagyok én? Érzem-e a hivatottságomat? Miben? Van-e érzékenységem a finom, indító kegyelmekkel szemben? Látok-e szent ideálokat? Indítanak-e? Vagyok-e ilyen értelemben álomlátó? Mert ilyennek kell lennem! Szent József! Imádkozom, hogy ilyen legyek.

2. A hivatás teljesítése fontos.

Szent József ács. Dolgos. Az Úr Jézusért. Kenyérért! Életért! Védi a Kisdedet. Fárad Érte. – iránk milyen munka vár? Az Úrért mennyit tudok? Néhányra kicsinyes falu... völgy... rejtek... Másra pozíció, vezetés... Hogyan? Egyforma lélekkel! Hisz az Úrért történik. Ne csak kapaszkodjam, ne csak akkor nyugodjam meg, ha előnyös!

Bef.: Mindig egyforma lélekkel!

* *

AZ ÚR NÉVÜNNEPE

Bev.: A család ünnepe a névünnep. Köszöntő vers. – Minek képzeli az ember az Úr Jézust? A név ugyanis szimbólum.

1. Gyermek.

Aranyhajú gyermeknek képzeli. Hozzá szeretettel emelkedik fel.

2. Az élet terhét, bűnét viselő Ember.

A Getszemáninak, a Keresztet vivőnek képzeli. Ez előtt a Jézus előtt az ember nem verset mond, de nyög: bocsánatot, erőt adj nekem!...

3. Szellemileg küzdő Ember.

Így: „Ego sum via, veritas et vita” (Jn 14,6). Útmutató, jelszó! Itt sem mond verset az ember. De örömeinek! Himnusz! Van Vezetőm!

Bef.: Így ez a név mindenkinek ünnepe. Igazi Atya ünnep. A gyermekeknek, az embereknek ünnepe.

* *

ERAT JOANNES...

Bev.: A Jordán partján áll az Úr követe. Beszéde kemény, acélos. „Parate vias Domini...”. Ruhája teveszőr, eledele sáska és méz. Mindez szimbólum. A külsőség kevésbé becsülésének és a lélek értékei előtérbe helyezésének szimbóluma. Az egészet jellemzi: az önmegtagadás embere!

1. A ruházat.

Külsőség. A komoly gondolkodáshoz komoly öltöny kell. Ez dokumentálja a gondolkodást. A papi élet külső csínt tételez fel. Nem lakhatunk a folyók partján, teveszőrbe sem bújhatunk. A mai kultú-

ra többet kíván. Igényt támaszt a nép is. Nem mehetünk foszlott gúnyában. De ez nem is emel. De a keresettség is hiba. Ez dendiség. Szoba, ruha, ha tiszta, emeli a lelket. Tekintélyt ad a szónak. Már itt ügyelni erre!

2. Élelme erdei méz... Az egyszerűség megszeretése. Az életöröm ne az legyen, amit eszünk.

„Nem csak kenyérral él az ember” (Lk 4,4)... Vádolják a papságot, hogy mértéktelen. Van benne valami. Lélektanilag megértem. Ebben keres anyagi örömet. De elítélem. Túlzás. „Spiritus – omnis!”. Szellemet kell keresni és találni. Ez a fő. Az önmegtágadás szellemének kell belevésődnie a pap lelkébe. Ha valami lemondással jár, azt meg kell tenni. Ez igen fontos. Lelki fejlesztés szempontjából fontos. A papnak igen nagy szüksége van arra, hogy ilyen belső erővel legyen ellátva. Nem tudna egyébként ellenállni a kísértéseknek. Az pedig lesz bőven. A test megfékezéséhez szükséges ez: nem minden a testnek! Hogy vagyok ezekkel? Milyen a gondolkodásom, érzületem?...

Bef.: Az Úr követének típusát keresem. Nincs szebb, nincs kiemelkedőbb, mint Szt. Jánosé. A készséges, lemondó, önzetlen léleké! Elöttem lebeg sokszor, szeretettel gondolok reá, követni akarom őt életem folyamán! – Kimegy a nép a Jordánhoz. Vágyódik a szó, a tanítás után. Ez belső ösztön. **Akkor**, ha kivételes egyéniséget ismer. Ilyen a pap, ha **beszéde kivételes**. – És én?... Eréllyel és fel-sőbbségérzettel ki léphet fel? Akinek **élete** olyan kivételes. Szava lélekből fakad. – Ilyen-e a pap?... És én?...

* *

EPIPHANIA VIGILIÁJÁN

Bev.: Mágusok jönnek és ajándékokat hoznak. Csillag vezet ebben a sejtelmes, sötét világban.

1. Az élet sötét.

Elméleti okokból. Igazságot, fényt keresünk benne. Sötét érzelmileg. Szenvedünk. Bizonytalankodunk. Fényt, vigaszt keresünk. Magunk vagyunk, kik csillagot keresünk. Hol van ez? Csak Isten lehet, Aki megnyugtat... Eljutunk Betlehembe...

2. De lehetünk mi is az Úr által küldött igazság képviselői.

Akkor hozzánk tódul a nép. Mert mindenki keres, kutat. Ha megsejtik, hogy valahol próféta van, vagy titkos csillag támad, azonnal útnak indulnak. Mennek és hozzátok jönnek: urak, gyári munkások, bukott emberek... Az Urat szimbolizáljátok! Örüljete! Nagy kincs!

Bef.: Mágusok és vonzó mágnesek! Ez a kettős gondolat legyen az Epiphania gondolata.

* *

PÁLMAVASÁRNAP

Bev.: A diadalmak útja a keresztút. Örvend Jeruzsálem. Bevonul a Mester. – Megteszi-e ezt a két utat Krisztus követője is?

1. Diadal kísér?

Sokszor öröm. Megelégedettség. Tapasztaltam előrehaladásomat. Sikereimet. Célt érek. Ez örömmel tölt el. –Hozsannát kiált a nép. Hozsanna támad a lélekben is. Papi céljaim: lelkek megmentése, lelkek nevelése, oktatás. Fenséges sikerek... Emberek megnyugvása... Hozsanna!

2. De ez az út keresztút is.

A papságra sokszor kiáltanak halált. Mert nem értik. Azt hiszik, nem dolgozik. De ez azért van, mert nem érzik a finom munkát. – Rálépek erre az útra is bátran, Krisztus is megtette.

Bef.: Sem hiúság, külső dicsőség, sem igazolatlan vád nem gátol. Bátran előre, Krisztus hív! Követem Öt! – Fény után homály, de homály után biztosan fény!

* *

„AZ EMBERTÍPUSOK” – MINDENSZENTEK ÜNNEPE

Bev.: Az individualizmus korát élve, szinte tele van az ember az egyéniség hangsúlyozásával. Minden ember individuum. Igaz. De bizonyos stílus vonások észlelhetők rajtuk és így kategóriákba fog-

lalhatók. Melyek ezek a kategóriák?

1. Első a vulgus, a néptömeg.

A gondolat nélkül lármás, vezetett nép. A felséges hatalom, mely már a római uralom idején vitézkedett hatalmával, mellyel élni nem tudott. Ezek mind egyéniségek, de olyanok, melyeken nem verődnek ki az egyéni vonások. Húzzák az igát is, ha nyakukba dobják. A jelszavak dominálják. Nem disztingvált elemek! Filiszter lelkek, kik hétköznapiasan pergetik le életüket. Ezek az élet alsóbb rétegei.

2. Szellemiebbek is vannak.

Ezek kivételesek. Ezek már típusok. A kiemelkedők, az „Übermensch”-ek: a kultúrában, kik az életnek boldogabbá tevésén fáradoznak. Ezek a szellemóriások, kik belátnak messzeségekbe, felfedezéseik nagyot produkálnak. Mások külső szép indításra produkálnak műremekeket. Ezek a művészeltek. Összefogják a vonalakat, színeket stb., mindezeket harmóniába! De ez nem az igazi.

3. Egyéni élet, mely befog világot és átértékel életet: ez az utolsó típus az életet átértékelők típusa: **a szentek típusa.**

A szent nem gloriolával járó ember. A szent a földön jár, itt dolgozó típus, de aki maga él és életével másokat tanít helyes életmódra. Mi jellemzi őt? Az élet megértése. Nem filozofál. De él. Bergson szerint élni kell. Hisz ez a legnagyobb művészet. Átfogni örömet, szenvedést, anyagi világot, embertársakat egy nagy szempont alá: belső, tökéletesedő, fokozódó Isten-szeretet... Ez a nagy szellem tulajdona. A horizontja annak nagyobb, aki magasabban áll. Sík helyen nem lehet nagy terepet belátni. Vakondtúrásról csak síkban lévőek láthatók. Magaslatok kellene. Ilyen nagy átfogású emberek – magaslatok emberei. Itt a lépcső is magaslati. Természetfeletti. Isteni. Azért nehezen bírja ki mindenki. Nem is való hétköznapi embernek. – Bennünket is tanítanak: élni!

Bef.: Mindenszentek ünnepe van. Ha Pantheonja volna az Egyháznak, akkor ki volna világítva. Ha az életművészetet mindenki értékelni tudná, akkor egyetemes ünnep volna. Azok ünnepe, akik ezt megvalósították. Mi értjük ezt! Nekünk tényleg nagy ünnep. Kell, hogy az legyen. Szt. Alajosban, Szt. Szaniszlóban, az ifjúság védőszentjeiben az ifjú élet mintáját ünnepeljük. Lemondást egyrészt, de sokat nyerőt másban. Felvonulnak itt a pápák, püspökök, mártírok, szegények és koldusok. Felnöttek és gyermekek. Szolgálók és Szt. Vendelek. Mind-mind egy nagy szent hévtől hevítve: Isten országáért életet élni! Művészien, hősiezen, önzetlenül, az Úr Jézus példáján. Hódolat veszi őket körül az Egyház részéről. Közös ünnepükön vegyünk részt mi is. Válogassunk! Találunk ezen díszes sorozatban kiválónál kiválóbb egyéniségeket. Ezekben típust ismerünk fel. Magunk típusait. Követendő típust. Tiszteletünk is olyan legyen, hogy vonzzon feléjük, hozzájuk! Amen.

* *

„A SZENTEK EGYESSÉGE” – „HALOTTAK NAPJA”

Bev.: Temetőbe lépünk. Sírokat, virágokat, emlékeket látunk. A temető **látszólag** a megszünt élet emlékköve, ahová azt lehetne írni: befejeztetett! A vég. – De így van-e **valójában**?

1. **A temetőben** sírok, kereszték, obeliszkék, krizantémok, őszirózsák, szomorú füzek vannak egyesén.

Nem mutatják az elhagyatottság képét. **Ide átnyúlik az élet...** Ha látszólag csend és élettelenység hona, mégis az élet beteszi ide is a lábát. Az élet jogait követeli a holtak birodalma felett is. A sír már egy emlék. Az elhunyt emléke. De miért? A szeretet behatol ide is. Az élet titkos szála összefűz a halottal továbbra is. Kegyeleti érzet, mely különösen halottak napján sok virággal díszít. Életet fakaszt a szeretet a holt sírhalom felett. Keresztet, emléket állít. Éljen egyszerű emlékekben az, aki távozott körülünkből... Mi ez mind? Nagyvonású jelzése: az élet az úr a halál felett. Jogait követeli. Hiába szakítja meg az élet fonalát. Titkos szálai átnyúlnak a síron túl, összeköttetést keres és talál a halottal mindenestre. A földi élet, az élő ember követeli a jogát.

2. **A temetőben olyan nagy-e a csend?**

Nem különös-e a törekvés? Nincs-e hangjuk a néma síroknak? Az enyészetet hirdetik-e ők maguk? Csak egyoldalú az élet utáni törekvés? A Styx folyón csak innenső oldalról indulnak sajkák, vagyis túlon is van egy rév a gondolatok, az együttérzések számára... A legendás színdarabok azt beszélnek, hogy éjfélkor felkelnek a sírból és megjelennek... Én, Uram, nem így gondolnám!... Nem lépnek ki a sírból, de jelvényeik beszélnek. Csak kevés a sírhant, melyet még kereszt sem jelöl meg. – Milyen

szimbólum! Milyen beszédes jel ez is! A feltámadás az élete! Az Úr meghalt – és feltámadott! A sírok bíznak, a sírok hisznek. Beszélnek is. Csak hallgatni kell beszédüket. A fejüknél a kereszt. Haláluk előtt azt szorították görcsösen. Vagy ha nem is hittek benne, legalább érzésben tiltakoztak a megsemmisülés ellen. Ösztönnel várják a feltámadást. Beszélnek és biztatnak.

3. A temető beszéde után az Úr Egyházának beszédét hallgatom.

Ez még többet mond. Viszonyról beszél. A halottak olyan viszonyáról, hogy tudják életünket. Hogy? Miben? Az rejtély! Az élet kölcsönössége, az öntudat lehetősége. Az önbírási... én a világban, és a világ énbenem –mind lehetetlennek látszik, de mert **tapasztaljuk**, igaz lesz. Az élet más formája a túlvilági élettel való kapcsolódás. Itt az Úr Jézus, a hit lehet irányadó. De ez sem idegen a léleknek. Vágyának vágya az élet, a kapcsolat... Örömmel hallja, hogy a szeretet titkos szálai örök érvényűek.

Bef.: A feketeruhás pap ne a gyászt, de az örömet keltse fel bennünk. Örömet, mert van boldog **örök élet!**

* * *